

**Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Öğrencileri
Bitirme Projesi Yarışması
2020**

**RUMUZ
15297**

Açıklama Raporu

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER LİSTESİ.....	i
TABLolar LİSTESİ	i
HARİTA LİSTESİ	ii
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ	iii
1. GİRİŞ	1
1.1 AMAÇ VE KAPSAM.....	1
1.2 YÖNTEM.....	2
2. MEVCUT DURUM: AYRIŞMA, DIŞLANMA KAPSAYICILIK.....	4
2.1.KENT ÖLÇEĞİNDE SOSYAL AYRIŞMA VE BÜTÜNLEŞME ALANLARI	4
2.1.1. İSTANBUL’UN SOSYO EKONOMİK YAPISI.....	4
2.1.3. İSTANBUL’DA DIŞLANMA	7
2.1.4. DEĞERLENDİRME: BAKIRKÖY- ZEYTİNBURNU- FATİH ALT BÖLGESİ.....	9
2.2. İLÇE ÖLÇEĞİNDE AYRIŞMA, BÜTÜNLEŞME VE KAPSAYICILIK.....	11
2.2.1. ZEYTİNBURNU’UN YAKIN ÇEVRE İLİŞKİLERİ VE GELİŞİMİ	11
2.2.2. ZEYTİNBURNU’NUN AYRIŞMA	12
2.2.3. ZEYTİNBURNU DA DIŞLANMA.....	19
2.2.4. KAMUSAL ALANLAR VE KAPSAYICILIK DÜZEYLERİ.....	24
3. SENTEZ ÇALIŞMASI.....	35
3.1 DEZAVANTAJLI GRUPLARA GÖRE SORUN VE POTANSİYEL	37
3.2.1 ÇOCUKLAR VE GENÇLER İÇİN SORUNLAR VE POTANSİYELLER	37
3.2.2 YAŞLILAR İÇİN SORUNLAR VE POTANSİYELLER	37
3.2.3 KADINLAR İÇİN SORUNLAR VE POTANSİYELLER	37
3.2.4 GÖÇMEN/ YABANCILAR İÇİN SORUNLAR VE POTANSİYELLER	38
3.2 GZFT ANALİZİ.....	39
3.2.1 AYRIŞMA /DIŞLANMA İLE İLGİLİ SORUN VE POTANSİYELLER.....	39
3.2.2 KAPSAYICI KAMUSAL ALAN İLE İLGİLİ SORUN VE POTANSİYELLER	41

4. ZEYTİNBURNU KAPSAYICI KAMUSAL ALAN EYLEM PLANI.....	42
4.1 PAYDAŞ HARİTALAMASI.....	42
4.2 DEZAVANTAJLI GRUPLARA YÖNELİK PLANLAMA KRİTERLERİ	48
4.2.1 ÇOCUKLAR VE GENÇLER İÇİN PLANLAMA KRİTERLERİ.....	48
4.2.2 YAŞLILAR İÇİN DOSTU KAPSAYICI PLANLAMA KRİTERLERİ	50
4.2.3 KADINLAR İÇİN PLANLAMA KRİTERLERİ.....	50
4.2.4 GÖÇMEN/ YABANCILAR İÇİN KÜLTÜRLER ARASI PLANLAMA KRİTERLERİ ..	51
4.3 STRATEJİK AMAÇ- HEDEF- STRATEJİ.....	52
4.3.1. ERİŞİLEBİLİR, GÜVENLİ VE KAPSAYICI AÇIK KAMUSAL ALANLAR YARATILARAK SOSYAL UYUMU ARTTIRMAK.....	52
4.3.2. DIŞLANMA VE AYRIŞMAYI AZALTMAK İÇİN HİZMET SUNUMUNU GELİŞTİRMEK	57
KAYNAKÇA	59

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil.1.1: Anahtar kavramlar ve arasındaki ilişki	1
Şekil 1.2: Yol haritası.....	3
Şekil 2.2 Kapsayıcı kamusal alan göstergeleri	28
Şekil 3.1 58 Bulvar caddesi ticaret ayrımı.....	35
Şekil 3.2 GZFT analizi	39
Şekil 4.1 Paydaş analizi ve üst hedef strateji ilişkisi	42
Şekil 4.2 Paydaşlar güç- ilgi ilişkisi	44
Şekil 4.3 Paydaş haritası.....	48
Şekil 4.4 Planlama ana ilkeleri	52
Şekil 4.5 Kamusal alan organizasyonunun olası faydaları	53

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1. İstanbul'un ilçelere göre sosyo ekonomik profil puanlaması.....	5
Tablo 2.2 İstanbul illere göre dışlanma endeksi	8
Tablo 2.3 Mahallelere göre çeşitlilik puanı hesaplaması	13
Tablo 2.4 Mahallere göre sosyo-ekonomik yapı göstergeleri ve değerleri	15
Tablo 2.5 Mahallelere göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı.....	19
Tablo 2.6 Mahallelere göre kişi başına düşen eğitim tesisi miktarı	19
Tablo 2.7 Eğitim tesis ihtiyaç ve mevcut	20
Tablo 2.8 Eğitim yeterlilik puanı hesabı	20
Tablo 2.9 Eğitim tesisleri değerlendirmesi.....	21
Tablo 2.10 Ekonomik dışlanma endeksi	22
Tablo 2.11 Tipolojiye göre kamusal alanlar listesi	26
Tablo 2.12. İmaj ve konfor analizi metodoloji tablosu	29
Tablo 2.13 Kullanım ve aktivite çeşitliliği analizi metodoloji tablosu.....	30
Tablo 2.14 Mekan kalitesi aktivite çeşitliliği ilişkisi.....	31
Tablo 2.15 Erişilebilirlik ve bağlantı analizi metodoloji tablosu	32
Tablo 2.16 Sosyallik ve iletişim analizi metodoloji tablosu.....	32
Tablo 4.1: Paydaş analizi tablosu	45
Tablo 4.2: Paydaş analizi tablosu- devam	46
Tablo 4.3: Paydaş analizi tablosu- devam	47

HARİTA LİSTESİ

Harita 2.1 İstanbul sosyo-ekonomik profil analizi	6
Harita.2.2 İstanbul'un ilçelere göre göç ve çeşitlilik dağılımı	7
Harita 2.3 İstanbul ilçelere göre dışlanma endeksi.....	8
Harita 2.4: Bakırköy - Zeytinburnu- Fatih alt bölgesi anahtar analizler	9
Harita 2.5: Bakırköy-Fatih-Zeytinburnu alt bölgesi ayrışma ve bütünleşme analizi.....	9
Harita 2.6 Bakırköy-Fatih-Zeytinburnu alt bölgesi ayrışma ve bütünleşme bölgelemesi	10
Harita 2.7 Zeytinburnu konum ve yakın çevre ilişkileri.....	11
Harita 2.8. İstanbul'un tarihsel gelişimi.....	11
Harita 2.9 Mahallelere uluslararası göçmen (mülteci ikincil koruma, kayıtsız göçmen dahil) analizi .	12
Harita 2.10 Mahallelere göre doğum yerlerinin dağılımı – hemşerilik analiz.....	13
Harita 2.11 Mahallelere göre çeşitlilik değeri	14
Harita 2.12 Mahallelere göre sosyo ekonomik yapı bölgelemesi.....	16
Harita 2.21 Mahallelerle göre sosyo-ekonomik ayrışma.....	17
Harita 2.14 Fiziksel ayrışma alt sentezi.....	18
Harita 2.15 Kamu hizmetlerine erişilebilirlik.....	21
Harita 2.16 Ekonomik dışlanma analizi	22
Harita 2.17 Dezavantajlı gruplara yönelik faaliyetler	23
Harita 2.18 Zeytinburnu imaj haritası	25
Harita 2.19 Kamusal alanların tipolojisi ve ölçeğine göre dağılımı	27
Harita 2.20 Kapsayıcı kamusal alan analizi	33
Harita 3.1 Sentez bölgelemesi	36
Harita 3.2 Meydanlar arası ilişki ve çevresindeki aktiviteler	41
Harita 4.1 Millet Bahçesine dönüştürülecek alan.....	54
Harita 4.2 Eski fabrika alanlarını yeniden işlevlendirmek	55
Harita 4.3. Odaklar ve aralarındaki ilişki	57

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Fotoğraf 2.1 Yunus Emre caddesi fiziksel ayrışma.....	18
Fotoğraf 2.2 El emeği göz nuru pazarı	24
Fotoğraf 2.3 Zeytinburnu gençlik merkezi 58 bulvar caddesi.....	24
Fotoğraf 2.7 İsteğe bağlı aktivite örneği	31
Fotoğraf 2.6 Zorunlu aktivite örneği	31
Fotoğraf 2.8 Sosyal aktivite örneği	31
Fotoğraf 2.9 Zeytinburnu pazar pazarı	34
Fotoğraf 2.10 Zeytinburnu pazartesi pazarı.....	34
Fotoğraf 2.11 Zeytinburnu metrobüs köprüsünden Maltepe mahallesine bakış.....	34
Fotoğraf 3.1Marka değer yaratan prestijli konutlar.....	39
Fotoğraf 3.2 Zeytinport yapılacak olan alanın tarihsel olarak gelişimi dolgu alanı ve proje	40
Fotoğraf 4.1 Jakarta çocuk dostu kamusal alan örneği.....	49
Fotoğraf 4.2 İsrail hikâye oyun alanı tasarım örneği.....	49
Fotoğraf 4.3 Hollanda çocuk dostu güvenli rota	49
Fotoğraf 4.4 Vancouver yaş dostu kent eylem planı örneği	50
Fotoğraf 4.5 58 bulvar için örnek oluşturabilecek sokak kesiti.....	54
Fotoğraf 4.6 Hong Kong çatı bahçesi örneği	56

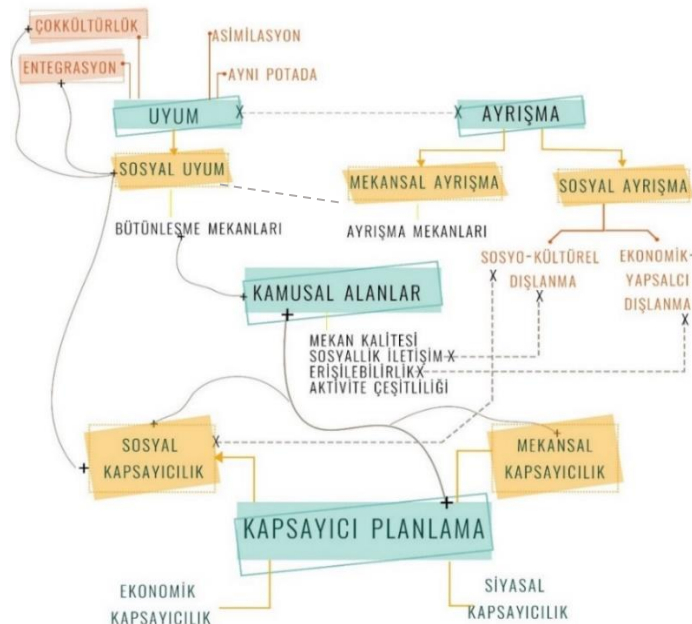
1. GİRİŞ

Bu çalışma kapsayıcılık, kamusal mekân, sosyal uyum alt kavramlarını esas alan bir projedir. Bu bağlamda çalışma analiz, sentez, *Sosyal Uyumunu Arttırıcı Bir Araç Olarak Kapsayıcı Kamusal Mekân Eylem Plana* ulaşmayı hedeflemektedir.

1.1 AMAÇ VE KAPSAM

İstanbul yaklaşık 15 milyonluk nüfusu ile çeşitli profillerin bir araya geldiği ve etkileşim içinde olduğu bir kenttir. Ancak kentlerde yetersiz entegrasyon, hizmetlere erişememe ve benzeri nedenlerle sosyal ve mekânsal ayrılmaya ve dışlanmaya neden olmaktadır. Klasik planlama anlayışının sınırlılıkları ve kısıtları nedeniyle yeni yaklaşımlar gelişmiştir. Bu yaklaşımlardan biri olan “Kapsayıcı Planlama” toplumun her kesimini kapsayan planlama anlayışıdır. Yürütülen eylem planında yarışma ve dışlanma sorunlarına karşı çözüm üretirken tanımı gereği en kapsayıcı olan mekanlara yani kamusal alanlara odaklanmaktadır.

Çalışma alanı olan Zeytinburnu ilçesi, tarihsel gelişiminde etkiye sahip göçmen gruplarının çeşitliliği ile kültürel bir mozaik sergilemektedir. Günümüzde 7 farklı göçmen grubunun baskın bir şekilde yer seçmiştir. Gruplar arası mekânsal kullanımlarda ayrışma ve sosyal dışlanmaya bulunmakta; diğer dezavantajlı kesimlerin sorunlarına çözüme kavuşmaması sürdürülebilir bir kentsel ortam için sorun oluşturmaktadır.

Şekil.1.1: Anahtar kavramlar ve arasındaki ilişki
Kaynak: Çalışma için üretilmiştir

Raporun birinci bölümü olan giriş bölümü problem tanımı, araştırma sorunlarına ve amaçlara odaklanmaktadır. İkinci bölümünde ise il ve ilçe ölçeklerinde mevcut durum analizleri ve alt sentezleri yer almaktadır. Ardından Zeytinburnu'nun mahallelerine ilişkin analizler ve sentez yer almaktadır. Zeytinburnu analizlerinde kamusal alanlara odaklanarak kapsayıcılık analizleri yer almaktadır. Raporun 3. bölümünde analizlere ilişkin sonuçlar sentez çalışmasıyla tartışılmaktadır. Projenin son bölümünde ise kapsayıcı kamusal alan eylem planı, müdahale alanları, paydaşlar ve yapılacak çalışmalar anlatılacaktır.

1.2 YÖNTEM

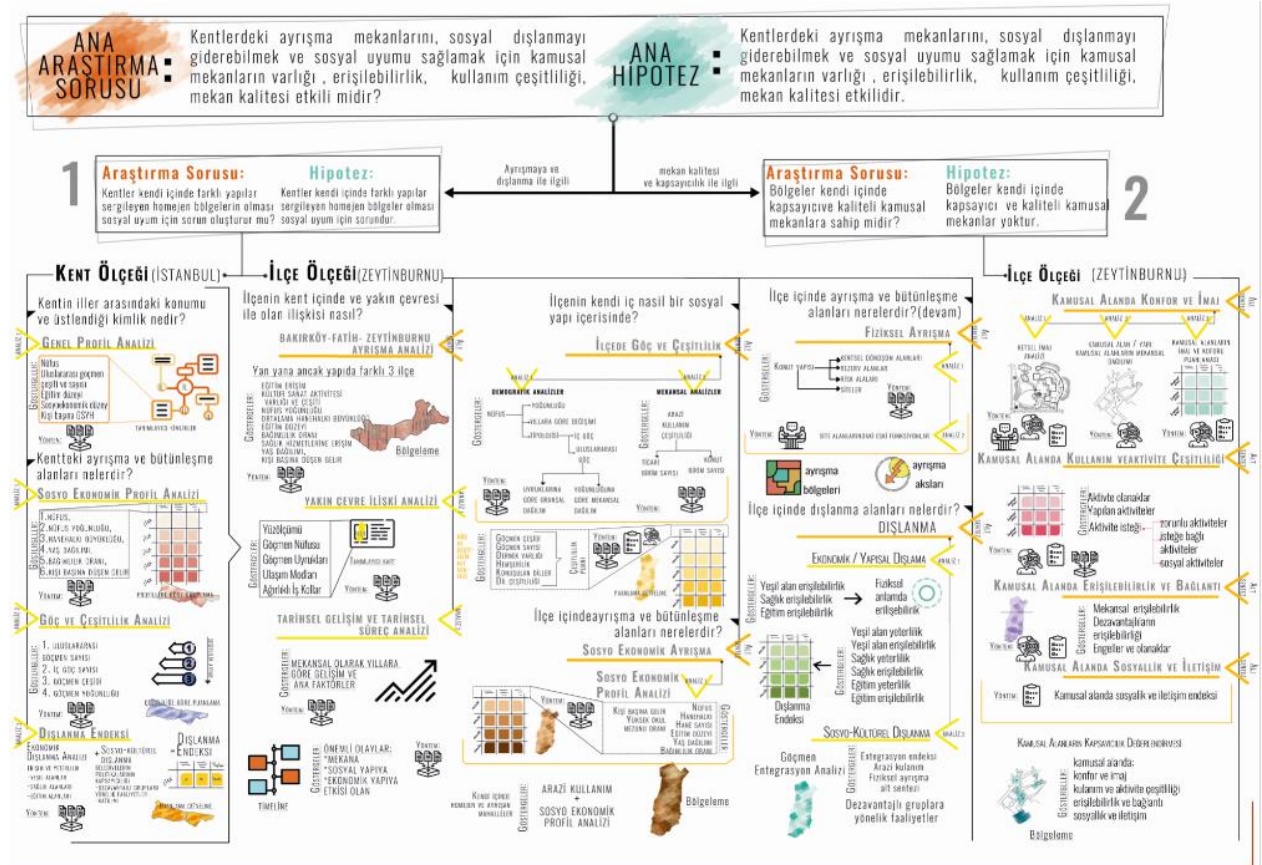
Çalışma kapsamında hazırlanması hedeflenen eylem planı yapılırken öncelikle bir yol haritası oluşturularak araştırmaya yön verecek sorular ve hipotezler çıkartılmış, hipotezleri test etmek için gereken analizler, göstergeleri, veri toplama sistemi detaylı olarak proje başında belirlenmiş, süreç içinde de yenilenmiştir. Çalışmanın ana araştırma sorusu sonucunda *“Kentlerdeki Ayrışma Mekanlarını, Sosyal Dışlanmayı Giderebilmek Ve Sosyal Uyumu Sağlamak İçin Kamusal Mekanların Varlığı, Erişilebilirliği, Kullanım Çeşitliliği Ve Mekân Kalitesi Etkilidir”* hipotezi oluşturulmuştur.

Bu hipoteze giderken üretilen alt hipotezlerde şöyledir;

1. Kentler kendi içinde diğer bölgelerle ilişkisi olmayan homojen alt bölgelere sahip olması sosyal uyum için sorun oluşturmaktadır.
2. Bölgeler kendi içinde kapsayıcı kamusal mekanlara sahip değildir.

Veri toplama yöntemi olarak şu metotlar kullanılmıştır;

1. Temel veri toplama; ekonomik, nüfus, politika, tarihsel süreçlere ilişkin bilgisayar ortamındaki halka açık veriler; belediyeye ve kamu kurumlarından alınan veriler ve sosyal medya dataları bu kategoride yer almaktadır.
2. Anket; bu kısımda online platform olarak “Survey 123” aracılığıyla yapılan online anket çalışmasını ve planlama 7 su kapsamında yerel halk ve yabancılar ile yapılan yarı yapılandırılmış anket çalışması yer almaktadır.
3. Gözlem; kamusal alan ve fiziksel alanların özelliklerine göre nicel ve nitel gözlem verilerini (kullanıcı yoğunluğu, mekan kalitesi...) içerir.
4. Görüşme; bu belediye ile yapılan görüşme verilerini, muhtarlarla yapılan görüşmeler ve ilçede eskiden beri oturan yerel halkla derinlemesine mülakat verileridir.

SENTEZ

1. DİŞLANMA VE AYRIŞMA SENTEZİ
2. KAPSAYICI KAMUSAL ALAN SENTEZİ

PLANLAMA YAKLAŞIMI

1. AKTÖRLER ARASI İLİŞKİ (MEVCUT/YAKLAŞIM)
2. PAYDAŞ ANALİZİ
3. MÜDEHALE ALANLARI
4. UYGULAMA ETAPLAMASI

KAPSAYICI
KAMUSAL ALAN
STATEJİSİ

Şekil 1.2: Yol haritası
Kaynak: Çalışma için üretilmiştir.

2. MEVCUT DURUM: AYRIŞMA, DIŞLANMA KAPSAYICILIK

2.1.KENT ÖLÇEĞİNDE SOSYAL AYRIŞMA VE BÜTÜNLEŞME ALANLARI

Kent mekanındaki ayrışma bölgeler arasındaki farklılıklar, gruplar arasındaki eşitsizlikler ve toplumdaki dışlanma gibi faktörlerin varlığı ile anlaşılabilir ; farklı gruplar arasında sosyal ilişkini varlığı, sosyal ve politik faaliyetlere katılımı gibi konularda sosyal uyumu artırıcı, güçlendirici olabilir. (Schmitt, 2000) Bu nedendir ki projede de önce yerleşmenin nasıl bir kimlik ve rol üstlendiğine, sosyo ekonomik yapısına ve bu yapıda meydana gelen ayrışma ve dışlanma durumuna bakılacaktır.

2.1.1. İSTANBUL’UN SOSYO EKONOMİK YAPISI

Kentler içinde farklı sosyo ekonomik profilleri barındırması beklenir bir durumdur. Ancak ayrışma ve bütünleşmenin; yaşam kalitesi, kamu hizmetlerden yoksunluk, fiziksel bariyerler, bölgeler arası bağlantının kopukluğu gibi göstergeler ile farklı sosyal sınıfların kendini diğer kesimlerden soyutlanması durumudur (Evren, 2007). Bu bölüm, “Kent mekanındaki ayrışma ve bütünleşme alanları nerelerdir?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

İSTANBUL SOSYAL EKONOMİK DÜZEY

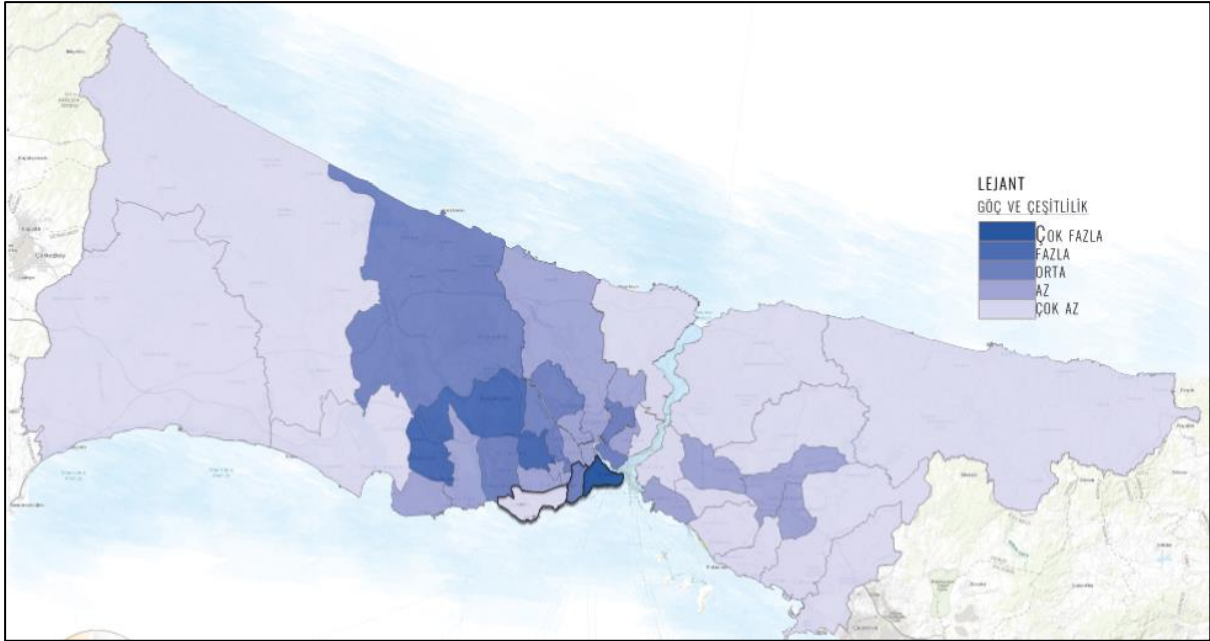
İstanbul’un sosyo-ekonomik yapısını analiz etmek için Tablo 2.1’de göstergeler yer almaktadır. Bu göstergelerin hepsi ilçeler bazında değerlendirilmiştir. Her parametre için verilen bu puanlar en sonunda toplanıp Harita 2.3’ü oluşturmakta kullanılmıştır.

Bakırköy, Kadıköy ve Beşiktaş ilçelerinin A grubunda, sosyo-ekonomik gelişmişliği en yüksek olan kategoridedir. Beyoğlu Sarıyer gibi ilçelerin yer aldığı B grubu ise ortalama kişi başına aylık gelir açlık sınırı ile yoksulluk sınırı arasında seyretmektedir. Bağımlılık oranı %35 civarındadır. Ticaret konusunda gelişmiştir. C grubundaki ilçeler ise %25 civarındadır. Bu ilçelerin geliri kişi başına aylık gelir ise açlık sınırındadır. İktisadi iş kolları; sanayi ve imalat faaliyetlerinin gerçekleştiği ticaret ve sanayi odaklarıdır. D grubu ise sosyo ekonomik profil olarak orta alt gruptur. C grubu ile benzerlik göstermesine karşın kişi başına aylık gelir açlık sınırının altındadır. Kültür ve sanat aktiviteleri yok denecek kadar az olup, eğitim düzeyi düşüktür. Karma bir grup olduğundan ticaret, sanayi ve tarım faaliyetlerinin olduğu söylenebilir. E grubu ise sosyo-ekonomik profil olarak en düşük gruptur. Kişi başına aylık gelir açlık sınırının altındadır. Genel anlamda baktığımızda ise kent çeperlerine doğru sosyo-ekonomik profilin düştüğünü, kent merkezlerinde aktivite oranının yüksek alanların olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 2.1. İstanbul'un ilçelere göre sosyo ekonomik profil puanlaması

Kaynakça: TÜİK-Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi (2020), Endeksa (2020), İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi- Mahallem SEGE (2020) verileri kullanılarak yazar tarafından hazırlanmıştır.

AD	NÜFUS ^c	NÜFUS YOĞUNLUĞU	HANEHALKI BÜYÜKLÜĞÜ ^a	EĞİTİM DÜZEYİ ^a	YAŞ DAĞILIMI ^a	BAĞIMLILIK ORANI ^b	KİŞİ BAŞINA GELİR ^a	SOSYO-EKONOMİK YAPI PUANI
SULTANGAZI	2	1	1	1	1	1	1	10
SULTANBEYLİ	3	1	1	1	1	1	1	11
ESENYURT	1	3	2	1	1	1	2	13
SANCAKTEPE	3	2	2	1	1	1	1	14
PENDİK	1	2	3	1	2	1	2	15
ARNAVUTKÖY	3	4	1	1	1	1	1	15
ÜMRANİYE	1	1	3	2	2	1	2	15
ZEYTİNBURNU	3	1	2	1	2	2	2	16
BAĞCILAR	1	4	1	1	2	3	1	16
ESENLER	2	3	2	1	2	2	1	16
SİLİVRİ	4	1	3	1	2	1	1	16
KÜÇÜKÇEKMECE	1	2	3	1	2	3	2	17
GAZİOSMANPAŞA	2	2	2	1	2	4	1	17
KAĞITHANE	2	2	3	1	2	2	2	17
GÜNGÖREN	3	2	3	1	2	2	2	18
BAŞAKŞEHİR	2	4	2	2	1	2	2	19
FATİH	2	3	3	1	3	1	2	19
EYÜP	3	3	3	1	2	2	2	20
BAYRAMPAŞA	3	4	3	1	2	1	2	20
BAHÇELİEVLER	1	4	3	2	2	2	2	20
TUZLA	4	1	3	2	2	2	2	20
BEYOĞLU	4	3	4	1	2	1	2	21
SARIYER	3	2	4	2	2	1	3	21
ŞİLE	4	1	5	1	3	2	1	21
MALTEPE	2	2	4	2	2	3	3	22
BEYLİKDÜZÜ	3	3	3	2	2	2	3	22
BÜYÜKÇEKMECE	4	3	3	2	2	2	2	22
ÇATALCA	4	3	5	1	3	1	1	22
ÇEKMEKÖY	4	3	3	2	2	2	2	22
ÜSKÜDAR	2	1	4	2	3	3	4	23
AVCILAR	2	4	4	2	2	3	2	23
KARTAL	2	2	4	2	2	5	3	24
ATAŞEHİR	3	4	4	2	2	2	3	24
BEYKÖZ	4	3	3	2	2	2	4	24
KADIKÖY	2	2	5	3	3	1	5	26
ŞİŞLİ	3	1	5	3	3	1	5	26
BAKIRKÖY	4	4	3	3	2	1	5	27
BEŞİKTAŞ	4	4	3	3	3	1	5	29

Harita.2.2 İstanbul'un ilçelere göre göç ve çeşitlilik dağılımı

Kaynakça: TÜİK-Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi (2020), IOM (2019)ve planlama 7 İstanbul- Zeytinburnu çalışma verileri kullanılarak yazar tarafından hazırlanmıştır.

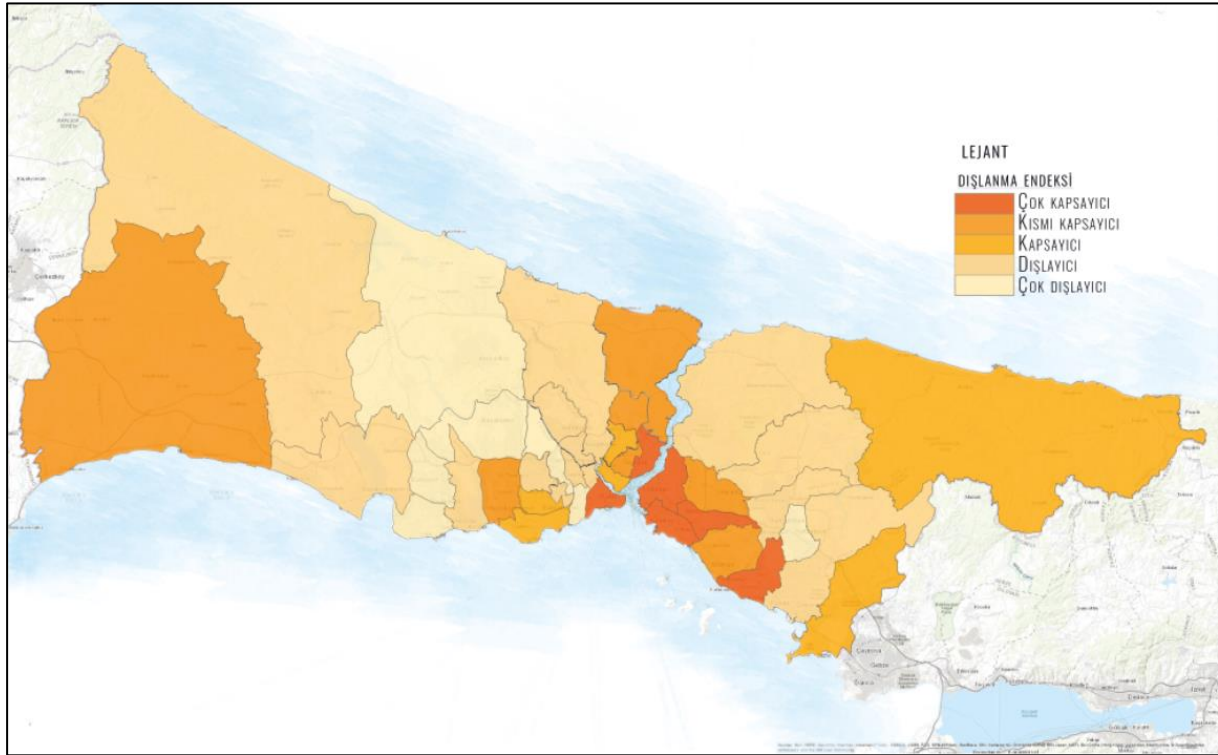
2.1.3. İSTANBUL'DA DIŞLANMA

Bu bölümde kentte yaşayanlar için kamu hizmet yeterliliğini ve dışlayıcı olmayan politikalar izleme durumları üzerinden ilçe belediyeleri izlenmiştir. Tablo 1.1'de bahsedilen kategoriler üzerinden ilenlenmiştir. Jehoel- Gijssbers & Vrooman'ın yaptığı bu kategorilerden yararlanarak ekonomik ve yapısal dışlanmaya ilişkin detay Ek-1'de yer almaktadır. Gösterge olarak; kişi başına düşen eğitim, sağlık, park bazında yeşil alan ve kültürel tesis m²'leri üzerinden bir puanlama yapılmıştır. Elde edilen puanlar kartillere ayrılarak 1-5 arasında puanlama yapılmıştır. Ardından sosyo-kültürel dışlanma kategorisi için ilçe belediyelerinin stratejik raporlarında herkesi dahil etmeye çalışan katılımcı bir bakış açısı izlemesi ve dezavantajlı gruplara göre faaliyetlerin varlık ve yokluk durumuna göre puanlanmıştır. Böylece Harita 2.3oluşturulmuştur. Sosyo-ekonomik düzeyde üst düzeyde olan A ve B grubu kapsayıcılıkta üst sıralarda varlık gösterirken belediyenin politikaları ve hizmet sunumu önemli bir etmendir. Kent merkezi hizmetlerin yoğun olduğu, hizmet sunumunun sağlanmasında daha iyi bir profil çizdiğinden en kapsayıcı alan olarak görülmektedir.

Tablo 2.2 İstanbul illere göre dışlanma endeksi

Kaynak: World Cities Culture Forum (2020), İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü (2017) ve ilçelerin stratejik planları doğrultusunda çalışılmakapsamında yazar tarafından hazırlanmıştır.

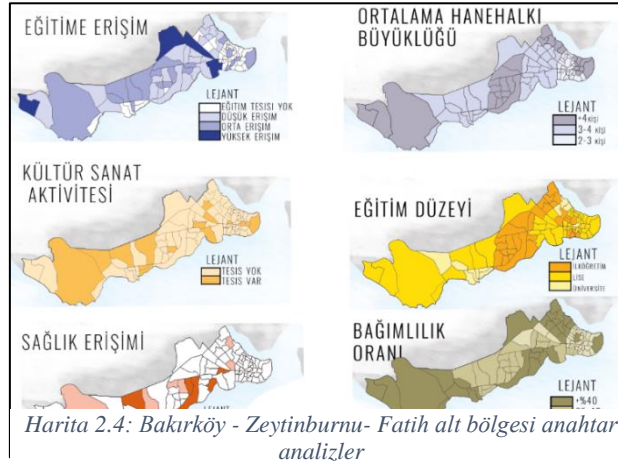
İlçe adı	Ekonomik/Yapısal Dışlanma	Sosyokültürel Dışlanma	Dışlanma endeksi	İlçe adı	Ekonomik/Yapısal Dışlanma	Sosyokültürel Dışlanma	Dışlanma endeksi
ARNAVUTKÖY	1	1	3	BEYOĞLU	2	3	7
ESENYURT	1	1	3	BAHÇELİEVLER	3	2	8
BAŞAKŞEHİR	1	2	4	BAKIRKÖY	2	4	8
BEYLİKDUZU	1	2	4	KAĞITHANE	2	4	8
ESENLER	1	2	4	ŞİLE	3	2	8
SULTANBEYLİ	1	2	4	TUZLA	3	2	8
ZEYTİNBURNU	1	2	4	SİLİVRİ	3	3	9
BAGCILAR	1	3	5	KÜÇÜKÇEKMECE	3	4	10
BAYRAMPAŞA	2	1	5	MALTEPE	3	4	10
BÜYÜKÇEKMECE	2	1	5	SARIYER	4	2	10
ÇATALCA	2	1	5	ŞİŞLİ	4	2	10
GAZİOSMANPAŞA	1	3	5	ÜMRANİYE	4	2	10
SULTANGAZİ	1	3	5	ATAŞEHİR	3	5	11
AVCILAR	1	4	6	FATİH	3	5	11
BEYKOZ	2	2	6	KADIKÖY	4	3	11
ÇEKMEKÖY	1	4	6	KARTAL	5	2	12
EYÜP	2	2	6	ÜSKÜDAR	5	2	12
GÜNGÖREN	1	4	6	BESİKTAS	4	5	13
PENDİK	2	2	6	Ekonomik dışlanma *2 olarak ağırlıklandırılmıştır			
SANCAKTEPE	1	4	6				

Harita 2.3 İstanbul ilçelere göre dışlanma endeksi

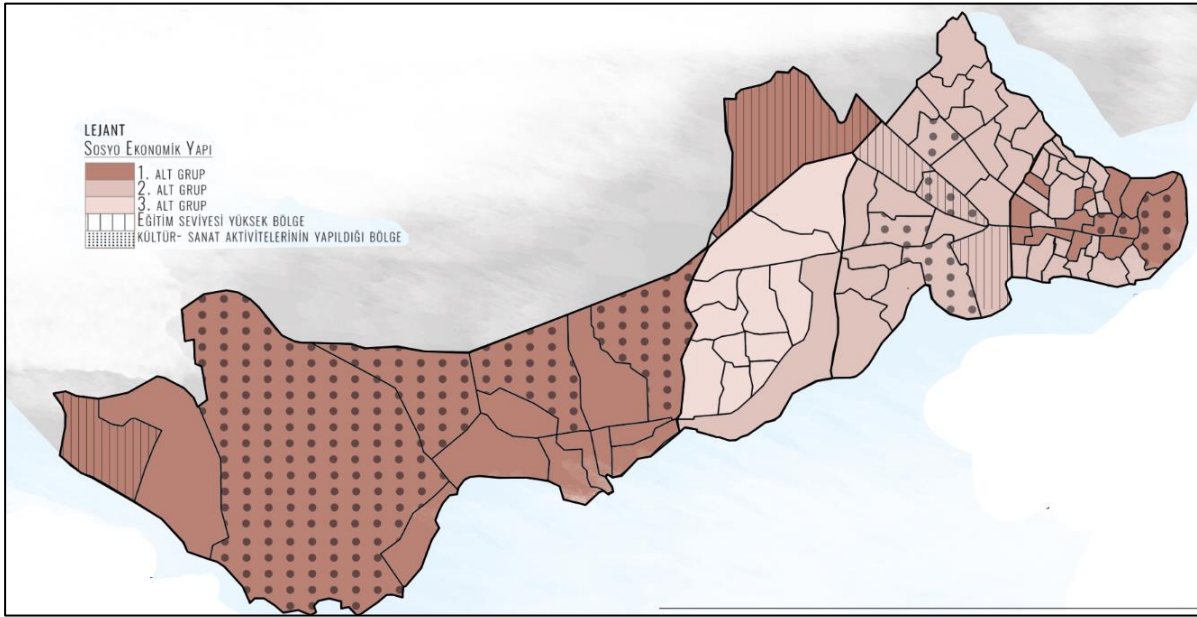
Kaynak: World Cities Culture Forum (2020), İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü (2017) ve ilçelerin stratejik planları doğrultusunda çalışılmakapsamında yazar tarafından hazırlanmıştır.

2.1.4. DEĞERLENDİRME: BAKIRKÖY- ZEYTİNBURNU- FATİH ALT BÖLGESİ

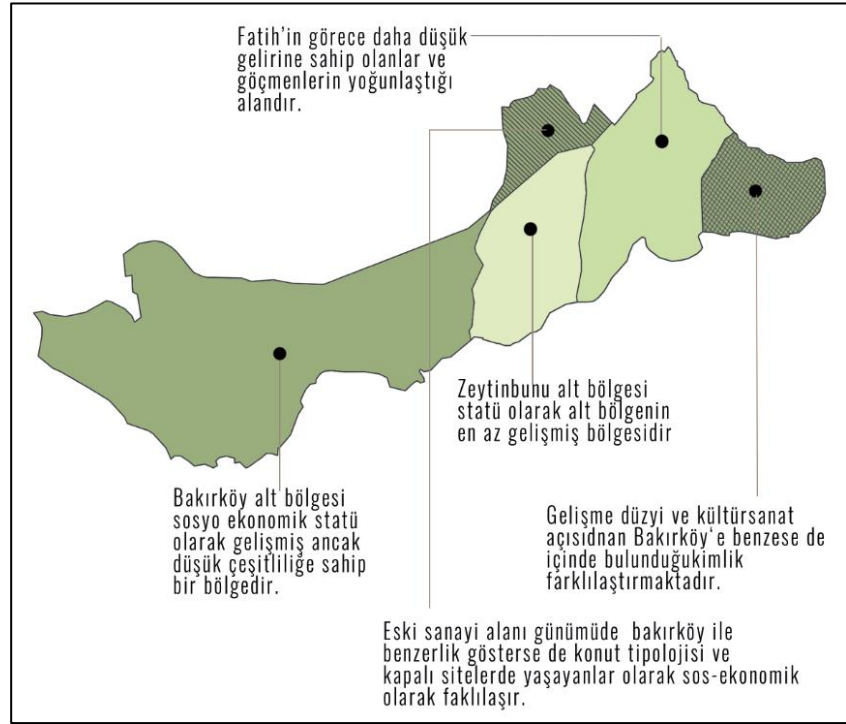
Kaynak:İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi-MahalleMSege (2020) verilerinden yararlanarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Harita 2.4'teki göstergeler ile 3 alt ekonomik düzeye ayırıp sorunlu bölgeler taranmış, kültür sanat aktiviteleri yapılan bölgeler noktalanmıştır. (Harita2.5)

Kaynak:İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi-MahalleMSege (2020) verilerinden yararlanarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Böylece Harita 2.6 elde edilmiştir. Üst ölçekte homojen bölgeler olarak algılanan bu üç ilçe detayda bakıldığında bazı mahallelerinin benzer özellik göstermektedir. Fatih'i çekirdeği olan kısmı ile Zeytinburnu'nun e5'in üstünde kalan mahallesi ve Bakırköy'ün tamamı benzer düzeyde yerleşmelerdir ancak kendi içlerinde bunlar da farklılaşmaktadır. Zeytinburnu'na ilişkin kararlar alınırken diğer iki ilçe ile ilişkisi de dikkate alınmalıdır.

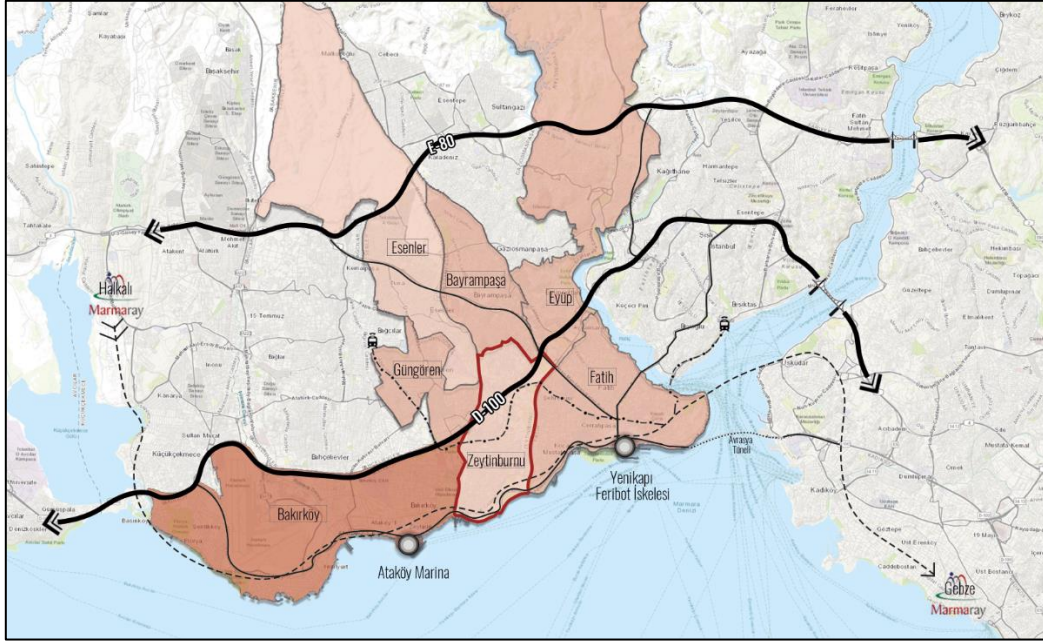
Harita 2.6 Bakırköy-Fatih-Zeytinburnu alt bölgesi ayrışma ve bütünleşme bölgelemesi
Kaynak: Çalışma kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur.

Yapılan analizler ışığında neden Zeytinburnu'nun çalışıldığına ilişkin gerekçeler şunlardır;

1. Farklı kültürleri içinde barındıran çeşitliliği yüksek bir ilçe olması
2. Sosyo ekonomik gelişmişliğinin orta-alt gelir grubunun yaşadığı alan olması
3. Fonksiyonel olarak sanayi, ticaret ve konut artı ticaret fonksiyonların yer aldığı karma kullanım alanların olduğu bir alan olması
4. Kamusal hizmet sunumunda yetersizliklerin olması
5. Kendi içinde farklı dezavantajlı grupları barındırmasıdır.

2.2. İLÇE ÖLÇEĞİNDE AYRIŞMA, BÜTÜNLEŞME VE KAPSAYICILIK

2.2.1. ZEYTİNBURNU'UN YAKIN ÇEVRE İLİŞKİLERİ VE GELİŞİMİ

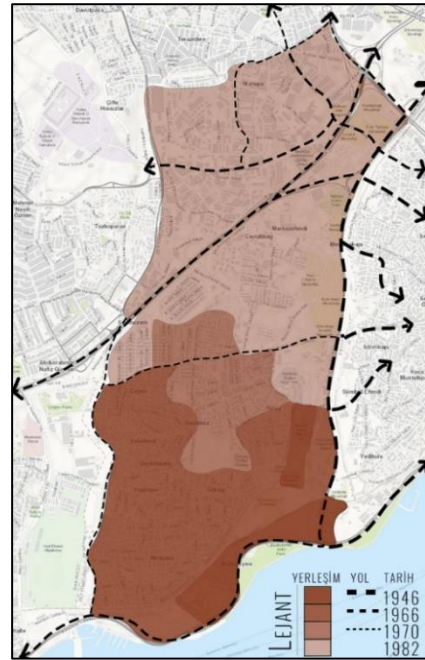

Harita 2.7 Zeytinburnu konum ve yakın çevre ilişkileri
Kaynak: Çalışma kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur

İlçeyi kısaca özetlemek gerekirse;

- Yüzölçümü: 1130 Hektar
Nüfusu: 293.574 Kişi
- Göçmen Nüfusu: Yaklaşık 70.000 Kişi Göçmen
Uyrukları: Afgan, Özbek, Uygur, Suriyeli, Arap,
Türkmen, Kazak
- Ulaşım Modları: Marmaray
Tramvay
Metro
Metrobüs
Bisiklet Ulaşımı

Avrasya Tüneli, Yenikapı Feribot İskelesi, FSM Köprüsü, 15 Temmuz Köprüsü gibi bağlantılara sahip.
Ağırlıklı İş Kolları: Tekstil, Deri, toptan ve parkende ticaret faaliyetleri

Harita 2.8. İstanbul'un tarihsel gelişimi
Kaynak: IUDB (2020) hava fotoğraflarından yararlanılarak oluşturulmuştur.

Tarihsel gelişimi 4 büyük dönüşüm ve değişim süreci ile tarif edilebilir;

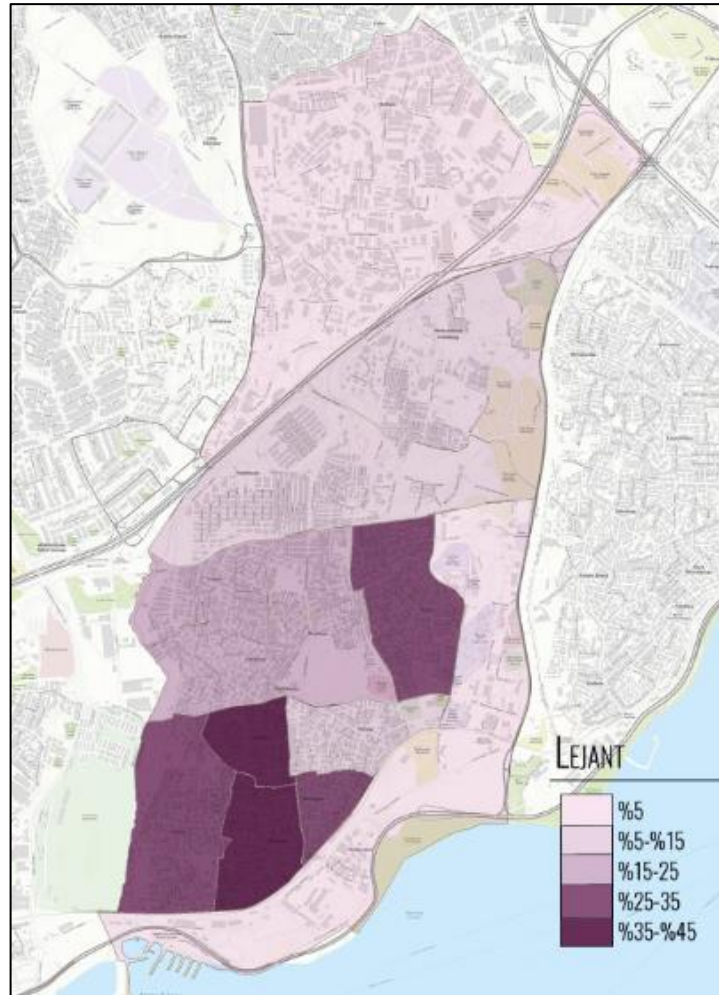
1. Roma ve Bizans döneminin **mesire alanı** olaması,
2. Talimatname ile ilk sanayi faaliyetlerinin oluşması, yapılaşma artışı, göç ve gecekondulaşma
3. Sanayisizleşme çabaları ise **fonksiyonel değişiklikler**
4. **Kentsel dönüşüm** faaliyetlerin artışı, fizik mekanda değişim ve ayrışma , göçmen sayısında artış

2.2.2. ZEYTİNBURNU'NUN AYRIŞMA

Zeytinburnu'nda Göç ve Çeşitlilik

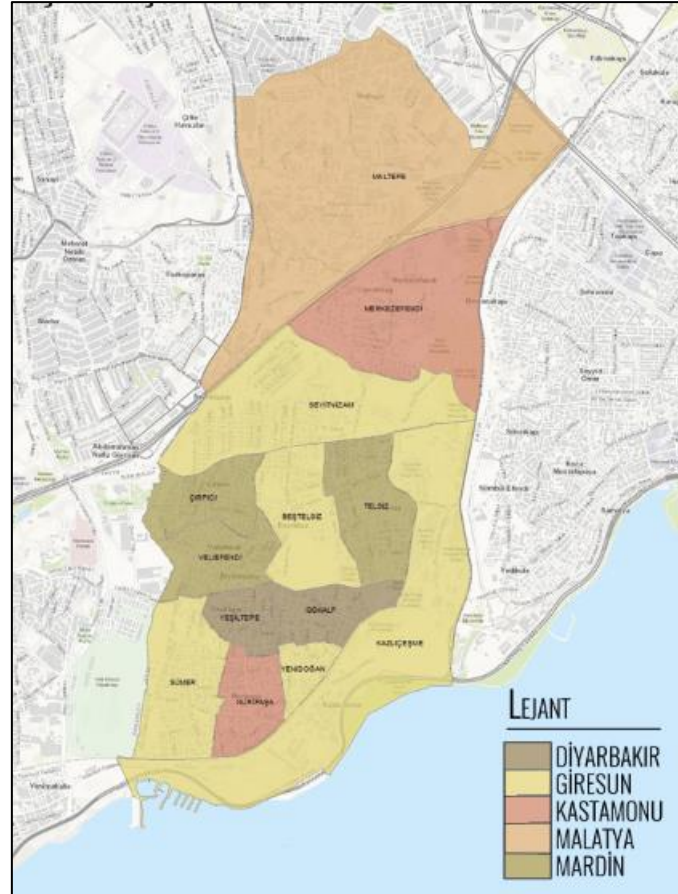
İlçe ölçeğinde göç ve çeşitliliği incelerken hem iç göç hem de uluslararası göç dikkate alınmıştır. Profesör Hart (1969) çalışmasında ilçe genelinde Karadeniz ve Doğu Anadolu doğumluların diğerlerine göre daha çok sayıda yaşadıklarını söylemişti. Harita 2. 9'a baktığımızda da bu eğilimin devam ettiğini söyleyebiliriz. Ancak uluslararası göç

ve bunların yoğunlaşmasına baktığımızda ise iki farklı eğilimden söz edebiliriz. İlki göçmenlerin hemşerilerinin olduğu, dernek faaliyetlerinin yapıldığı yeri seçmesidir. İkinci eğilim ise yerel halk içinde kültürel benzerlikler, dil benzerlikleri olduğu yeri tercih etmektedir. Bu iki hipotez bir önceki stüdyo kapsamında doğrulanmıştır. İlçenin merkezi ve kendinden önce gelen dernek faaliyetlerinin yoğun olduğu alan olan Sümer, Yenidoğan, Nuripaşa ve Yeşiltepe mahallelerinde yer seçmektedir. Telsiz mahallesindeki yoğunlaşma ise yerel halkın Güney Doğu Anadolu'dan gelen kesiminin olması, ek yabancı dil olarak Arapça Farsça biliyor olmaları bu oranın orada da artmasına neden olmuştur..

Harita 2.9 Mahallelere uluslararası göçmen (mülteci ikincil koruma, kayıtsız göçmen dahil) analizi

Kaynak: Planlama 7 anket verileri kullanılarak çalışma kapsamında yazar tarafından hazırlanmıştır.

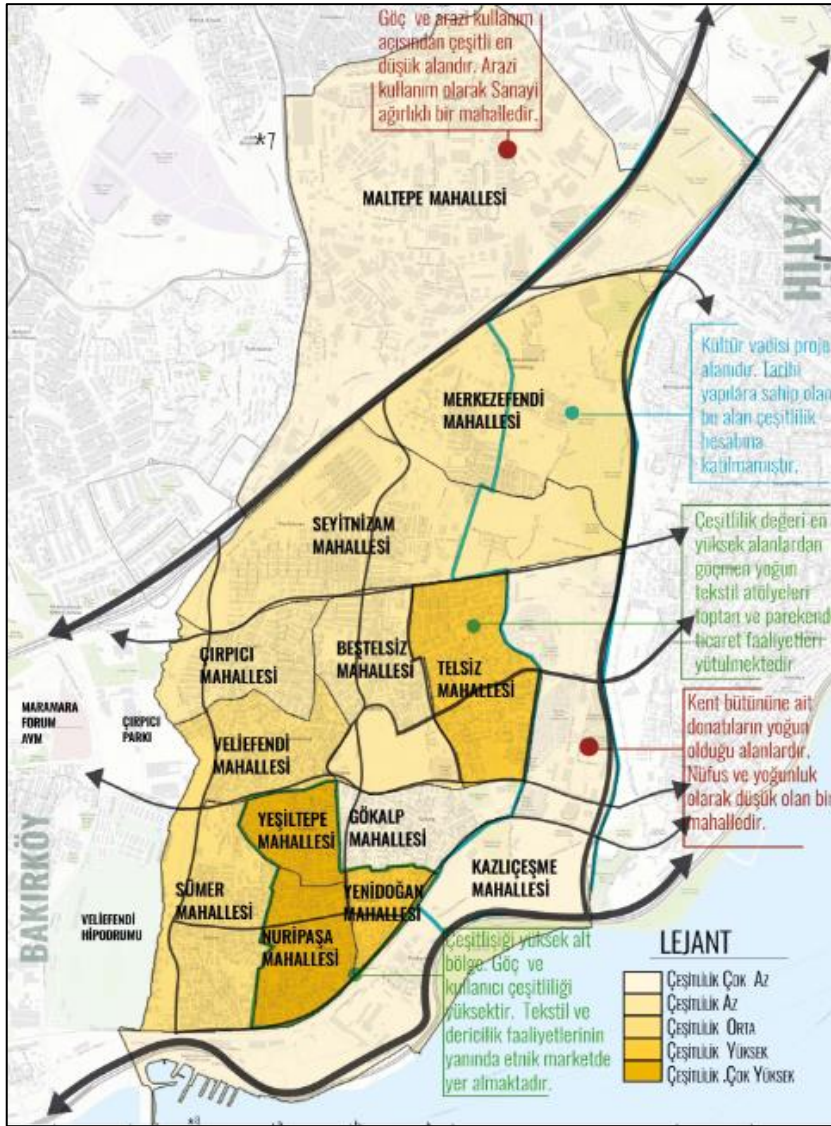
Harita 2.10 Mahallelere göre doğum yerlerinin dağılımı – hemşerilik analiz

Kaynak: Endeksa (2020) verileri kullanarak çalışma kapsamında yazar tarafından hazırlanmıştır.

Tablo 2.3 Mahallelere göre çeşitlilik puanı hesaplaması

Kaynak: Planlama 7 su zeytin bunu analizleri (anket / saha çalışması) ve Endeksa (2020) verileri kullanarak hazırlanmıştır.

No	Mahalle Adı	Göçmen çeşid	Göçmen sayısı	Dernek Sayısı	Hemşerilik	Konusulan diğer diller	Dil Çeşitliliği	Çeşitlilik Puanı
2	KAZLIÇEŞME	1	1	0	Karadeniz	Arapça	1	3
16	MALTEPE	1	1	0	Güney Doğu Anadolu	İngilizce	1	3
4	GÖKALP	1	1	1	Güney Doğu Anadolu	Arapça	1	4
11	BEŞTELSİZ	2	2	0	Karadeniz	Uygurca	1	5
10	ÇİRPİCİ	2	2	0	Güney Doğu Anadolu	Arapça	1	5
15	MERKEZEFENDİ	2	2	0	Karadeniz	Türkmençe	1	5
14	SEYİTNİZAM	3	2	0	Karadeniz	Arapça	1	6
8	VELİEFENDİ	3	3	0	Güney Doğu Anadolu	İngilizce, Arapça	2	8
6	SÜMER	5	3	0	Karadeniz	Arapça, Türkmençe, Özbekçe	3	10
12	TELSİZ	5	4	0	Güney Doğu Anadolu	Arapça, Türkmençe, Özbekçe, Farsça	4	13
3	YENİDOĞAN	5	5	0	Karadeniz	Özbekçe, Afganca, Türkmençe	3	13
5	NURİPAŞA	5	5	2	Karadeniz	Arapça, Uygurca, Özbekçe, Türkmençe, Farsça, Kazakça	6	18
7	YEŞİLTEPE	5	5	4	Güney Doğu Anadolu	Özbekçe, Afganca, Türkmençe, Arapça, Farsça	5	19

Harita 2.11 Mahallelere göre çeşitlilik değeri

Kaynak: Planlama 7 su zeytin bunu analizleri (anket / saha çalışması) ve Endeksa (2020) verileri kullanılarak hazırlanmıştır.

Harita 2.11'de mavi ile çizilmiş alanı sur tecrit alanıdır. Bu alanın fiziksel özellik açısından konut ve ticaret faaliyetlerden ziyade kente ve ilçe bütününe hizmet veren kamu hizmet alanlarının (hastaneler) ve mezarlık alanlarının kümelendiği bir alandır. Bu alanda çeşitliliği oluşturan unsur kültür vadisidir ve kültürel öğeleriyle çeşitlilik sergilemektedir. Çeşitlilik değeri en az çıkan bir diğer alan ise Maltepe mahallesidir. Bu azlığın yanı sıra mevcut konut dokusu çok katlı, kapalı siteler olmasından mütevellit çeşitlilik değeri düşüktür.

Bu analiz bir sonraki kısımda anlatılacak analizle beraber tespit etmeye çalıştığı şey toplumsal yapıya ait mevcut durumudur. Göç ve çeşitlilik perspektifinden bakılan bu bölümde de arazi kullanım ve göç yapısıyla beraber çeşitliliğin değiştiği gözlenmemiştir. Burada çeşitliliği yüksek olan mahallelerdeki öğütlenme yapısının ve paydaş belirleme süreçlerinin ayrı ve detaylı yürütmesi gerektiğini ve gruplar arasında uzlaşmayı sağlayarak dışlanmanın yaşanmasını önlemek en önemli amaçlar haline gelecektir.

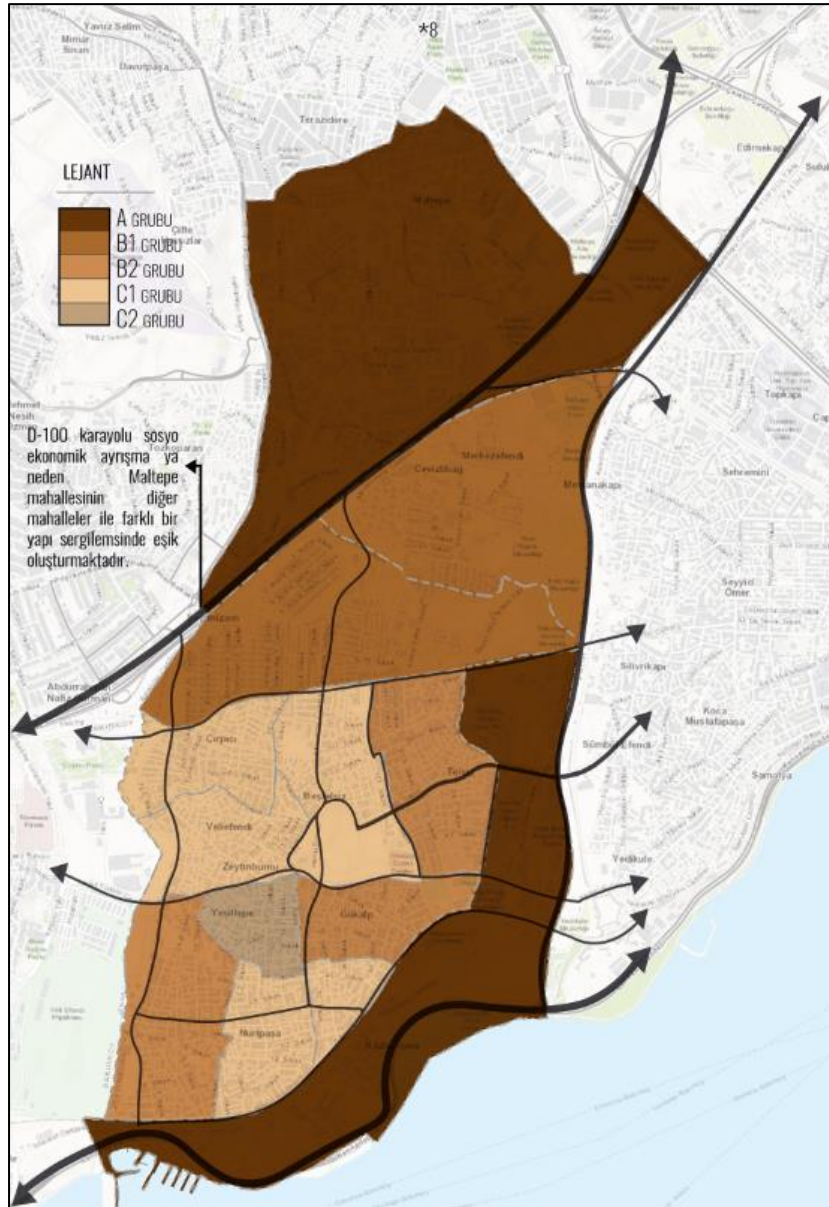
ZEYTİNBUNU'NDA SOSYAL EKONOMİK YAPI

Sosyo-ekonomik yapıyı anlamak için tablo 2.4'deki göstergeler kullanılmıştır. Bu göstergeler ile mahalleler arası bölgeleme yapıldığında A,B1,B2,C1 ve C2 gruplarına ayrılmıştır(Harita 2. 12).

Tablo 2.4 Mahallere göre sosyo-ekonomik yapı göstergeleri ve değerleri
Kaynak: TÜİK (2020), Endeksa (2020) ve Mahallem-SEGE(2020) verelerinden yararlanarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Mahalle Adı	Nüfusu	Hanehalkı Büyüklüğü	Hane Sayısı	Eğitim Düzeyi	Yaş Dağılımı	Bağımlılık Oranı	Kişi Başına Düşen Gelir ^{*C}	Yükseköğül Mezunları (bin kişi)
BEŞTELSİZ	22481	4	6315	İLKOKUL	18-64	38	3656	113
ÇIRPICI	28207	4	7292	İLKOKUL	18-64	41	3597	79
GÖKALP	20328	4	5424	İLKOKUL	18-64	37	3656	114
KAZLIÇEŞME	2212	5	404	İLKOKUL	65+	70	4635	141
MALTEPE	7258	3	545	LİSE	18-63	35	4765	330
MERKEZEFENDİ	24048	4	5491	LİSE	18-64	32	3930	122
NURİPAŞA	28722	4	6826	İLKOKUL	18-64	40	3521	87
SEYİTNİZAM	24335	4	6206	İLKOKUL	18-64	39	3936	115
SÜMER	37552	4	10150	İLKOKUL	18-64	40	3912	124
TELSİZ	37469	4	9690	İLKOKUL	18-64	39	3598	96
VELİEFENDİ	27275	4	6890	İLKOKUL	18-64	40	3396	72
YENİDOĞAN	11317	4	2769	LİSE	18-64	38	3705	107
YEŞİLTEPE	22370	4	5228	İLKOKUL	18-64	70	3413	71

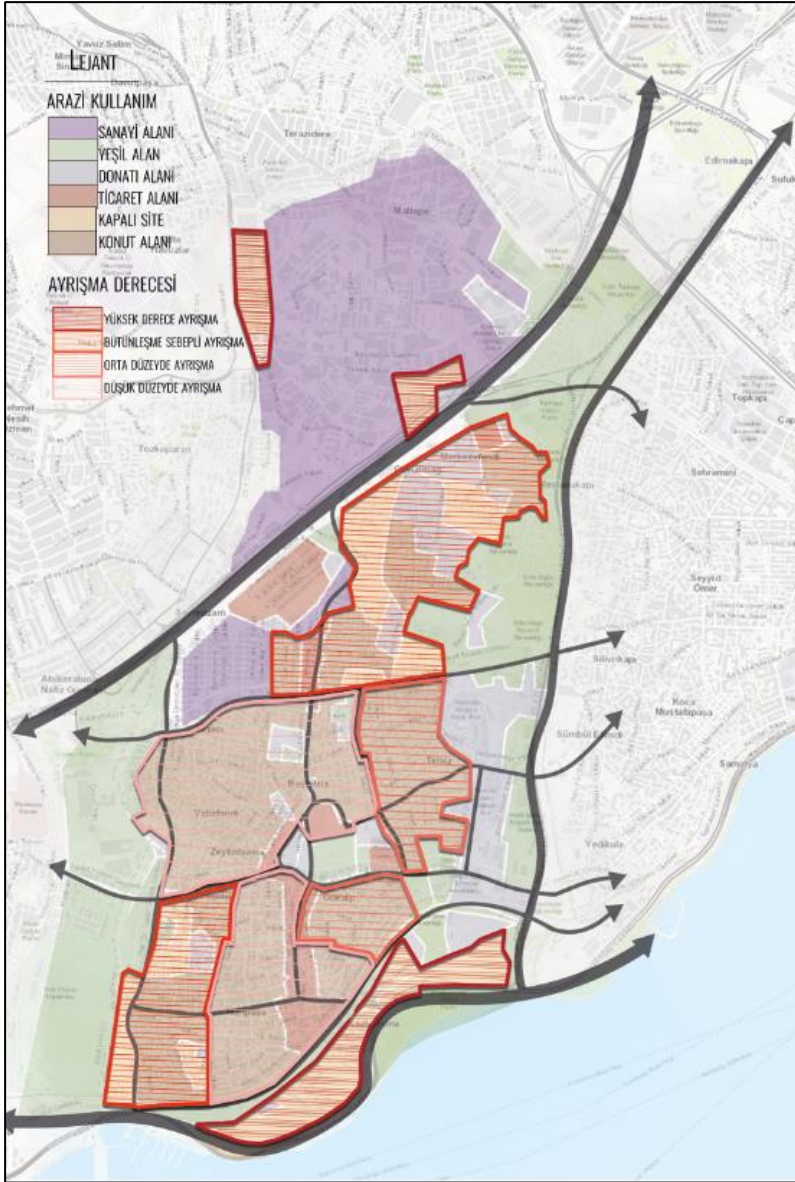
- **A :** Bu grup gelir düzeyi gruptur. Kişi başına geliri ortalama yoksulluk sınırının üzerindedir. Beraberinde ilçedeki üniversite mezunu oranı en yüksek mahallerdir. Bölgenin ortak özellikleri ilçenin sanayi faaliyetlerin yapıldığı günümüzde kısmen konut fonksiyonuna dönüşmüş olmasıdır.
- **B1:** Kişi başına gelir düzeyi yoksulluk sınırında seyreden bağımlılık oranı düşük bir mahaller yer almaktadır. Hane halkı büyüklüğü 4 hane sayısı diğer mahallere göre daha az bulunmaktadır.
- **B2:** Kişi başına gelir düzeyi yoksulluk sınırında seyreden yükseköğül mezun sayısı %3'in üzerinde olan bağımlılık oranı düşük bir mahallerdir. Kültür sanat faaliyetlerine katılım yüksektir.
- **C1:** Bağımlılık oranı düşük kişi başına gelir açlık sınırında eğitim düzeyi ilk okul seviyesinde mahallerin oluşturduğu alt bölgelerdir.
- **C2:** Kişi başına düşen gelir yoksulluk sınırını altında bağımlılık oranı %70'in üzerindedir. Hane sayısı fazla olmasına karşı Çırpıcı, Sümer Mahallesi oturanların iş için geldikleri bu alanda mahallelinin istihdamı düşüktür.

Harita 2.12 Mahallelere göre sosyo ekonomik yapı bölgelemesi
Kaynak: TÜİK (2020), Endeksa (2020) ve Mahalle-SEGE(2020) verelerinden yararlanarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Maltepe mahallesinde kapalı sitelerin ve sanayinin fonksiyonu konut fonksiyona dönmeye başlamıştır. Bölge eşiklerle ayrılmakta ve Kazlıçeşme'yle benzerlik göstermektedir. Bu grup yüksek derece ayrışma alanı olarak sınıflandırılmıştır. Seyitnizam ve Merkezefendi mahallelerinin oluşturduğu bütünleşme

Yapılan hesaplamalar ile oluşturulan Harita 2.12 incelendiğinde kent merkezinde alt gelir grubunun yaşadığını söylenebilir. Kentteki sosyo ekonomik farkları oluşturan, sınırlayan öge olarak ulaşım aksları ve E 5 belirleyici olduğu söylenebilir. Ancak bu konuda daha iyi yorum yapabilmek ve mahallelere atanan değerlerin arazi kullanım ile karşılaştırılması ile daha gerçekçi yorumlar yapılabilmektedir. Bu yüzden Harita 2. 13 oluşturulmuştur. Buradaki alt hipotez şudur; “ilçede farklı sosyal gruplar vardır”.

Harita 2.13 Mahallelerle göre sosyo-ekonomik ayrışma
Kaynak: Planlama çalışmalarıyla proje kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur.

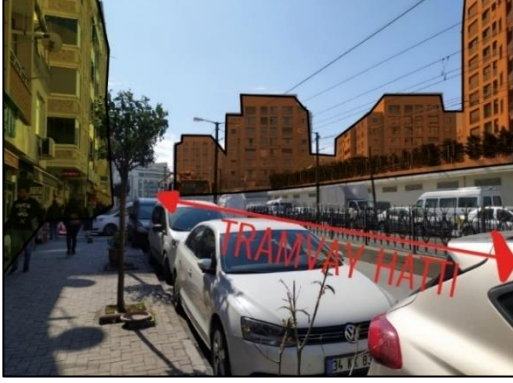
sebepli ayrışma olarak tanımlanan alan E-5 yolu ile Seyitnizam caddeleri ile sınırlanmış bir alandır. Bu bölgenin doğusunda mezarlıklar ve donatı alanları yer almakta, batısında ise demirciler sitesi ile sınırlanmıştır.

Orta düzeyde ayrışma denilen alanlardan biri olan telsiz mahallesi fonksiyon anlamında benzer yapı sergilemekte kendi içinde bir ayrışma olmamasına karşı göç ve çeşitliliği yüksek olması diğer bölgeler kısmen ile ayrılmaktadır. Gökalp mahallesi görece kendi içinde homojen bir alt bölge oluşturmakta ancak ticari faaliyet olarak dericilik faaliyeti ile kısmen Kazlıçeşme ve Yenidoğan mahallesi bütünleşmemektedir.

Yenidoğan, Nuripaşa ve Yeşiltepe mahalleleri kendi içinde sosyo ekonomik olarak benzer yapılar sergilemektedir ve ayrışma göstermemektedir. Veliefendi ve çırpıcı mahallesi ise fonksiyonel olarak birbirine benzemektedir. Sümer mahallesi içe kendi içinde de fonksiyonel olarak çok farklı yapıları barındırmaktadır.

ZEYTİNBUNU'NDA FİZİKSEL AYRIŞMA

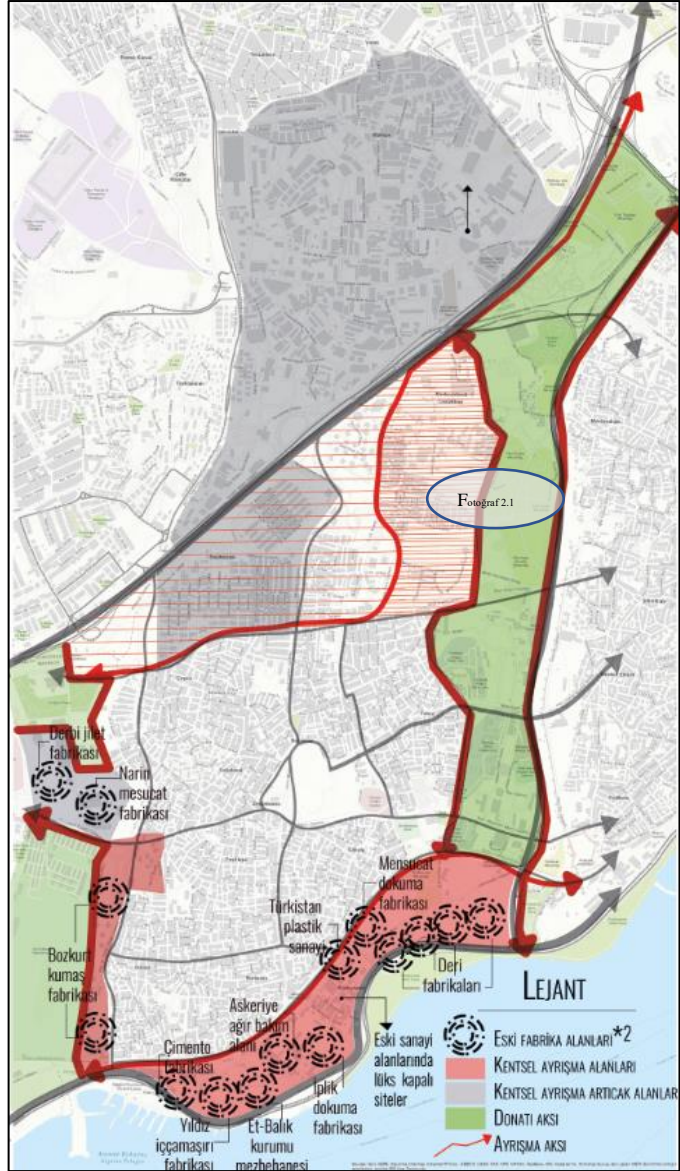
Fiziksel olarak konut stokundaki ya da kullanımlardaki farklılaşmanın mekânı ve toplumu çok etkilediğinin tespiti üzerine Zeytinburnu'nda yer alan toplu konut projeler, kapalı siteler ve kentsel dönüşüm olayları bağlamında bu alanların genel özelliklerini ortaya koyarak fiziksel ayrılmaya neden olup olmadıkları tartışılmıştır (Ek-2). Sonuç bir yorum yapmak için oluşturulan fiziksel ayrışma haritası oluşturulmuştur (Harita 2.14).

Fotoğraf 2.1 Yunus Emre caddesi fiziksel ayrışma
Kaynak: 15297 (Şubat 2020)

Maltepe sanayi alanı imar planında artan konut alanına karşı plan notları ile yeşil alan koşulu getirmektedir. Bu alandaki sanayi konut fonksiyonuna doğru değişmekte. Parselasyon ve eski sanayi alanı olmasından dolayı yapılan yeni projeler lüks ve Zeytinburnu'ndan bağımsız/dışlanmış bir yapı sergileyecektir. Harita 2.14'te bu alan gri ile gösterilmiştir.

Ayrılmaya neden olan unsurlardan biri de ulaşım aksları olduğu belirtilmişti. Bu bağlamda Fotoğraf 2.1'de görülen Kiptaş toplu konut alanı ve Merkezefendi mahallesi arasındaki hem fiziksel hem de sosyal ayrım gözlemlenmektedir. Turuncu ile işaretli alan sitenin bulunduğu sarı alan ise yerel halkın 40 senedir ikamet ettiği apartmanlar yer almaktadır. Çalışma yapılariken fark edilen bir

Harita 2.14 Fiziksel ayrışma alt sentezi

Kaynak: Çalışma anket çalışması ve çalışma derinlemesine görüşme çalışmalarıyla proje kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur.

detayda kapalı sitelerin ve lüks konutların yoğunlaştığı alan eski sanayi tesislerinin olduğu alandır. Bu da haritada isimleriyle hangi fabrikalar olduğu yazılmıştır.

2.2.3. ZEYTİNBURNU DA DIŞLANMA

Ekonomik Dışlanma

Jehoel-Gijsbers & Vrooman (2007) bu bölümü maddi yoksunluk ve hükümet ve yarı hükümet hükümlerine yetersiz erişim olarak iki alt kategoriye ayırmakta. Bu çalışmada dışlanma göstergeleri kamu hizmet sunumu açısından eğitim, sağlık ve yeşil alana yeterlilik ve erişilebilirlik olarak alınmıştır. Yeşil alan çok geniş bir kavram olduğundan park bazında yeşil alan olarak ele alınmıştır.

Tablo 2.5 Mahallelere göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı

Kaynak: Çalışma kapsamında hesaplanmıştır

MAHALLELER	PARKLAR M2'Sİ	MAHALLE NÜFUSU	KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN M2'Sİ
BEŞTELSİZ MAHALLESİ	63282,67	23059	2,74
ÇIRPICI MAHALLESİ	35368	27864	1,26
GÖKALP MAHALLESİ	71	19858	0,01
KAZLIÇEŞME MAHALLESİ	422813,6	2142	197,39
MALTEPE MAHALLESİ	306245	4925	62,18
MERKEZEFENDİ MAHALLESİ	35564,35	23835	1,49
NURİPAŞA MAHALLESİ	762,333	27142	0,02
SEYİTNİZAM MAHALLESİ	43597,106	23715	1,83
SÜMER MAHALLESİ	12003,384	36459	0,32
TELSİZ MAHALLESİ	23218,72	36612	0,63
VELİEFENDİ MAHALLESİ	0	26820	0
YENİDOĞAN MAHALLESİ	0	10738	0
YEŞİLTEPE MAHALLESİ	0	21766	0
TOPLAM	942926,16	284935	3,30

İlçenin merkez olarak adlandırdığımız Yenidoğan, Yeşiltepe, Nuripaşa ve Gökalp mahallelerinde park bazında yeşil alan bulunmadığı görülmektedir. Sur tecrit alanında bulunan yeşil alanlar ve sahildeki park alanı dışında Çırpıcı'da yer alan 5 yüzyıldan veri varlığını koruyan ancak yenilemeler yapılmış ve sosyal tesislerinde içinde yer aldığı Çırpıcı çayırı bulunmaktadır. Mahallelerde parklar yetersizdir. (Tablo 2.5)

Eğitim tesisleri için ise ilk okul, orta okul, lise olmak üzere ayrı ayrı yeterlilikleri değerlendirilerek kişi başına düşen metre kareler üzerinden analiz yapılmıştır. Çırpıcı ve Yenidoğan mahallelerinde hiç eğitim tesisi bulunmamaktadır. Bununla beraber orta öğretim yeterliliği "Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği" ne göre kişi başına 0,5 metre kare olması gerektiği söylenmekle beraber Zeytinburnu'nun genelinde bu yeterlilik sağlansa da mahalle bazında yetersizlik söz konusudur. Kazlıçeşme mahallesinin nüfusunun az olmasının yanı sıra eğitim tesislerin yoğunudur. Bu nedenle eğitim odağı halinde olduğu söylenebilir (Tablo 2.6).

Tablo 2.6 Mahallelere göre kişi başına düşen eğitim tesisi miktarı

Kaynak: Çalışma kapsamında hesaplanmıştır

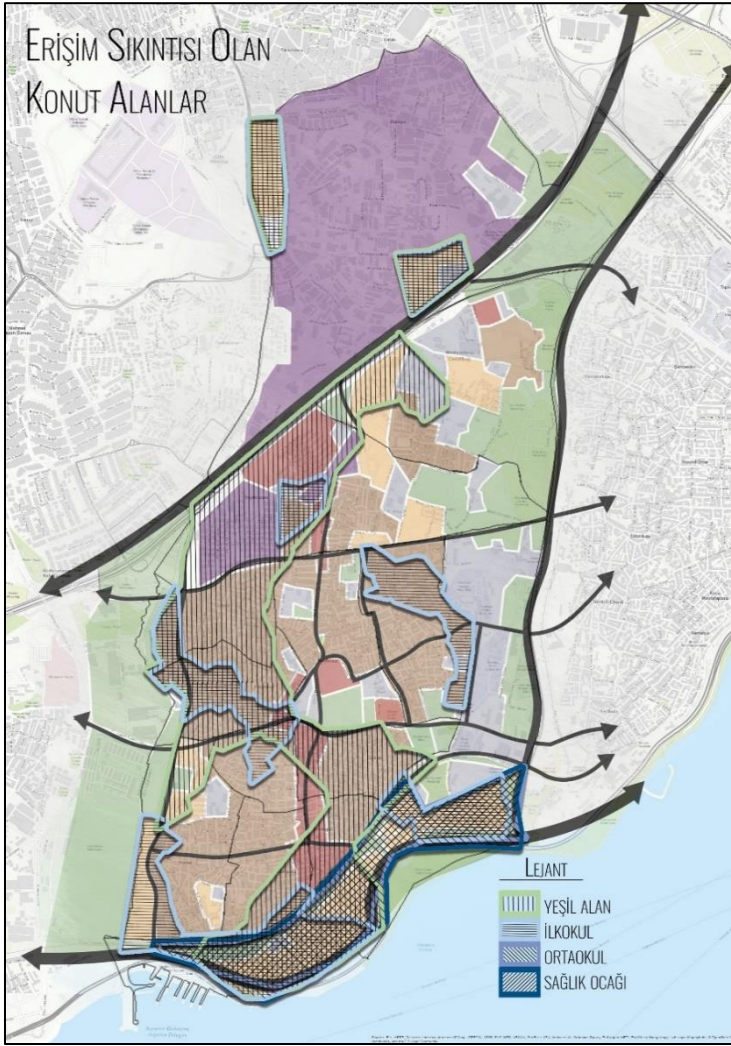
MAHALLELER	İLKOKUL M2'si	KİŞİ BAŞINA DÜŞEN İLKOKUL M2'si	ORTAOKUL M2'si	KİŞİBAŞINA DÜŞEN ORTAOKUL M2'si	LİSE M2'si	LİSE KİŞİ BAŞINA DÜŞENLİSE M2'si
BEŞTELSİZ MAHALLESİ	6359,5	0,28	6799,5	0,29	9158,6	0,40
ÇIRPICI MAHALLESİ	0	0,00	0	0,00	0	0,00
GÖKALP MAHALLESİ	1653,1	0,08	0	0,00	0	0,00
KAZLIÇEŞME MAHALLESİ	9334,4	4,36	9613,9	4,49	19853,	9,27
MALTEPE MAHALLESİ	5348,8	1,09	0	0,00	15929,	3,23
MERKEZEFENDİ MAHALLESİ	10382	0,44	8987,4	0,38	53614	2,25
NURİPAŞA MAHALLESİ	15748	0,58	0	0,00	1629,9	0,06
SEYİTNİZAM MAHALLESİ	7511,6	0,32	8424,8	0,36	15748	0,66
SÜMER MAHALLESİ	8546,8	0,23	5353,1	0,15	15114,6	0,41
TELSİZ MAHALLESİ	0	0,00	0	0,00	10698,5	0,29
VELİEFENDİ MAHALLESİ	2694,9	0,10	1201,4	0,04	0	0,00
YENİDOĞAN MAHALLESİ	0	0,00	0	0,00	0	0,00
YEŞİLTEPE MAHALLESİ	0	0,00	3488,0	0,16	0	0,00
TOPLAM	67580,3	7,47	43868,4	5,87	141747,7	16,58

Eğitim tesislerinin yeterliliğine ilişkin ihtiyaç ve beklentilerine yönelik İlçe milli eğitim bakanlığı belediye görüşmeleri ile Tablo 2.7 oluşturulmuştur. Belediye arşivinden alınan bu belgeye göre planda planlanmış MEB'in ihtiyacını karşılaştırmalı olarak görülmektedir. Yenidoğan mahallesine hiçbir eğitim tesis önerilmemesi etki alanında başka kurumların olduğu çıkartılabilir.

Tablo 2.7 Eğitim tesis ihtiyacı ve mevcut
Kaynak: Zeytinburnu Belediyesi arşivi

MAHALLE	TÜR	MEVCUT	MEB İhtiyacı	PLANDA	MAHALLE	TÜR	MEVCUT	MEB İhtiyacı	PLANDA
MALTEPE	OKUL ÖNCESİ	1			ÇIRPICI	OKUL ÖNCESİ			
	İLKOKUL			3		İLKOKUL	1	2	
	ORTAOKUL			2		ORTAOKUL	1	1	
	LİSE EĞİTİM	2				LİSE EĞİTİM			
MERKEZEFENDİ	OKUL ÖNCESİ				VELİEFENDİ	OKUL ÖNCESİ			
	İLKOKUL	1				İLKOKUL	1		1
	ORTAOKUL	1				ORTAOKUL			
	LİSE EĞİTİM	6		1		LİSE EĞİTİM			
SEYİTNİZAM	OKUL ÖNCESİ				YEŞİLTEPE	OKUL ÖNCESİ			
	İLKOKUL	1		1		İLKOKUL			
	ORTAOKUL	1				ORTAOKUL	1		
	LİSE EĞİTİM	1		2		LİSE EĞİTİM			
KAZLIÇEŞME	OKUL ÖNCESİ	1		1	GÖKALP	OKUL ÖNCESİ			
	İLKOKUL	3				İLKOKUL	1	1	
	ORTAOKUL	2				ORTAOKUL			
	LİSE EĞİTİM	3		1		LİSE EĞİTİM			
BEŞTELSİZ	OKUL ÖNCESİ				NURİPAŞA	OKUL ÖNCESİ			
	İLKOKUL	2	1	1		İLKOKUL	1	1	
	ORTAOKUL	3	1			ORTAOKUL			
	LİSE EĞİTİM	2				LİSE EĞİTİM			
TELSİZ	OKUL ÖNCESİ				SÜMER	OKUL ÖNCESİ	1		
	İLKOKUL		1			İLKOKUL	2	2	
	ORTAOKUL		1			ORTAOKUL	3	2	
	LİSE EĞİTİM	1				LİSE EĞİTİM	5		

Tablo 2.8 Eğitim yeterlilik puanı hesabı
Kaynak: Çalışma kapsamında yazar tarafından hazırlanmıştır

Harita 2.15 Kamu hizmetlerine erişilebilirlik
Kaynak: Çalışma Çalışması kapsamında hazırlanmıştır.

Eğitim, sağlık ve yeşil alanlara yönelik yeterliliğini karşılaştırmak için ArcGis network analizi yapılmış olup, etki alanı dışında kalan alanlar erişim sıkıntılı alanlar işaretlenmiştir. Mevcut durumdaki yeterliliği gelişmesi ön görülen bir alan olduğundan, gelecek ön görülerek hazırlanmalıdır. Çarşıpın Çayırı kent ölçeğinde park olası alanları erişilebilirlik hesabına takılmamıştır.

Bu erişilebilirlik ve yeterlilik karşılaştırılarak oluşturulan tablo 2.9 oluşturulmuştur. İlçe merkezinde bulunan mahalleler; Veliefendi, Yenidoğan, Gökalp ve Yeşiltepe yetersizliğe sahip olup çeperlerdeki mahalleler hizmetleri sağlamaktadır. (Harita 2.15)

Tablo 2.9 Eğitim tesisleri değerlendirilmesi
Kaynak: Çalışma Çalışması kapsamında hazırlanmıştır

MAHALLELER	KİŞİ BAŞINA DÜŞEN İLKOKUL	KİŞİ BAŞINA DÜŞEN ORTAOKUL	Puan
BEŞTELSİZ MAHALLESİ	0,275795806	0,29487702	4
ÇIRPICI MAHALLESİ	0	0	0
GÖKALP MAHALLESİ	0,083250932	0	1
KAZLIÇEŞME MAHALLESİ	4,357840038	4,488298725	8
MALTEPE MAHALLESİ	1,08605081	0	4
MERKEZEFENDİ MAHALLESİ	0,43558136	0,377070172	6
NURİPAŞA MAHALLESİ	0,580230882	0	3
SEYİTNİZAM MAHALLESİ	0,316747841	0,355254464	6
SÜMER MAHALLESİ	0,234424132	0,14682522	2
TELSİZ MAHALLESİ	0	0	0
VELİEFENDİ MAHALLESİ	0,100484703	0,044795763	2
YENİDOĞAN MAHALLESİ	0	0	0
YEŞİLTEPE MAHALLESİ	0	0,16025322	1

Tablo 2.10 Ekonomik dışlanma endeksi

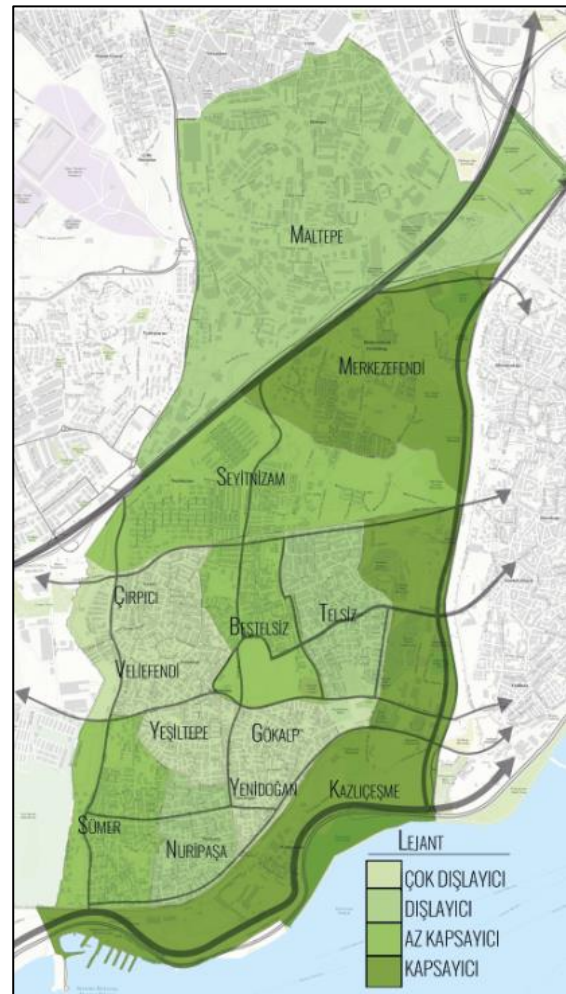
Kaynak: Çalışma Çalışması kapsamında hazırlanmıştır

MAHALLELER	Yeşil Alan Yeterliliği	Yeşil Alanın Erişilebilirliği	Sağlık Alanı Yeterliliği	Sağlık Alanın Erişilebilirliği	Eğitim alanı Erişilebilirliği	Eğitim Alanının Erişilebilirliği	Toplam
ÇIRPICI MAHALLESİ	2	2	4	4	0	1	13
VELİEFENDİ MAHALLESİ	1	1	4	4	2	2	14
YENİDOĞAN MAHALLESİ	1	1	4	4	0	4	14
GÖKALP MAHALLESİ	1	1	4	4	1	4	15
YEŞİLTEPE MAHALLESİ	1	2	4	4	1	3	15
TELSİZ MAHALLESİ	2	5	4	4	0	1	16
MALTEPE MAHALLESİ	3	1	4	4	4	1	17
NURİPAŞA MAHALLESİ	1	3	4	4	3	2	17
SÜMER MAHALLESİ	2	4	4	4	2	3	19
SEYİTNİZAM MAHALLESİ	2	2	4	4	6	3	21
BEŞTELSİZ MAHALLESİ	2	5	4	4	4	4	23
MERKEZEFENDİ MAHALLESİ	2	3	4	4	6	4	23
KAZLIÇEŞME MAHALLESİ	4	5	4	0	8	3	24

Mekânsal planlar yapım yönetmeliğine göre yeterli gibi görünseler de bazı hizmet alanları toplumdaki bazı dezavantajlı grupları dışlayıcı politikalar içerebilir. Örnek vermek gerekirse kayıtsız olan göçmenlerin yasal olarak tanınmadıkları için birçok faaliyetten dışlanmaktadır.

Sosyo Kültürel Dışlanma

Çalışma sosyo-kültürel dışlanma analizi ile toplumda yaşayan grupların kendi aralarında ve kurumlar arası dışlanmayı ölçmeyi hedeflemektedir. Gösterge olarak entegrasyon endeksi, dezavantajlı gruplara yönelik tesislerin, kurumların, derneklerin varlığı ve etkinliği ele alınmıştır. Burada entegrasyon endeksini yaparken ise göçmen sayısındaki değişim, yerel ve yabancılarla yapılan anket çalışmasıyla oluşturulan endeks, kent mekânında etnik market aksının varlığı, iş çeşitliliği, kişiler arası dayanışma varlığı gibi alt göstergeler ile hesaplanmıştır. Bu hesaplamalar ile oluşturulan Harita Ek-3'te yer almaktadır.

Harita 2.16 Ekonomik dışlanma analizi
Kaynak: Çalışma Çalışması kapsamında hazırlanmıştır

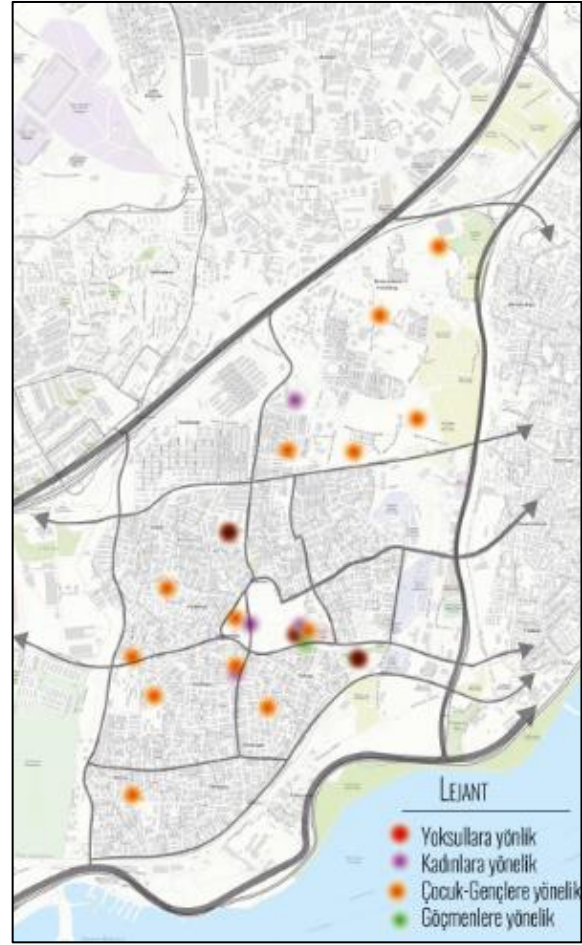
Çalışmadan çıkartılan sonuca göre mahallede yaşayan yerel halk ile uyum içerisinde olan mahalle Telsiz mahallesi olarak tespit edilmiştir. En dışlayıcı mahalleler ise Maltepe ve Kazlıçeşme mahalleleri olduğu görülmektedir. Diğer analizlerde de bu iki mahallenin dışlayıcılığından bahsedilmiştir. Buradaki temel konu fizik mekândaki farklılaşmaya ek olarak sosyo-ekonomik profilinin bölgeden ayrışması ve ortak kamusal alanları kullanamaması olduğu düşünülmektedir.

Bu analizin ikinci ayağını oluşturan kapsayıcılığı arttıran dışlanmayı azaltan faaliyet ise dezavantajlı gruplara yönelik faaliyetlerdir (Harita 2. 25). Burada dezavantajlı grupları tanımlamak gerekirse;

- Cinsiyet,
- Yaş ,
- Ve kültürel çeşitlilik temellidir.

Bu dezavantajlı gruplara yönelik faaliyetlerin türlerine göre mekânsal dağılımı harita 2.17'de gösterilmektedir. Zeytinburnu belediyesinin en önemli farkı ve avantajı olan Akdem (Aile Kadın Destekleme ve Engelliler Merkezi), dezavantajlı gruplardan kadın, engelli ve çocuklara yönelik seminer, atölyeler gerçekleştirmektedir. Kurumsal olarak Akdem çatısı altında;

- Aile Eğitim ve Danışmanlık Birimi
- Engelliler Koordinasyon Birimi
- Sosyal Hizmet Birimi
- Kente Uyum Birimi
- Planlama ve İdari İşler Birimi yer almaktadır (Akdem, 2020)

Harita 2.17 Dezavantajlı gruplara yönelik faaliyetler
Kaynak: Çalışma Çalışması kapsamında hazırlanmıştır

Buradaki Kente uyum birimi 2011 yılında göçmen nüfusuna yönelik çalışmalar yürütmek amacıyla eklenmiştir. Böylece Akdem göçmenlerin topluma kazandırılması, dil eğitimi, psikolojik destek gibi çalışmalarda bulmaya başlamıştır. Ancak yapılan mülakatta Akdem Kente Uyum birimiyle yapılan görüşme sırasında yürütülen faaliyetlerin toplumda yaşayan tüm göçmenleri kapsayacak bir yeterlilikte olmadığını dile getirmiştir.

Kadınlara Yönelik Faaliyetler;

Fotoğraf 2.2 El emeği göz nuru pazarı
Kaynak (Zeytinburnu Belediyesi, 2020) arşivinden alınmıştır.

- **Gençlik merkezi ;** Gençlik merkezi, kariyer merkezi ve millet kıraathanesi olarak faaliyetlerini yürütmektedir. Kadınlara yönelik faaliyetler olarak ise plates ve spor olanağı sunmaktadır.

- **Çocuklar ve Gençlere Yönelik Faaliyetler;** Bilgi Evleri ,Gençlik Meclisi, Kariyer Merkezi, Millet Kıraathanesi

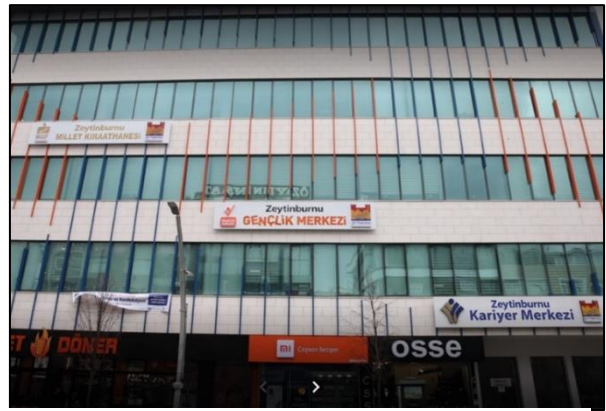
Yaşlılara Yönelik Faaliyetler; Yaşlı bakım evi dışında ekstra bir eylem bulunmamaktadır

Göçmenlere Yönelik Faaliyetler; Bu kısım Akdem tanıtılırken aktarılmıştır. Göçmenlere yönelik faaliyetler Akdem ile sınırlıdır.

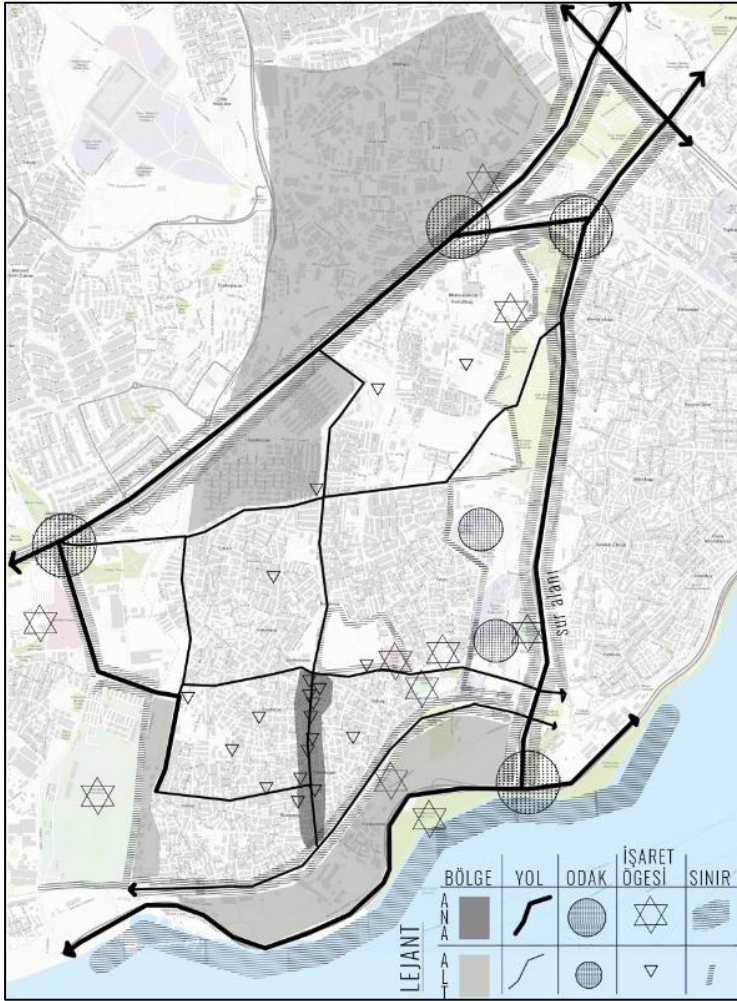
2.2.4. KAMUSAL ALANLAR VE KAPSAYICILIK DÜZEYLERİ

Kamusal alana ilişkin toplumdaki herkesin kendini özgürce ifade edebildiği ve kullandığı, kaliteli , güvenli bir mekan olması amacıyla yola çıkan projenin son analiz aşaması kamusal alanların kapsayıcılık ve yeterlilik düzeyini incelemektir.

- **El emeği göz nuru pazarı;** Kadınların evlerinde yaptıkları el işlerini satılması için düzenlenen pazarlardır. Mekânsal olarak E-5 otoyolunun güneyinde kalmakta olup bu alana erişimi kolaylaştırmak için kadınlar servis ile pazar alanına götürülmektedir.

Fotoğraf 2.3 Zeytinburnu gençlik merkezi 58 bulvar caddesi
Kaynak: Zeytinburnu Belediyesi (2020) arşivinden alınmıştır.

Harita 2.18 Zeytinburnu imaj haritası

Kaynak: Kevin Lynch (2010)'in den yararlanarak çalışma kapsamında yazar tarafından hazırlanmıştır.

Kentsel imaj kentte yaşayan kişilerin kentte kullandığı mekanlara ilişkin bilişsel süreçler ve deneyimler ışığında oluşmaktadır. Bu yüzden konum bazlı kullanıcı yorum ve fotoğraflarını içeren Fousquare ve Survey 123 aracılığıyla yapılan online anket sonuçları değerlendirilerek harita oluşturulmuştur. İlçe'nin dışında olan Hipodromu ve Marmara Forum Alışveriş Merkezi ana işaret öğeleri konumundadır. Plan yapılırken çevre öğeleri değerlendirilmesi gerekliliği buradan çıkartılabilir.

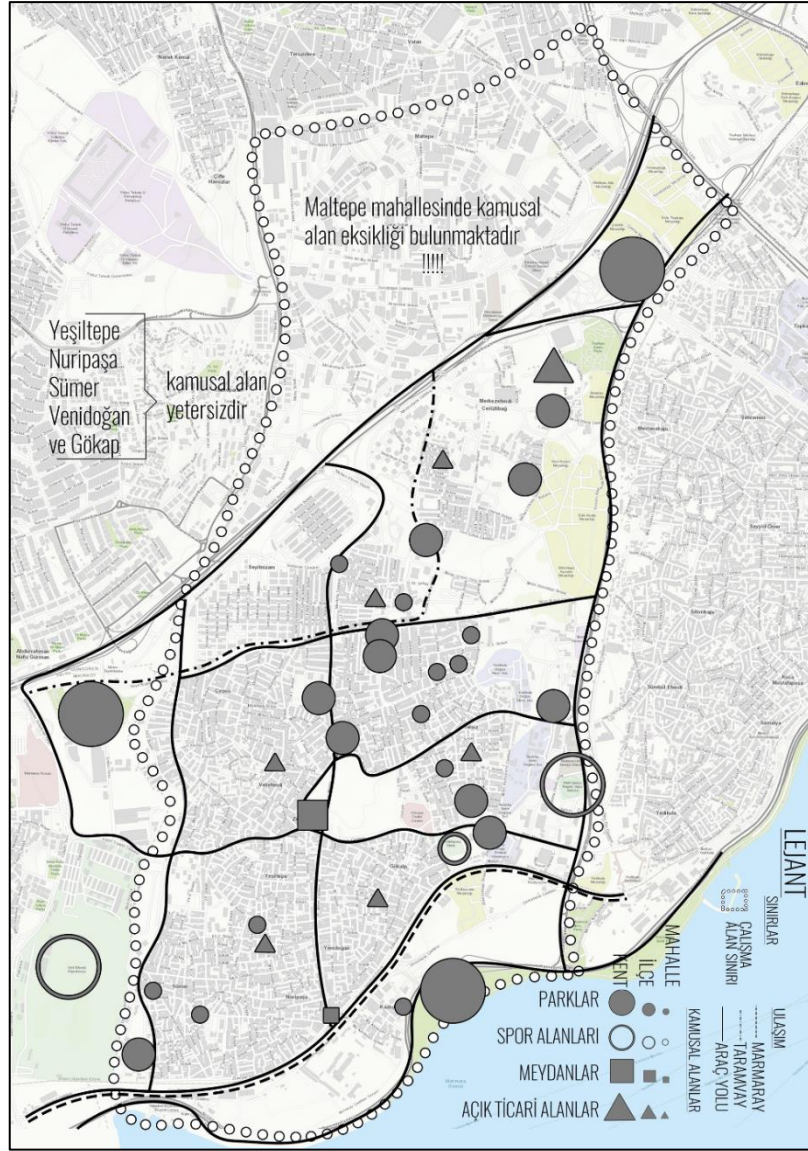
KAMUSAL ALAN TİPOLOJİSİ

Kamusal alanlar Tablo 2.10'deki gibi sınıflandırılmıştır. Açık rekreasyon alanları konusunda kent bütününe de hizmet verecek park alanları bulunmaktadır. Bu alanlar diğer ilçelerle olan ilişkiyi arttırmak ilçelere göre yapılan ayrışma analizinden yararlanarak değerlendirilebilecek allardır. Mevcut kamusal alanların %70'i açık rekreasyon alanı olmakta olup ilçede 3 adet meydan bulunmaktadır.

Tablo 2.11 Tipolojiye göre kamusal alanlar listesi
Kaynak: Çalışma kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur.

KAMUSAL ALAN		KENT ÖLÇEĞİ	İLÇE ÖLÇEĞİ	MAHALLE ÖLÇEĞİ
AÇIK REKREASYON ALANLARI	PARKLAR	Çırpıcı Kent Parkı Topkapı Kültür Parkı Tıbbi Bitkiler Bahçesi Sahil Parkı	Osman Zeki Bayraktar Parkı Mevlevihane Parkı 700.Yıl Parkı Öğretmenler Parkı 80. Yıl Cumhuriyet Parkı Şehitler Parkı Seyitnizam Parkı/ Stad Parkı Özgürlük Parkı /Zeytinpark Dr. Ziya Gün Parkı Merkezefendi Parkı	Nuripaşa Mah. 22/4.Sokak Parkı Mevlana Parkı Telsiz Dinlenme Parkı Yunus Emre Doğru Parkı Çetin Emeç Parkı Gökalp 39/A Sk. Parkı Deniz Bingöller Parkı Bahriye Üçok Parkı Çiçek Parkı Kadriye Gökalp Parkı Başkanlık (Uğur Mumcu) Parkı Mehmet Tahan Parkı
	SPOR ALANLARI	Veliefendi Hipodrumu Abdi İpekçi Spor Tesisleri	Zeytinburnu Stadı	
MEYDANLAR			15 Temmuz Meydanı	Kiptaş Meydanı İstasyon Meydanı
AÇIK TİCARİ ALANLAR			Cumartesi Organik Halk Pazarı Elemeği Göz Nuru Pazarı	Cumartesi Pazarı / Pazartesi Pazarı Salı Pazarı / Pazar Pazarı Pazartesi Pazarı / Çarşamba Pazarı

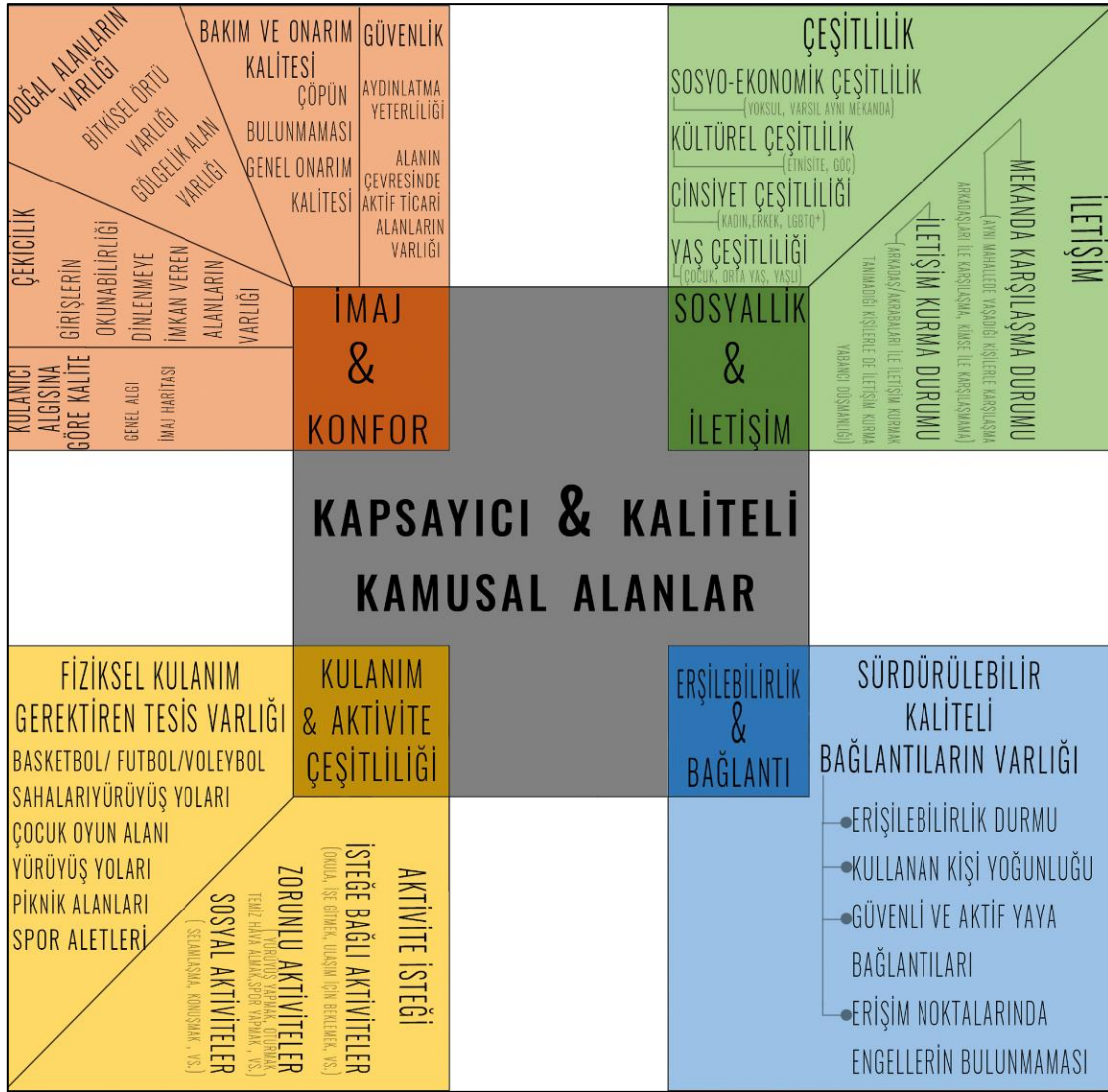
Harita 2. 19'da ise bu sınıflandırmanın mekânsal dağılımı yer almaktadır. Kamusal alanların dağılımında Merkezefendi, Seyitnizam ve Telsiz mahallesinde yoğunlaşmamaktadır. Telsiz mahallesindeki kültürler arası ilişkiye ve göçmenlerle entegrasyon konusunda isteği bulunmaktaydı. Bu ilişkiyi kamusal alan varlığıyla ilişkilendirmek mümkündür. Yeşiltepe, Nuripaşa, Gökalp, Yenidoğan ve Sümer mahallelerinde kamusal alanda yetersizlik bulunmaktadır. Maltepe mahallesinde de kamusal alan ihtiyaçları kapalı siteler içindeki yarı kamusal alandan karşıladığı belirlenmiş olup mahallede kamusal alan bulunmamaktadır.

Harita 2.19 Kamusal alanların tipolojisi ve ölçeğine göre dağılımı
Kaynak: Çalışma kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur.

KAMUSALLARIN KAPSAYICILIĞI

Kamusal alanların kapsayıcılığının ve kalitesinin tespit edilmesine yönelik 4 ana kategori belirlenmiştir. Bu sınıflandırma Gehl Institute (2018)'nin kapsayıcı ve sağlıklı kamusal mekanlar rehberinden alınmıştır. Gehl'in (2010) İnsanların Şehri ; Low, Taplin, & Scheld (2005) Kentsel Park Alanlarını Yeniden Düşünmek ve Melek Göregenli (2018) Çevre Piskolojisi kaynaklarından yararlanarak Şekil 2.2 oluşturulmuştur.

Şekil 2.1 Kapsayıcı kamusal alan göstergeleri

Kaynak: Gehl (2010), Gehl Institute (2018), Göregenli (2018), Low, Taplin, & Scheld (2005), Göregenli (2018)'den yararlanılarak çalışma kapsamında oluşturulmuştur.

- İmaj ve Konfor; Kamusal alana çekiciliği sağlayan unsurlar olarak düşünülmüştür. Mekânın kalitesi mekandaki aktiviteyi ve kullanım sıklığının artmasını tetikleyecek bir unsurdur. Tablo 2. 12’de bahsedilen yöntemler ışığında her kamusal için konfor ve imaj puanı oluşturulmuştur bu puanlama tablosu Ek-6’da yer almaktadır.

Tablo 2.12. İmaj ve konfor analizi metodoloji tablosu

Kaynak: Çalışma kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur.

Alt kategorisi	Yöntemi	Göstergesi
Kullanıcı Algısına Göre Kalite		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kullanıcı yorumları analizi (Sosyal medya analizi) ▪ İmaj haritasındaki durumu
Çekicilik		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Girişlerin okunabilirliği ▪ Dinlenmeye imkân veren alanların varlığı -Oturma alanları
Doğal Alanların Varlığı	 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bitki örtüsü varlığı (Belediye envanter çalışması) -Ağaç sayısı -Ağaç çeşidi -Çim alan miktarı ▪ Gölge alanların varlığı -Öğlen vakti ışıklanma ve gölge alanların miktarı -Gölge alanlarının tercih edilme miktarı
Bakım ve Onarım Kalitesi		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Çevre temizliği -Çöp kutularının varlığı - Çevrede çöp bulunmaması ▪ Genel onarım kalitesi -Grafiti olmaması -Kent mobilyalarının zarar görmemiş olması -(Varsa) Spor aletlerinin bakımının yapılmış olması -Çimlerin düzenli sulanması ve kesilmesi
Güvenlik	 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aydınlatma yeterliliği -Aydınlatma elamanlarının miktarı -Aydınlatma elemanın çalışma durumu ▪ Aktif ticaret alanının varlığı -Karma kullanım oranı -Ticaretin niteliği (Tekstil, derici, yeme- içme...)

Tablo 2.13 Kullanım ve aktivite çeşitliliği analizi metodoloji tablosu
Kaynak: Çalışma kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur.

Alt kategorisi	Yöntemi	Göstergesi
Sürdürülebilir Kaliteli Varlığı		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tesis varlığı -Çocuk oyun alanları -Basketbol/Voleybol/Futbol sahaları -Bisiklet yolu -Yürüyüş yolu -Koşu parkuru -Piknik alanları <u>gibi</u>
Aktivite İsteği		<ul style="list-style-type: none"> ▪ İsteğe bağlı aktiviteler -Temiz hava almak -Spor yapmak gibi amaçlarla mekân kullanımı ▪ Zorunlu aktiviteler -Geçiş mekânı olarak kullanılması ▪ Sosyal aktiviteler -Kişiler arası gerçekleşen eylemler (selam verme, konuşma vs.) <p>(12.00-13.00 arası gözlem)</p>

- Kullanım ve aktivite çeşitliliği; mekânın kullanım düzeyinin artmasını sağlar. Jean Gehl “Life between Buildings” (2011) isimli kitabında üç adet dış mekan aktivitesi (outdoor activities) tanımlamaktadır. Bunlar;
 1. Zorunlu aktiviteler; genel olarak günlük işleri bu gruba dahil etmektedir
 2. İsteğe bağlı aktiviteler; katılımcı, kullanıcıda böyle bir istek varsa yapacağı aktivitelerdir.
 3. Sosyal aktiviteler; Kamusal mekanda gerçekleşen her türlü sosyal aktiviteyi tarif etmektedir. Oyun oynayan çocuklar, selamlaşmalar gibi kişiler arası gelişen aktivitelerdir. (Gehl, Life between Buildings, 2011)

Çalışmada sosyal uyumu sağlamak üst amacı altında kişiler arası sosyal ilişkilerin artması uyumu arttıracığından bu aktiviteleri arttırmak önemli bir etmendir (Tablo 2. 14).

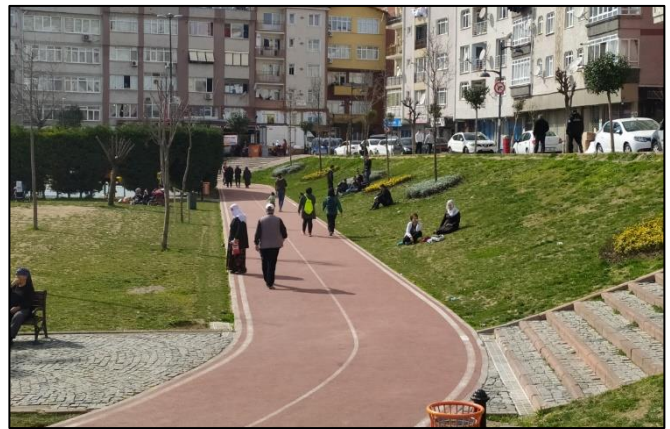
Tablo 2.14 Mekan kalitesi aktivite çeşitliliği ilişkisi
Kaynakça Gehl, *Life between Buildings* (2011)'den alınmıştır.

	Mekân kalitesi düşük	Mekân kalitesi yüksek
Zorunlu aktiviteler	●	●
İsteğe bağlı aktiviteler	●	●●●●●●●●●●
Sosyal aktiviteler	●	●

Zeytinburnu'nda kamusal alan üzerinde bu aktiviteleri birkaç fotoğrafla anlatmak gerekirse Fotoğraf 2.6, Fotoğraf 2.7 ve Fotoğraf 2.8'te görülmektedir. Kullanım ve aktivite çeşitliliği literatüre dayalı olarak Zeytinburnu'ndaki kamusal alanlar üzerine yapılan hesaplama Ek-7'de yer almaktadır.

Fotoğraf 2.5 Zorunlu aktivite örneği
Kaynak: 15297 (2020) Pazar pazarı

Fotoğraf 2.4 İsteğe bağlı aktivite örneği
Kaynak: 15297 (2020) Dr. Ziya Gün parkı

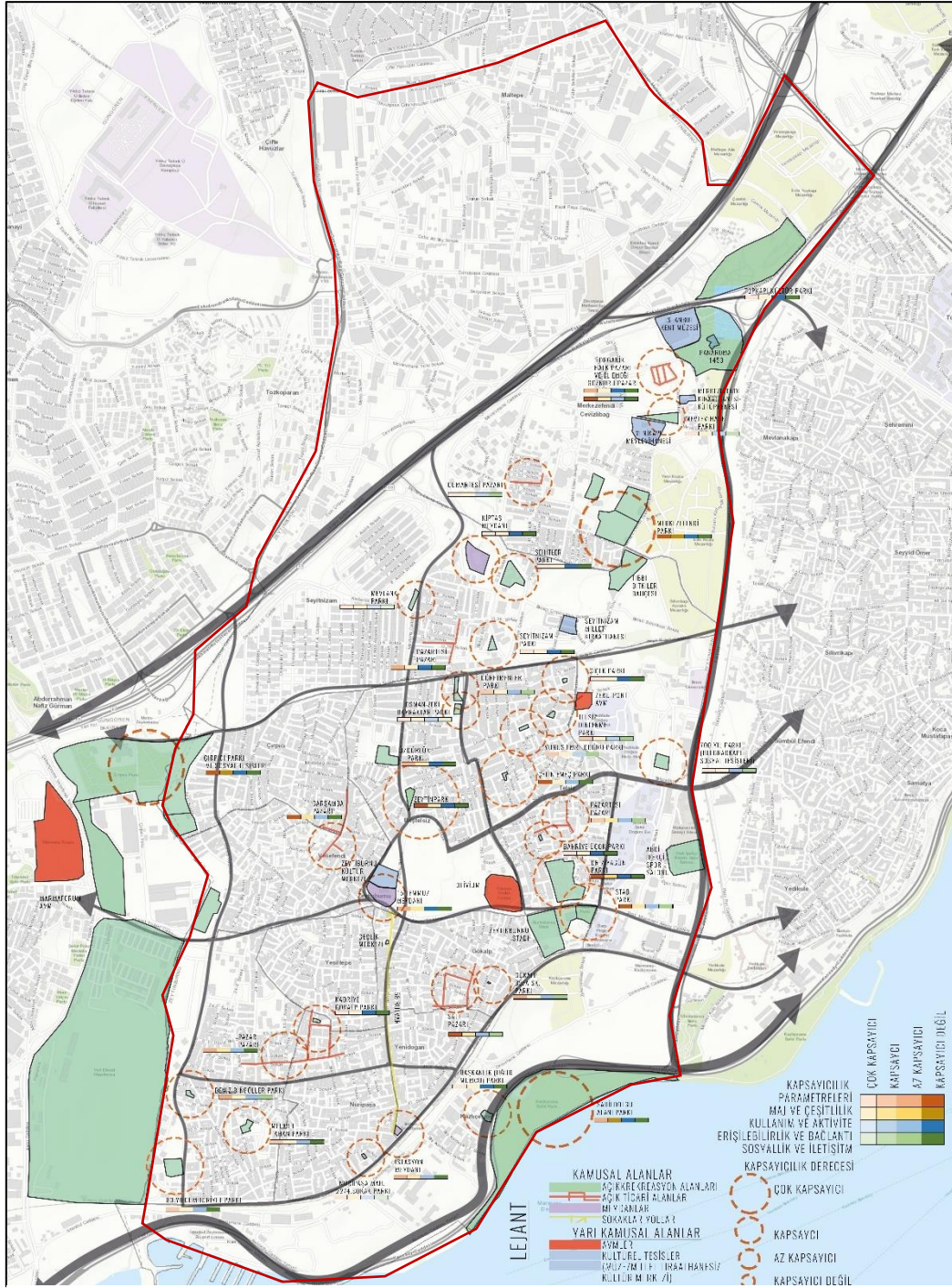
Fotoğraf 2.6 Sosyal aktivite örneği
Kaynak: 15297 (2020) Yunus Emre Doğru parkı

Tablo 2.15 Erişilebilirlik ve bağlantı analizi metodoloji tablosu
Kaynak: Çalışma kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur.

Alt kategorisi	Yöntemi	Göstergesi
Sürdürülebilir <u>Ve</u> Kaliteli Bağlantıların Varlığı		<ul style="list-style-type: none"> Erişilebilirlik durumu -Mekânsal planlar yapım yönetmeliği standartlarına göre erişilebilirlik -Engelli erişimine uygunluk
		<ul style="list-style-type: none"> Kullanan kişi yoğunluğu -12-13 arası kullanan kişi sayısı (sayım)
		<ul style="list-style-type: none"> Güvenli ve aktif yaya bağlantısı -Konut alanlarına yakınlık -Ana akslarda aydınlatma elemanları yeterliliği -Kaldırım varlığı
		<ul style="list-style-type: none"> -Engellilere uygun yaya yolu tasarımı varlığı Erişim noktalarında engellerin bulunmaması -Araç parkı durumunun engel yaratmaması -Engellilere uygun kaldırım ve ışıklar arası geçiş sistemlerinin varlığı -Farklı dilden kişilere yönelik yönlendirmelerin bulunması

Tablo 2.16 Sosyallik ve iletişim analizi metodoloji tablosu
Kaynak: Çalışma kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur

Alt kategorisi	Yöntemi	Göstergesi
Çeşitlilik		<ul style="list-style-type: none"> Kullanıcı grupları; <ul style="list-style-type: none"> - Sosyo-ekonomik (anketteki sosyo ekonomik profil ve <u>mekan</u> kullanımı karşılaştırması) - Kültürel çeşitlilik (Yabancı anketleri planlama 7) - Cinsiyet çeşitliliği - Yaş çeşitliliği
İletişim		<ul style="list-style-type: none"> <u>Mekanda</u> karşılaşma durumu <ul style="list-style-type: none"> -Mekandaki kişi sayısı -Ankette karşılaşmaya yönelik ilgili soru <u>Mekanda</u> karşılaşma durumu <ul style="list-style-type: none"> -İletişim kuran kişi sayısı -Ankette iletişime yönelik ilgili soru

Harita 2.20 Kapsayıcı kamusal alan analizi

Kaynak: Çalışma kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur.

Sosyallik ve iletişim göstergeleri ile hesaplanan puanlama tablosu ve toplamda bu dört grup altında hesaplanan puanlar toplamı Ek-8'de yer almaktadır. Her bir kamusal alana kapsayıcılık puanı atanmış olup genel anlamda hangi kapsayıcı olduğuna ilişkin çemberler atarak etkisi gösterilmiştir (Harita 2.20)

Açık ticari alanlar kategorisinde olan pazar alanlarına için kapsayıcılık parametrelerine ek olarak mahallelerin sosyal profillerini anlamak için de 1'er saatlik video çekimleri, fotoğraflama, gözlem ve yapılmıştır. Organik halk pazarı hariç temel gıda malzemelerinde herhangi bir fiyat farklılığı olmayıp her kültürden kişinin rahatlıkla gelip alışveriş yaptığı alanlardır. El emeği göz nuru pazarı ve halk pazarına erişim servisler aracılığı ile sağlanmaktadır.

Fotoğraf 2.8 Zeytinburnu pazartesi pazarı

Fotoğraf 2.7 Zeytinburnu pazar pazarı

Kaynak: 15297 (2020) tarafından çekilmiştir.

Haritada dikkat çeken bir unsur da Maltepe mahallesine ilişkin kamusal mekanların eksikliğidir. E 5 ve metrobüs hattının ayırıcı etkisi (Fotoğraf 2.11) ile Zeytinburnu'nun diğer mahallelerine erişerek mahalleler arası uyumu sağlama ve mahalle içinde ortak bir mekânın yokluğundan uyum açısından sorun oluşturacaktır.

Fotoğraf 2.9 Zeytinburnu metrobüs köprüsünden Maltepe mahallesine bakış
Kaynak: 15297 (2020) tarafından çekilmiştir.

3. SENTEZ ÇALIŞMASI

İlçe içindeki 13 mahalleden oluşan çalışma sınırları içerisinde analiz verileri yorumlanarak sentez çalışması oluşturulmuştur. Bu incelemeler yapılırken temel kurgu kapsayıcı bir kamusal mekan organizasyonu ile sosyal ve mekânsal ayrışmanın çözmeye yönelik yapılmıştır.

Sentez çalışması fizik mekân sentezi üzerine yapılmıştır burada yapılan bölgeleme kriterleri şöyledir;

- Konut tipolojisi: kat adeti, apartman/kapalı site olma durumu
- Ekonomik durumu: Orada yaşayanların kişi başına gelir durumu (açlık sınırının altında, açlık yoksulluk sınırının arasında, yoksulluk sınırının üzerinde)
- Sosyo-ekonomik profili: A, B, C, D, E grubu (Bknz. 2. Bölüm Harita 2.12)
- Göç ve çeşitlilik durumu: Çeşitlilik düzeyine göre, homojenlik ve heterojenlik durumuna göre
- Dışlanma durumu: Hizmetlerden dışlanma, sosyal dışlanma, mekânsal dışlanma, dışlanma yok
- Ayrışma durumu: sosyal ayrışma durumu
- Dezavantajlı gruplara yönelik faaliyetler ve kapsayıcılık durumu: var, yok

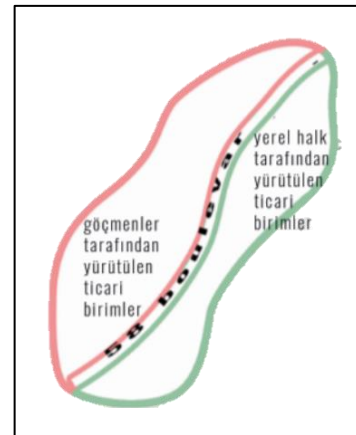
Bu gruplamaya göre konut alanları için beş gruba ayrılmıştır.

Ticaret alanında ise;

- Ticaret birimlerinin tipolojisi: Katlara göre dağılım (zemin kat, üst katlar), kat adeti, ağırlıklı ticaret fonksiyonu (tekstil, dericilik, perakende ticaret..), etnik market aklının varlığı ve kümelenmesi durumuna göre 2 kategoriye ayrılmıştır

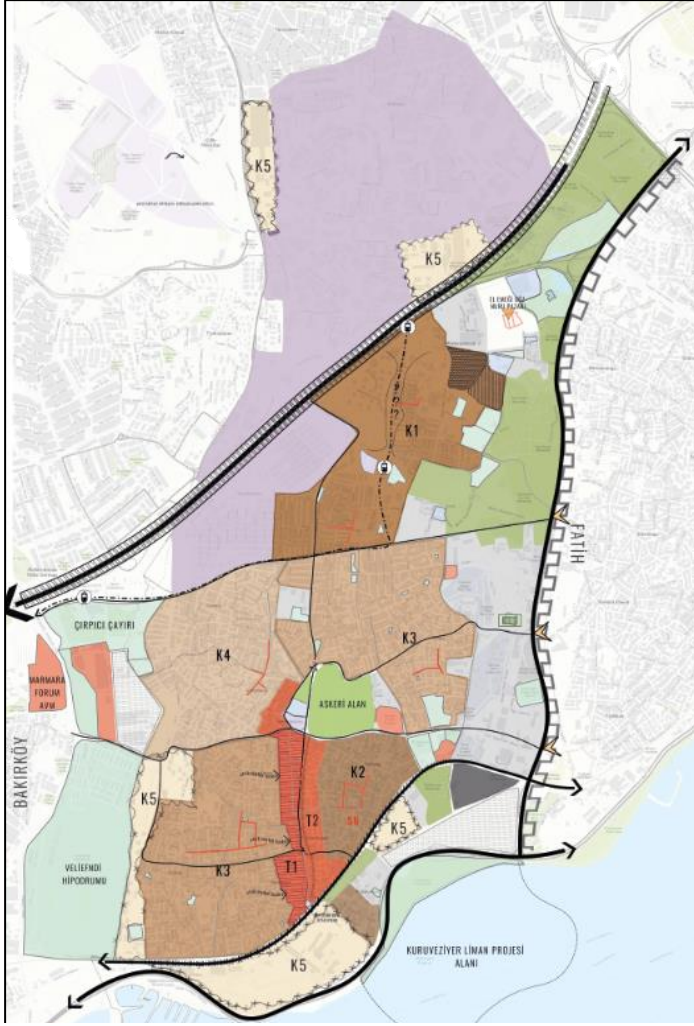
58 bulvar aksı ilçedeki ana ticari omurgayı oluşturmaktadır. Bu ana caddede de ticari birimlerin kümelenmesinde ve ana aksına arkasında yer alan konut altı ticaret fonksiyonlarında ayırıcı bir kurgu oluşturmaktadır.

- **K1:** Giriş ticaret ve atölye üst katlar konut apartman dairesi/ site alanları yer almaktadır. Ekonomik faaliyet tipi olarak karma çoğunlukla yoksulluk sınırı üstünde, sosyo ekonomik profil

Şekil 3.1 58 Bulvar caddesi ticaret ayrımı

Kaynak: Çalışma kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur.

Harita 3.1 Sentez bölgelemesi

Kaynak: Çalışma kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur.

olarak B grubudur. Göç ve çeşitlik en yüksek olup, hizmetlere erişim konusunda kapsayıcı bir alandır. Kendi içinde hem fiziksel hem sosyal olarak ayrışma yaşamaktadır.

○ **K2:** Giriş kat ve bodrum ticaret ve atölye (deri) üst katlar konut apartman dairesi şeklindedir. Ekonomik faaliyet tipi karma çoğunlukla açlık sınırı yoksulluk sınırı arası ve sosyo ekonomik profil B ve C grubudur. Göç ve çeşitlik orta düzey olup, hizmetlere erişim, yeşil alan yeterliliği gibi sorunlar yaşamaktadır.

○ **K3:** Konut tipolojisi giriş kat ve bodrum katlarında ticaret ve atölye (tekstil ve kumaş) üst katlar konut şeklindedir. Ekonomik durumları çoğunlukla açlık sınırı yoksulluk sınırı arasındır. Sosyo ekonomik profil: B ve C yer almaktadır. Göç ve çeşitlik en yüksek alanlardır. Hizmetlere erişim konusunda ortalamanın üzerindedir. Sosyal bir

ayrışma olmamakta, yabancılara nefret söylemi minimum düzeydedir. Dezavantajlılara uygun faaliyetler olmasa da farklı kültürlerden olan grupların derneklerini kurdukları alanlar bu bölgelerde yer almaktadır.

○ **K4:** Giriş kat ticaret olan apartmanlar bulunmaktadır. Ekonomik olarak çoğunlukla asgari gelir düzeyinde, sosyo ekonomik profili C grubu orta, orta alt gelir grubu olan kişiler yaşamaktadır. Çeşitlilik az göç az olan hizmetlere erişim sıkıntısı, yabancı düşmanlığı olan bir alt bölgedir.

○ **K5:** 7+ katlı kapalı site alanlarıdır. Kamusal mekânda varlıklarını göstermediklerinden anket çalışmasına katılmamış bir gruptur. Üst gelir grubu A kategorisinde bulunur. Çeşitlilik düzeyi düşüktür. Göçmeler üst gelir grubu olduğundan bir ayrışma yaşamamaktadırlar. Kendi içinde bütünleşen alanlardır. Dezavantajlı gruplara yönelik faaliyetler bulunmamaktadır.

3.1 DEZAVANTAJLI GRUPLARA GÖRE SORUN VE POTANSİYEL

Kamusal alanların gelişimi, tasarımı insanları etkiler bir yer hakkında nasıl hissettiklerini ve yorumladıkları üzerine etkisi vardır. İyi bir çevre toplumun etkileşim kurduğu alanlar yaratır.

3.2.1 ÇOCUKLAR VE GENÇLER İÇİN SORUNLAR VE POTANSİYELLER

Burada çocuk olarak ele alınan yaş grubu Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) de belirledi aralık olarak 0-17 yaş arasındaki kişilerdir. Ancak WHO genç yaş grubunun aralığını 17-64 yaş arası gibi geniş bir aralık olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada ise genç yaş grubundan kasıt 18-25 yaş arasıdır. Çocuklar ilçenin %21,29'unu gençler ise %17,70'ini oluşturmaktadır. Toplam nüfusun %39,99'unu oluşturan bu grubun ilçeden beklentileri, mekanları kullanışları diğer gruplara göre farklılaşmaktadır.

Bu grubun yaşadığı sorunlar;

1. Kamusal alan çocukların ve ilgisini çekebilecek düzeyde organize edilmemiş olması,
2. Mahallelerde çocuk oyun alanı yetersiz olması (kişi başına 0,5 m2 standardı sağlamamaktadır),
3. Ebeveynlerdeki 'yabancı korkusu' nedeniyle kent mekanını aktif kullanamamaktalar
4. Ankete göre geçlerin %60'ı eğlenme dinlenme ve buluşma mekanları olarak ilçe dışında yerleri tercih etmekte Zeytinburnu'nda vakit geçirmiyor oluşu,
5. Kapsayıcı ve kolay erişilebileceği açık yeşil alanların azlığıdır.

Potansiyeller;

1. Bilgi evi, millet kütüphanesi gibi mekanların varlığı,
2. Gençlik meclisinin varlığı katılımcı bir yaklaşım izlenmeye çalışılması
3. Mahallelerde hala sokakta oynayan çocukların olması

3.2.2 YAŞLILAR İÇİN SORUNLAR VE POTANSİYELLER

Yaşlı nüfus 65 yaş ve üzeri olarak alınmış olup ilçenin %6,25'ini oluşturmaktadır. En çok Kazlıçeşme mahallesinde yer seçtiklerini, genellikle aileleri ile beraber yaşamaktadırlar. İlçede karşılaştıkları sorunlar şöyledir;

1. Kamusal alanlar yaşlılara uygun bir şekilde tasarlanmamıştır. Yaşlılardaki görme bozuklukları, işitme gibi fiziksel bozukluklara dikkat edilmeden tasarlanmış olması

Potansiyeller;

1. Belediyenin yaşlılara sunduğu evde bakım hizmetinin bulunması
2. Yalnız yaşayan yaşlı vatandaşlara gıda yardımı gibi yardımların yapılıyor olması
3. 65 yaş üstü nüfusun içinde hala çalışan aktif nüfusun olmasıdır.

3.2.3 KADINLAR İÇİN SORUNLAR VE POTANSİYELLER

Zeytinburnu içinde toplam nüfus içinde kadınların oranı %49,6'dır. Mahallelere göre baktığımızda Sümer ve Telsiz mahallelerinde kadın nüfusu en yüksek mahallerdir. Anket sonuçlarına göre kadınların istihdama katılma oranı %30'un altında kalmaktadır. Daha çok evde vakit geçiren kadınların mahalleri

dışında kent mekânında aktif bir katılım gösterdiği söylenememektedir. Kent mekânında karşılaştıkları sorunları;

1. Çocuklu annelerin iş hayatına katılmalarında en önemli etmenlerden biri olarak ilçeden okul öncesi eğitim ve kreş kurumları 3 adet bulunmakta bu alanların erişilebilirliği yetersiz olması,
2. Kamusal alanların ışıklandırma ve tasarımlarında akşam kullanımında tehlike oluşturulabilecek aksları varlığı

Potansiyeller;

1. Kamusal alanı, parkları çocukları ile ya da arkadaşları ile aktif kullanıyor oluşları

3.2.4 GÖÇMEN/ YABANCILAR İÇİN SORUNLAR VE POTANSİYELLER

Zeytinburnu'nda yaklaşık 70 bin kayıtlı kayıtsız göçmen yaşamaktadır. Dericilik ve tekstil sektörlerinde çalışmaktadırlar. Göçmen kadınlar iş hayatına %42 oranında katıldığını planlama 7 anketleriyle tespit edilmişti. Buna ek olarak Nuripaşa ve Yeşiltepe mahallelerinde kümelenerek aktif yeme içme ve kendi kültürlerini yaşayabildikleri ticari birimler bulunmaktadır.

Sorunları:

1. Dil bariyeri yüzünden kamusal alanda yönelmede ve aktif olarak kişilerle ilişki kurmakta güçlük yaşanmaktadır
2. Medyada ve mahalle yaşamında ön yargılı olan yerel halk tarafından yeni gelen göçmenler dışlanmaya maruz kalmaktadır.
3. Kamusal alanda yerel halkın kültürüne uygun davranmadıkları gerekçesi ile yerel ve yabancı kullanımı kamusal alanlar ayrılmıştır.

Potansiyel:

1. Uyuma istekli bir davranış sergilemeleri
2. Kendi kültürlerini yaşatma isteği
3. Dernek faaliyetlerine aktif katılım ve örgütlenmiş olması
4. Kendi aralarındaki güçlü sosyal bağların olması

<p>G1-Farklı ulaşım modlarının kesiştiği güçlü ulaşım bağlantısının yer alması (Marmaray, metro, tramvay, metrobüs, otobüs)</p> <p>G2-Paylaşımlı bisiklet yolları ve bisiklet istasyonlarının varlığı</p> <p>G3-Dere ve deniz gibi su öğelerinin varlığı</p> <p>G4-Merkezefendi ve Kazlıçeşme'nin tarihi eserler ile kültür aksının oluşturmasıyla sur tecrit alanında geliştirilen Kültür vadisi projesinin varlığı</p> <p>G5-Kent bütününe hizmet veren müzelerin varlığı</p> <p>G6-Akdem gibi dezavantajlılara yönelik faaliyetleri gerçekleştiren bir birimin olması</p> <p>G7-Göçmenlerin örgütsel yapı içerisinde olması</p> <p>G8-30 yıldan fazla Zeytinburnu'nda yaşayanların mekânsal aidiyetinin yüksek olması</p>	<p>Z1- Hizmet sunu açısından yetersizlik</p> <p>Z2- İlçede % 75 'i yoksulluk sınırının altında %15'inin de açlık sınırının altında olması</p> <p>Z3- Üniversite öğrencisi ve iş yeri Zeytinburnu dışında olan kişilerin %45'i Zeytinburnu ve mahallesi ile bağlantısı zayıf derecede ve aidiyet duygusu düşük olması</p> <p>Z4-LGBTQ+ bireylerin varlıklarını kamusal mekanda gösterememesi</p> <p>Z5- Ana yaya aksının yetersizliği ve kopukluğu ve konfor eksikliğinin olması</p> <p>Z6- İşlevi belli olmayan kamusal alanları varlığı</p> <p>Z7- Çalışan kadınların çocuklarını bırakabilecekleri kreş, gündüz bakım evi ve anaokulu varlığında yetersizlik (2 adet kreş alanı yer almaktadır.)</p>
<p>F1-İşsiz boş alanlar (eski fabrika alanları, mülkiyeti belediyeye, ibb ve vakıflara ait alanlar)</p> <p>F2- Anket yapanların %55'inin Bakırköy sınırı içindeki donatı alanlarının kullanım oranına sahip olması</p> <p>F3- Genç nüfusun %60'ının tercih ettiği ilçelerden birinin Bakırköy olması</p> <p>F4- Kentsel dönüşüm alanlarının olması bunların yerinde dönüşüm uygulanabilecek olamaması</p>	<p>51- Çok katlı lüks kapalı sitelerin kıyısında yer seçmesi</p> <p>T2- "Zeytinburnu'na değer katan prestijli konutlar" ile yereldeki sosyoekonomik yapıyı değiştiren homojen alt bölgelerin oluşması</p> <p>T3- Yetersiz donatı büyüklüğü, erişilebilirliğin düşük olan alanların varlığı</p> <p>T4- Ankete göre insanların %80'si göçmenin varlığına istihdam, değişime tepkili olması</p>

Şekil 3.2 GZFT analizi

Kaynak: Çalışma kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.2 GZFT ANALİZİ

Çalışma alanında ilçe ve mahalle ölçeğinde güçlü, zayıf yönler, fırsatlar ve olanaklar incelenmiştir. Bunları göz önünde bulundurularak öneriler yapılacaktır.

GZFT analizi yöntemiyle ek olarak sosyal ve fizik mekânda belirlenen sorun potansiyellere ek olarak toplumsal yaşama katılımı etkileyen diğer faktörler Sorun ve potansiyel olarak belirlenmiştir.

Bunları temelde hipotezler doğrultusunda iki kategoriye ayırmak mümkün.

3.2.1 AYRIŞMA /DIŞLANMA İLE İLGİLİ SORUN VE POTANSİYELLER

Sorun: İlçeye marka değer katacak denilen bu ve daha fazlası olan yapıların çok katlı zemin ile ilişkisi bulunmamakta, fiziksel ayrılmaya neden olan kapalı sitelere dönüştürmektedir.

Fotoğraf 3.1 Marka değer yaratan prestijli konutlar
Kaynak: Zeytinburnu belediyesi arşivinden alınmıştır.

Sorun:

16.06.2009 tarihli İstanbul Ataköy Turizm Merkezi 1/5000 ölçekli Kazlıçeşme Koruma Amaçlı Nazım İmar Planında ve 1/1000 ölçekli Kazlıçeşme Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planında 'Turizm- Ticaret Alanı'nda kalmaktadır. Kurvaziyer liman projesi kent dokusuyla uyumsuz, yapay yapılaşmayı teşvik eden ve ayrışmaya neden olacaktır.

Fotoğraf 3.2 Zeytinport yapılacak olan alanın tarihsel olarak gelişimi dolgu alanı ve proje
Kaynak: IUDB (2020), Zeytinburnu Belediye arşivinden alınmıştır.

Sorun: Maltepe mahallesi ile diğer mahalleler arasında ayrışma vardır. Bu da uyumlu ve herkesin kamusal alanları kullanıp sosyal yaşama katılması kurgusu için bu sorun oluşturmaktadır.

Potansiyel: Maltepe mahallesindeki sanayi alanı konut +ticari alanlarda silüet planı doğrultusunda kat yüksekliği ve donatı alanları elde edilmesi kamusal alan yaratılması için plan notu ile terklerin yapılması kamusal alan yaratımı ve uyumu artırıcı alanların yaratılmasına olanak sağlamaktadır.

Potansiyel: Belediyenin dezavantajlı kesimlere verdiği hizmetlerin olması potansiyeldir.

Sorun: Bu organizasyonlar arasında düzenleyen kurum olarak yer alan Akdem'in kurumlar arası organizasyon ve kentteki tim dezavantajlıları içerici bir yapıda olmaması da sorundur.

Potansiyel: Kentsel dönüşüm ve rezerv alanı olarak belirlenen alanlar ile kaliteli konut dokusu oluşturma ve yerinde dönüşüm yapma potansiyeli oluşmaktadır

Sorun: Eski fabrika alanlarının lüks konut alanlarına dönüşme eğilimi tehdit oluşturmaktadır.

3.2.2 KAPSAYICI KAMUSAL ALAN İLE İLGİLİ SORUN VE POTANSİYELLER

Sorun: Kapsayıcı olmayan kamusal alanların varlığı

1. boyut ve büyüklük olarak yetersizlik
2. kamusal alan eksikliği olan alanlar
3. mekân kalitesi arttırılacak alanlar olarak 3 kategoriye ayrılabilir.

Sorun: Gökalp ve Yenidoğan mahalleleri yetersiz kamusal alan varlığı ve kamusal hizmet sunumundan yetersiz yararlanmakta. İlçenin merkezi konumunda olmasından dolayı arsa fiyatlarının yüksekliği ve ticaretin baskısı ve tarihsel süreçte ilk gelişen alanlardan kamusal alan ayrılamamış ve mülkiyet yapısı yüzünden ayrılması da zordur

Potansiyel: Eski fabrika alanlarının boş işlevsiz olarak durması. Kamusal alan olarak kazandırılabilir alanlardır

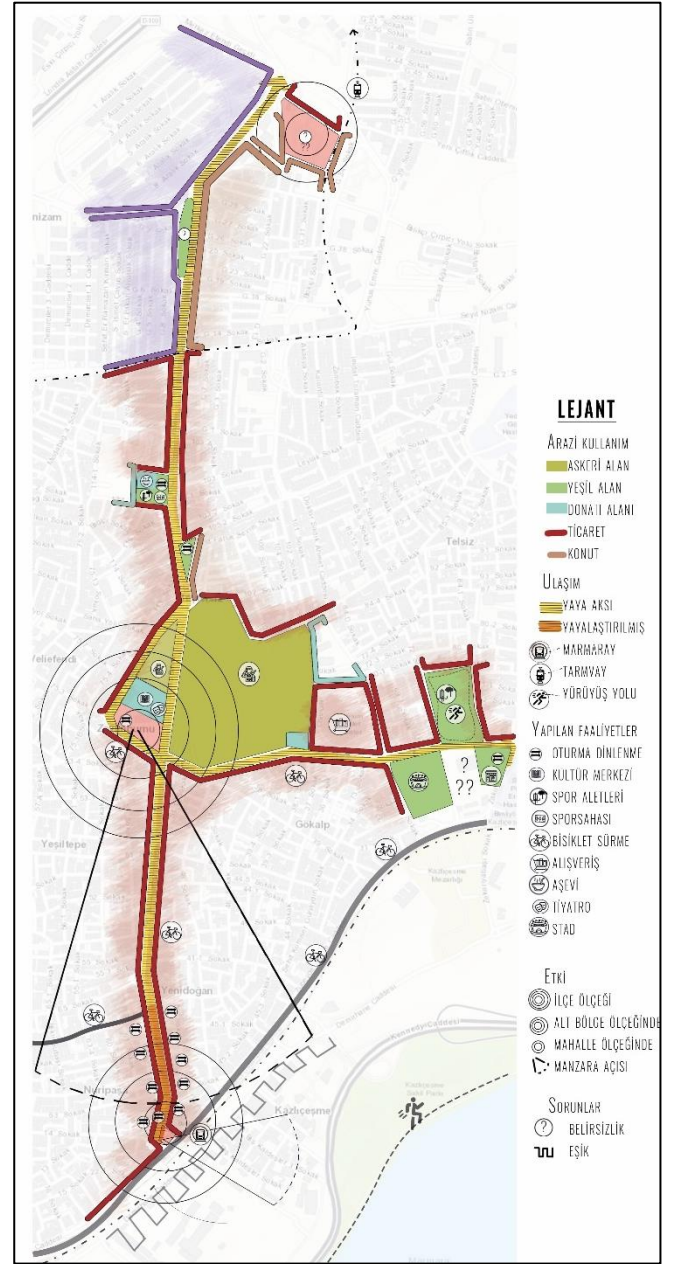
Sorun: Meydanlar arası ilişkinin kopukluğu bunları bağlayan ara kanalların konforsuz olması kapsayıcılık açısından sorun oluşturmakta mekân kullanımını azaltmaktadır.

Sorun: 15 Temmuz meydanı eski adıyla adliye meydanı ve altı otopark alanı kullanışsızdır. Meydan geçiş alanı olmuştur, oturma, dinlenme aktiviteleri yapılmamaktadır.

Potansiyel: Ancak aynı meydanda miting iftar, kültür günleri düzenlenmektedir. Bu aktifliği arttırmaktadır.

Sorun: Merkezefendi çarşısı olarak adlandırılan KİPTAŞ konutları arasında kalan meydan kapsayıcılığı düşük bir alandır. Otopark alanı mekânın algılanmasını düşürmektedir.

Potansiyel: İstasyon meydanı adliye medyanı ile güçlü bir yaya bağlantısına sahiptir. Bulvarın yayalaştırılmış kısmı meydanlar arası koridor görevi görmek için potansiyel oluşturmaktadır.

Harita 3.2 Meydanlar arası ilişki ve çevresindeki aktiviteler
Kaynak: Çalışma kapsamında üretilmiştir.

4. ZEYTİNBURNU KAPSAYICI KAMUSAL ALAN EYLEM PLANI

“Herkesi kapsayan kaliteli ve kapsayıcı kamusal alanlarıyla bir arada Zeytinburnu”

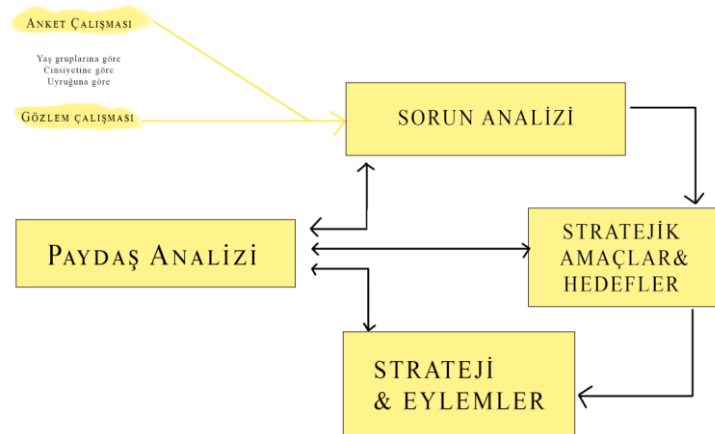
Planda sosyal içermeyi teşvik etmek ve Zeytinburnu’nda topluluklarının mekânsal ihtiyaçlarının ele alınmasını ve kamusal alanlar yaratılmasını sağlayarak ayrımcılığın ortadan kaldırılmasına yardımcı olmak için politikalar içermektedir. Bunu eşitlik hedef gruplarını belirleyerek ve bazı ihtiyaçlarını kısaca vurgulayarak yapmak planda yer alan gerekirse gruplar şöyledir;

- Çocuklar ve gençler,
- Yaşlı insanlar,
- Engelliler
- Kadınlar
- Göçmenler/ mülteciler

Yapılan plan sadece sosyal boyutta kalmayıp mekânsal ihtiyaçlara da çözüm üretmektedir. Bu nedenledir ki analiz aşamasında bu hedef grubun ihtiyaçlarına yönelik sorunlar tespit edilmiştir. Yaşadıkları mahallelere göre hizmetlere erişim, ayrımcılık, dışlanma gibi gruplarla bireylerin yaşadığı dezavantajları azaltmak, gruplar arası uyumu ve kapsayıcılığı sağlamak için planın temel kaygıları haline gelmiştir.

4.1 PAYDAŞ HARİTALAMASI

Farklı grupların temsiliyetinin sağlandığı kapsayıcı planlama için paydaşların doğru belirlenmiş olması önemlidir. Paydaş analizine sorun, hedef strateji arasındaki ilişki Şekil 4’te görülmektedir. Önce alana ilişkin sorun ve potansiyeller proje başlangıcında listelenmiş olup bu sorunlara göre kenti kullanan kişilerle görüşme, anket ve mekân gözlemlene teknikleri kullanarak sorunlar ve potansiyeller tespit edilmiştir. Ancak paydaş analizinden sonra sorun, hedef ve strateji analizlerinde geri besleme yapılabilir.

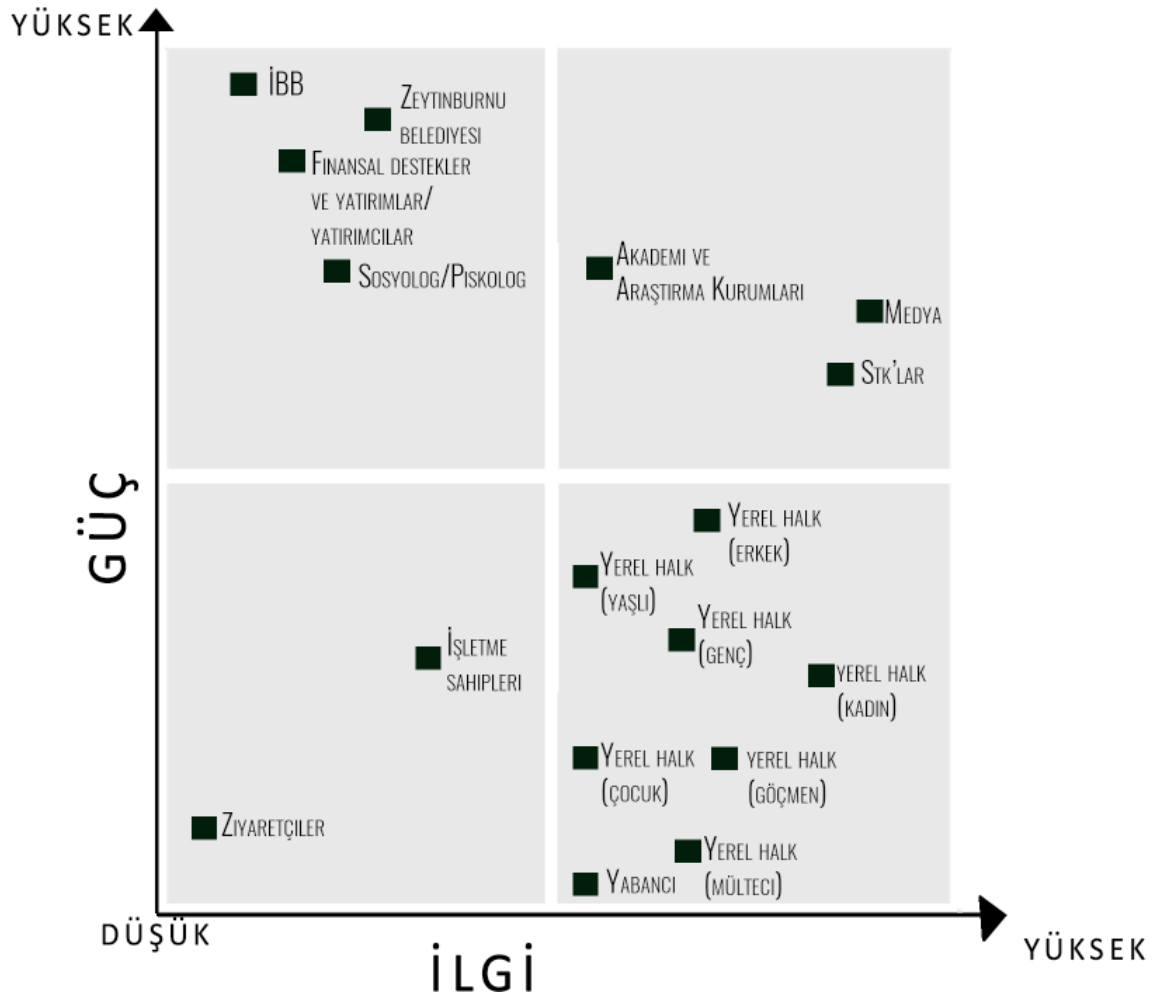

Şekil 4.1 Paydaş analizi ve üst hedef strateji ilişkisi
Kaynak : Çalışma kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur.

İlk aşama olarak paydaşları kategorisine göre listelemek gerekirse;

1. Yerel halk: Vatandaşlar ana paydaşlardır. Paydaşlar olarak vatandaşlar, kentsel alanı deneyimlemeye ve sosyal uyumun sağlanmasında, birliktelik dayanışma gücünün artırılmasında önemli yere sahiptir.
2. Yabancılar: Kayıt dışı, mültecileri içeren bir başlıktır. Herkesi kapsayan bir yaklaşım olduğundan herkesin katılımı önemlidir
3. Akademi ve Araştırma Kurumları: Araştırma enstitülerinin artan ilgisi son yıllarda çok göç kapsayıcılık üzerine atölyeler yapmakta, seminerler düzenlemektedir.
4. Yerel ve bölgesel idareler: kapsayıcı şehir projeleri, gelişmiş kamu hizmetleri gerektirdiğinden, yerel ve bölgesel yönetimlerin kapsayıcılığı teşvik etmek, ayrışmayı azaltmalı, katılımı teşvik etmek ve desteklemek için aktif olarak yer alması önemlidir.
5. Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar: Sosyal organizasyonlar ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlar, sosyal uyum ve kaliteli çevre sağlanması nedeniyle ortaya çıkan sonuçlarla daha yakından ilgilidir.
6. Sosyolog/Psikolog: Katılımcı sürecin kurgulanması kişiler arası diyalogun kurulması konusunda yardımcı olabilecek aktörlerdendir.
7. Medya: Medya toplumu hem negatif hem de pozitif yönlendirmede önemli bir araçtır. Bu nedenle süreç içerisinde pozitif şekilde kullanılması, tanıtım ve katılımı arttıracak bir araçtır.
8. Finansal destekler ve yatırımlar/ yatırımcılar: Kapsayıcı şehirler yaratmak ya da kapsayıcılığı sağlamak için sunulması gereken hizmetleri sadece yerel yönetimin karşılayamayacağı kadar pahalıdır.

Listelenen paydaşlara yönelik güç ve ilgi matrisi geliştirecek olursak; yüksek güç, yüksek ilgililer sahip kişi/kurumların çalışmaya olan ilgisini taze tutacak ve aktifliğini koruyacak bilgilendirmeler yapılacaktır. Yüksek güç, daha az ilgi duyan insanların ilgi düzeyini arttıracak bilgilendirmeler yapılacak ancak mesaj/bilgilendirme mesajlarından sıkılmayacak kadar. Düşük güç, yüksek ilgilileri yeterince bilgilendirin ve önemli sorunların ortaya çıkmamasını sağlamak için faydalı olacaklardır. Düşük güç, daha az ilgilenen insanları sıkamayacak derece gözlem ve bilgilendirmeler yapılacaktır.

Şekil 4.2 Paydaşlar güç- ilgi ilişkisi

Kaynak: The grassroots collective (2020)'den yararlanılarak çalışmada yazar tarafından hazırlanmıştır.

Güç ilişkileri matrisi katılımcı eylemlerde alt grup bazında yeniden düzenlenerek ilgi ve güçlerine göre tekrar organize edilecektir. Bu tabloya plan uygulama sürecinden eklenen ve çıkartılan gruplar ya da kişiler de olabilir.

Proje bağlamında paydaşlar ile ilgili gruplama şöyle de tanımlanabilir;

Hedef Kitle; Çocuklar, gençler, yaşlılar, farklı kültürden olanlar, farklı inanca sahip olanlar dahil olmak üzere Zeytinburnu'nda yaşayan herkes

Nihai Yararlanıcı: İşletme sahipleri, Kenti kullananlar

Proje Ortakları: Belediye, Plancılar, Mimarlar, Peyzaj Mühendisleri, Etüd Ve Projeler Daire Başkanlığı, Kentsel Dönüşüm Müdürlüğü, Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, Deprem ve Zemin İnceleme Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı yer almaktadır.

Tablo 4.1: Paydaş analizi tablosu

Kaynak: Çalışma kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur.

Paydaşlar Ve Özellikleri	Paydaşların Sorunla İlişkisi	Paydaşın Projeden Etkilenme Durumu	Paydaşın Zayıf ve Güçlü Yönleri	Paydaşın Projeye Etkisi (1-5)
<p>Yerel Halk: Hane halkı büyüklüğü 4 olan, orta ve orta alt gelir grubuna sahip, çok kültürlü yapıda yerel halk olarak dayanışma oranı yüksek, kadınlar, yaşlılar , çocuklar kent mekanını aktif kullanmamakta</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yetersiz kamusal alan varlığı ve donatı yetersizliği yaşam kalitelerini düşürmekte ▪ Kent mekânında ve kendi içlerinde ayrışma yaşamakta ▪ Kamusal alanlar kadınların, çocukların ve yaşlıların kullanımına uygun ve güvenli organize edilmemiştir. ▪ Lgbtq+ kamusal alanı kullanamamakta kimliklerini saklamak durumunda kalmaktadırlar ▪ Temiz ve kaliteli çevre isteği 	-/+	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Güçlü dayanışma yapısı diğer grupları dışlamalarına neden olmaları (-) ▪ Örgütlü değıller, derneklere üyelik ve katılımılık düzeyi düşük (-) ▪ Eğitim düzeyleri yüksek olması (+) ▪ Değışim için isteğı düşük (-) ▪ İş gücü potansiyelinin varlığı (+) 	5
<p>Yabancı: Alt gelir grubu, çalışmak için aynı kent mekanını kullanan, konut sahipliğı düşük, yabancı dil yetersizlığı</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sosyal ayrışma ve dışlanmayı bizzat yaşayan grup ▪ Temiz ve kaliteli çevre hakkı ▪ Nefret söylemi ve medyada yanlış tanıtm ▪ Hizmetlerden yararlanama 	+	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Örgütlü yapısı (-, +) ▪ Hemşeri derneklarine üye olmaları (+) ▪ Dil sorunu (-) 	5

Tablo 4.2: Paydaş analizi tablosu- devam

Kaynak: Çalışma kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur.

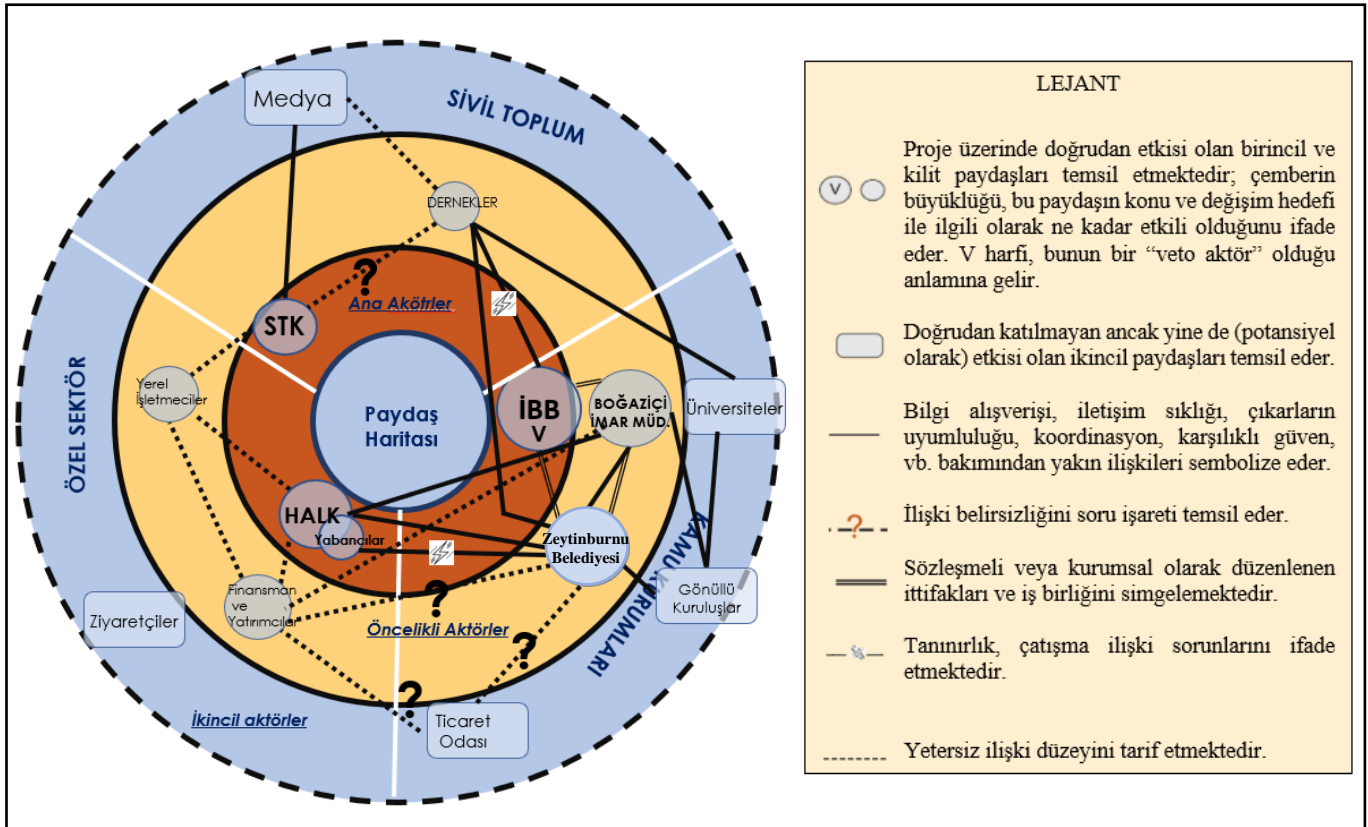
Paydaşlar Ve Özellikleri	Paydaşların Sorunla İlişkisi	Paydaşın Projeden Etkilenme Durumu	Paydaşın Zayıf ve Güçlü Yönleri	Paydaşın Projeye Etkisi (1-5)
Yerel Yönetim: Büyükşehir ve ilçe belediyesi	<ul style="list-style-type: none"> Temiz ve kaliteli bir çevre sunmak Kentin altyapısı ile ilgilenmek Halk sağlığını koruma gibi görevler. Plan hazırlama Stratejik hedefleri Mevzuatsa gereklilik (Mekânsal planlar yapım yönetmeliği) 	+	<ul style="list-style-type: none"> Yetersiz bütçe Koordinasyon eksikliği Katılımcı düşünce yapısı Kapsayıcı hizmet politikası 	4
Gönüllü Katılımcılar: Belediye yasası 77 maddeye göre çalışmada gönüllü olan kişilerdir.	<ul style="list-style-type: none"> Doğrudan bir ilişkisi yok İçinde yer almak istediği sorunun varlığı 	+	<ul style="list-style-type: none"> Kaliteyi artırma isteği Güçlü ilişkilere sahip olması 	4
Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü:	<ul style="list-style-type: none"> Yaşanabilir çevre vizyonu Plan onama sürecindeki rolü 	+	<ul style="list-style-type: none"> Yetkileri (+) 	2
Ulke geneli ve ilçede hizmet veren ulusal STK'lar: Göç, kapsayıcılık ve katılım konusuyula ilgili olan ulusal sivil toplum kuruluşları	<ul style="list-style-type: none"> Stratejik hedefleri ve vizyonlarını Savunucusu olduğu grubun çıkarları Kapasite geliştirme 	+	<ul style="list-style-type: none"> Parçalı ve çok sayıda örgütün varlığı (-) Konuya isteklilik (+) 	4
Uluslararası kurumlar: Uluslararası düzeyde birçok ülkede faaliyet gerçekleştiren destekleyen kurumlar (*IOM, *UNHCR,*Mülteci Hakları Merkezi)	<ul style="list-style-type: none"> Göçmen yardım programları, işgücü entegrasyonu ve göç yönetimi, göç ve sınır yönetimi ve araştırmaları ve göç hareketleri ile ilgili veri toplama hedefleri Göçmen hakları konusunda savunuculuk ve bilinç oluşturma isteği 	+	<ul style="list-style-type: none"> Finansman olarak güçlü yapıları (+) Birleştirici gücü (+) 	3

Tablo 4.3: Paydaş analizi tablosu- devam

Kaynak: Çalışma kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur.

Paydaşlar Ve Özellikleri	Paydaşların Sorunla İlişkisi	Paydaşın Proje Etkilenme Durumu	Paydaşın Zayıf ve Güçlü Yönleri	Paydaşın Proje Etkisi (1-5)
Mahalle dernekleri: Çoğunlukla hemşeri ve dayanışma dernekleri, Kadın dayanışma ve gençlik dernekleri de dahildir.	<ul style="list-style-type: none"> Savunuculuğunu yaptığı ya da destek olduğu gruplara ilişkin sorunların varlığı Kaliteli çevre eksikliği Sosyal sermayeyi artırıcı etkisi İş olanakları 	+	<ul style="list-style-type: none"> Kendi bütçelerinin az olması Toplumsal entegrasyonu artırıcı bütünleştirici etkisinin olması (+) Kültürlerini korumayı ve dayanışma ruhunu korur (+) Düzensiz bir yapıda birbirleriyle ilişkisi zayıf (-) 	4
Medya: Her türlü yazılı, görsel medya kanalını tarif etmektedir.	<ul style="list-style-type: none"> Doğrudan bir ilişkisi yok Ayrıntıya söylemini destekleyici haberlerin varlığı 	+	<ul style="list-style-type: none"> Geniş toplumlara bilgiyi yayma (+) Yanlış yönlendirebilme (-) 	3
Katılımcı, kapsayıcı planlama ve göçmen ile ilgili fon sağlayıcıları	<ul style="list-style-type: none"> Bu konuda fon sağlamaları 	+	<ul style="list-style-type: none"> Bütçeleme için destek olma (+) 	4
Kentin ziyaretçileri	<ul style="list-style-type: none"> Kaliteli bir kent mekanı isteği Aktivite talebi 	+	<ul style="list-style-type: none"> Geçicilik (-) 	3
İlçedeki işletmeler: Küçük ve orta ölçekli işletmelerdir. Hizmet veren, ticaret faaliyetleri olan birimlerdir.	<ul style="list-style-type: none"> Dolaylı ilgi Kaliteli çevrenin iş olanaklarını artırması 	+	<ul style="list-style-type: none"> Kalıcı bir şekilde kent mekânında varlığının olması (+) 	3

Paydaş analizi tabloları (Tablo 4.1-4.3) paydaşların sorunlarla ilişkisi projeden etkilenme durumlarını güçlü ve zayıf yönlerinin değerlendirildiği bir matrisidir. Projeden etkilenme durumları ve ilişkisi üzerinden paydaşların birincil derece aktörler ikincil derece aktörler ve ana aktörler olmak üzere üç etaba ayrılmıştır. Ardından Şekil 4.3'teki paydaş haritası oluşturulmuştur.

Şekil 4.3 Paydaş haritası

Kaynak: GTZ (2007'nin 'Mainstreaming Participation' çalışmasından yararlanarak çalışma kapsamında yazar tarafından hazırlanmıştır.

4.2 DEZAVANTAJLI GRUPLARA YÖNELİK PLANLAMA KRİTERLERİ

Hedef kitleyi oluşturan dezavantajlı gruplar başta olmak üzere herkesi içeren bir yaklaşım ortaya koymak için Dünyada iyi uygulanmış örnek projeler ve gruplara yönelik hazırlanan rehberlerden yararlanarak birkaç planlama kriteri oluşturulmaya çalışılmıştır.

4.2.1 ÇOCUKLAR VE GENÇLER İÇİN PLANLAMA KRİTERLERİ

- Sosyal tesislere erişimin sağlanması. Okullar, kreşler ve sağlık tesislerinde erişim ve yeterlilik durumları çözülmeli, minimum koşullar sağlanmalıdır. (Every Child Matters, 2016)
- Çocuklar ve gençlerin Çocuk hakları sözleşmesinin 31 maddesi uyarınca kent mekânında dinlenme aktivite alanları kurgulanmalı.

Örnek 1: Jakarta’da 0-17 yaş arası çocukları için Reang Publik Terpadu Ramah Anak (RPTRA) projesi ile çocukların çevre bilincinin geliştirebileceği, spor, oyun ve eğitim amaçlı faaliyetleri gerçekleştirebileceği 661,52 metre karelik bir alanda oluşturulan çocuk dostu karma kullanımlı bir alandır. Projede dikkat edilen kriterler;

- Kolay erişilebilir,
- Trafik yoğunluğu ve güvenlik tehlikesi oluşturmayan,
- Konforlu ve sürdürülebilir bir tasarım elemanları kullanılan,
- Ziyaretçisi olan ebeveynlere yönelik aktiviteler ve oturma alanlarının sağlanmasıdır. (Aji, Budiyaniti, & Djaja, 2010; UCLG, 2016)

*Fotoğraf 4.1 Jakarta çocuk dostu kamusal alan örneği
Kaynak: Aji, Budiyaniti, & Djaja (2010)’den alınmıştır.*

Örnek 2: İsrail’in çocuk dostu kentleri teşvik etmek amacıyla bir banliyö şehri olan Holon’da “Hikâye Oyun Alanı” adında birbirlerine bağlı çocuk oyun alanı ağı kurmuştur. Farklı temalarda düzenlenen bu alanlar çocukların ilgisini çekmiştir. (Krishnamurthy, Steenhuis, Reijnders, & Tav, 2018)

*Fotoğraf 4.2 İsrail hikâye oyun alanı tasarım örneği
Kaynak: Krishnamurthy, Steenhuis, Reijnders, & Tav (2018)’den alınmıştır.*

Örnek 3: Hollanda çocuk dostu kentler yaratmak için; 1) çocuk dostu konut, bir çocuk için belirlenen minimum zemin, oyun alanı kriterlerine uygun düzenlenmesi, 2) kamusal alanı alt yapıya uygun organize etmek, 3) eğitim tesislerinde güvenli ve erişilebilir organize etmek, 3) güvenli trafik rotaları oluşturmak hedeflerini belirlemiştir.

*Fotoğraf 4.3 Hollanda çocuk dostu güvenli rota
Kaynak: Krishnamurthy, Steenhuis, Reijnders, & Tav (2018)’den alınmıştır.*

4.2.2 YAŞLILAR İÇİN DOSTU KAPSAYICI PLANLAMA KRİTERLERİ

Yaş temelli kategorilerde kentin yaş dostu planlanması üzerine Dünya Sağlık Örgütü tarafınsan yayınlanan bir rehber bulunmaktadır (WHO, 2007).

Örnek 1: Japonya'nın Akita şehri 'yaşlı dostu kent' vizyonunu benimsemiştir. Çalışmalarında dört ilke üzerinde durulmaktadır. Bunalar; 1) Yaşlılar ve yaşlanma ile ilgili olumsuz imajı olumlu hale getirmek, 2) Engelsiz toplumu teşvik etmek, 3) Ulaşımı sağlamak, 4) Daha önceden var olan sosyal izolasyonu önlemeyi hedeflemişlerdir. (Caner, Gözün, Hilway, & Gökçek, 2013)

Örnek 2: Kanada'nın Vancouver ilçesinde uygulanan yaşlı dostu eylem planıdır. Planın önerdikleri şöyledir;

- Ulaşım altyapısını düzenlenmesi
- Kamusal alanların okunabilirliğini ve tasarım kılavuzlarında bina erişilebilirliğini göz önünde buldurulması gerektiğini
- Çok kültürlü yaşlılar da dahil olmak üzere korunmasız yaşlılar hakkında bir kamu diyalogu yapılması gerektiği önerilmektedir (City of Vancouver, 2013).

Fotoğraf 4.4 Vancouver yaş dostu kent eylem planı örneği
Kaynak: City of Vancouver (2013) eylem planından alınmıştır.

4.2.3 KADINLAR İÇİN PLANLAMA KRİTERLERİ

Kadın dostu kent planlama rehberine kamusal alanlar ile ilgili ;

1. Canlı ve uzun süre yaşayan mekanlar/aktiviteler ve sürdürülebilir aktiviteler,
2. Yaşayan sokaklar ve kafe kültürünün desteklenmesi gerekir,
3. Kamusal tuvaletlerin ve telefon kabinlerinin konumlarına dikkat edilmeli,
4. Kimsesiz sokak hayvanları toplanıp bakım ünitelerinde barındırılmalı,
5. Mekanların organizasyonu hareket kolaylığını yükseltecek şekilde tasarlanmalı,
6. Mekanlar okunabilir ve algılanabilir olmalı,
7. Çıkmaz sokak, kıvrımlı yollar ve sağır cepheler yapılmamalı,
8. Mekanların aydınlatmalarına dikkat edilmeli,
9. Toplu taşımada ve duraklarda denetim ve gözetim artırılmalı,
10. Yaya güvenliği sağlanmalı (Şenol, Sargin, Salmaner, Karaca, & Haydaş, 2010)

4.2.4 GÖÇMEN/ YABANCILAR İÇİN KÜLTÜRLER ARASI PLANLAMA KRİTERLERİ

Örnek1: Kanada Toronto Kültürler arası eylem planı hazırlamıştır. Bu planda uluslararası literatürden beslenerek 10 adet strateji belirlemiştir. Bu stratejiler;

1. Pozitif kamusal organizasyonlar: Kültürlerarası güven ve anlayış oluşturmaya yönelik eylemleri veya yaşamları ödüllendirmek ve kabul etmek için ödüller veya başka programlar oluşturulmalıdır.
2. Kültürler arası düşünce: Kamusal alanlar, eğitim, sağlık, eğitim gibi fonksiyonları kültürler arası şekilde organize edilmelidir.
3. Ara buluculuk: Gruplar arası arabulucu konumunda olunmalıdır.
4. Dil eğitimi: Tüm göçmenlerin çoğunluk dilinde sohbet edebilmelerini sağlamak için dil eğitimine yatırım yapılmalı, fakat aynı zamanda yerel halkında yabancıların dilini öğrenmeye teşvik edilmelidir.
5. Medya desteği: Yerel medya ajansları ile ortak bir strateji oluşturmak ve uygun yerlerde gazetecilik okullarını sorumlu ve kültürlerarası bir şekilde haber toplamak ve sunmak, , ırkçı tutumlar ve yabancı düşmanlığı ile yer almasının önüne geçerek topluluk ile bağı güçlendirmek.
6. Şehir için uluslararası bir politika oluşturulmalıdır.
7. Kültürler arası ilişkinin gözlemlenmesi ve araştırılması gerekmektedir
8. Politikaya katılıma teşvik edilmelidir
9. Yeni gelenlerin kalıcı ya da geçici olma durumuna bakmadan hizmetlerden yararlanmaları sağlanmalıdır.
10. Hem sivil toplum kuruluşlarında hem de kamu kurumlarında kültürlerarası karar vermeyi teşvik etmek için süreçler kurgulanmalıdır. (Phil Wood, 2009)

Örnek 2: Sydney 2008 kültürel çeşitlilik eylem planını hazırlamıştır burada Sydney'in kolay farklı etnik topluluklar yaşadığı bir alandır. Bu toplulukların her birinde diyalog kurma ve aktörleri güçlendirme için hazırladığı eylem planında 6 hedef bulunmaktadır.

1. Çeşitliliği değerlendirmek: Çeşitliliği kutlamak için önemli etkinlikler üretin ve desteklemek; şehir tarihi ve kültürüne programı aracılığıyla tarihi teşvik etmek
2. Katılım ve Bağlantı: Çok kültürlü iletişim protokolü geliştirmek; tercümanlık hizmetlerine kolay erişim sağlamak, mekanlar sağlayın ve kapsamlı istişarelerde bulunun
3. Duyarlı Hizmetler ve Destek: Farklı topluluklara sponsorluk sağlanması, kapsamlı kütüphane hizmeti, kapsayıcı tasarımlar yapılması
4. Kapsayıcı bir konsey: Her grubun temsil edildiği bir konsey olması, çok kültürlü danışma panellerinin düzenlenmesi

5. Liderlik ve savunuculuk: Kültürel çeşitliliğin faydalarını teşvik etmek ve ulusal forumlarda savunmak
6. Sürdürülebilir şehirler: Şehrin sosyal planı aracılığıyla kapsayıcı ve güvenliğini tasarlanması (Clark, 2010)

4.3 STRATEJİK AMAÇ- HEDEF- STRATEJİ

Vizyonu gerçekleştirmek için 2 ana amaç; bu amaçlar altında ölçülebilir ve spesifik 6 tane hedef; 14 strateji 42 eylem oluşturulmuştur.

Bu vizyona göre belirlenen 2 temel amaç şöyledir;

1. Erişilebilir, güvenli ve kapsayıcı kamusal alanların yaratılarak sosyal uyumu arttırmak
2. Dışlanma ve ayrışmayı azaltmak için hizmet sunumunu geliştirmek

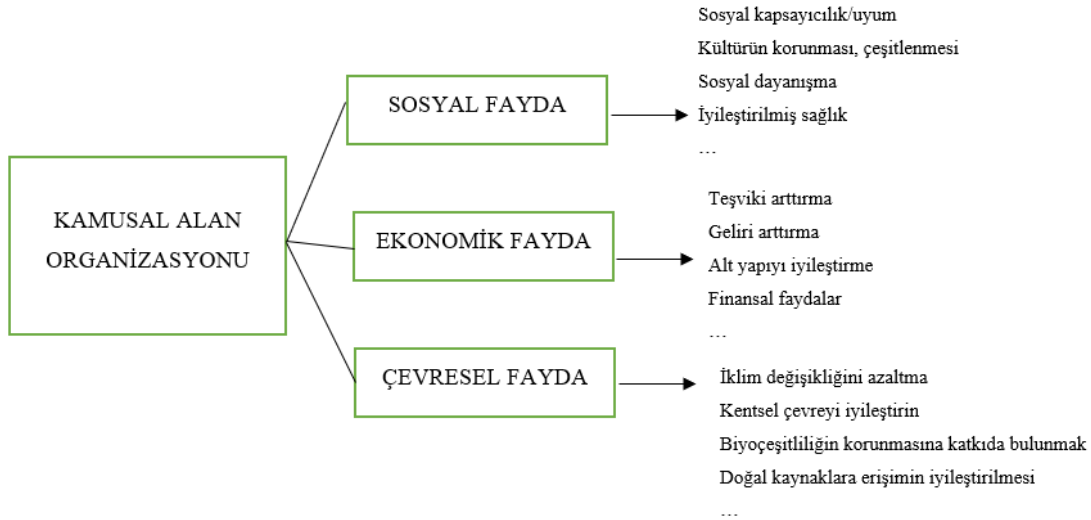
Şekil 4.4 Planlama ana ilkeleri

Kaynak: Çalışma kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur.

4.3.1. ERİŞİLEBİLİR, GÜVENLİ VE KAPSAYICI AÇIK KAMUSAL ALANLAR YARATILARAK SOSYAL UYUMU ARTTIRMAK

Hedef 1. Kamusal alanların güvenliğini ve kapsayıcılığını arttırmak

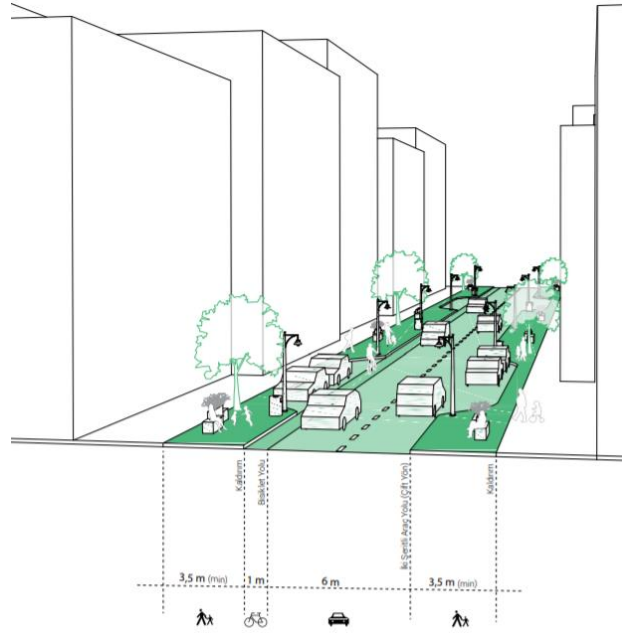
Kamusal mekan organizasyonunun kapsayıcılık ve uyuma etkisi Şekil 4.5'te görülmektedir. Bu etkiyele ilk hedef -mekanların kapsayıcılığının ölçüldüğü analiz başlığından referansla- kamusal alanların kapsayıcılığını arttırmak olacaktır. Bu nedenle belirlenen 3 adet strateji bulunmaktadır.

Şekil 4.5 Kamusal alan organizasyonunun olası faydaları
Kaynak: UCLG (2016)'dan yararlanılarak oluşturulmuştur.

Bu doğrultuda yapılan stratejileri kısaca özetlemek gerekirse:

- İlk strateji mevcut kamusal alanların yeniden düzenlenmesi ve kapsayıcı hale getirilmesi olacaktır. Sorumlu kurum olarak “Halk (İlçede Yaşayan Herkes), İBB, Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı, Zeytinburnu Belediyesi” belirlenmiştir. Bir sonraki bölümlerde de yer alacağı üzere kapsayıcı bir şekilde tasarlamak için katılım önemlidir bu nedenle tasarlarken tasarım atölyeleri gibi katılımcı girişimler yapılacaktır.
- İkinci strateji kamusal alanlar arasında bağlantıyı kurmak olacaktır. Bu odaklar arası ilişkiyi kurarak odakları daha yaşayan, aktif kullanılır bir hale gelmesine neden olacaktır. Bu strateji 4 eylem ve 3 etaptan oluşmaktadır.

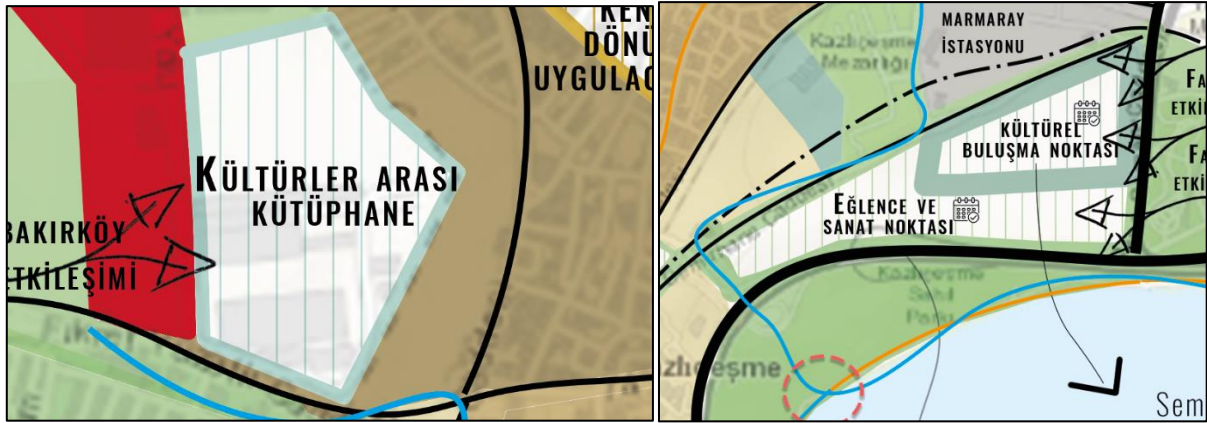
Fotoğraf 4.5 58 bulvar için örnek oluşturabilecek sokak kesiti
Kaynak: TAK (2013)'den alınmıştır

- 58 bulvar aksı bisiklet yolu, araç parkı , yaya aksı olmak üzere ağaçlı bir hala getirilecektir. Mevcuttaki ticaret aksı olan bu aktif caddede konforu arttırmak için böyle bir düzenlemeye gidilmiştir. Ayrıca aydınlatma ve oturma elemanları eklenecektir. Aydınlatma düzenlemesi kadında suç korkusuna neden olmamamsın için, oturma bankları ve kentsel mobilyalar yaşlıların dinlenebileceği alanlar yaratmak için eklenecektir.

Harita 4.1 Millet Bahçesine dönüştürülecek alan
Kaynak: Çalışma kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur

- İkinci alt eylemi ise eski askeri alanın millet bahçesi olarak yeniden organize etmektedir. Ancak bu tasarım yapılırken tasarım grupları oluşturularak belediye, proje yönetim grubu ile orta vadede yapılacaktır. Kentin ana omurgasını oluşturan 58 bulvar aksının bittiği alan, alışveriş merkezi ve kültür merkezi ve yeni işlevlendirilmiş askeri alanın bir kısmı olarak dönüştürülen el emeği atölyesi ile ilişkili olarak kurgulanmıştır.

Harita 4.2 Eski fabrika alanlarını yeniden işlevlendirmek
Kaynak: Çalışma kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur

- Üçüncü eylem ise yeni kapsayıcı kamusal alanlar yaratmaktır. Buradaki temel gaye ise tematik yeni alt odaklar yaratıp kapsayıcılığı arttırıcı mekanlar yaratmaktır. Bu nedenle kültürler arası kütüphane, kültürel buluşma noktası, eğlence ve sanat noktası olmak üzere üç fonksiyon atanmıştır.

Kültürler arası kütüphane: Toronto Halk kütüphanesinden esinlenerek kurgulanmıştır. Bakırköy'e yakın olan günümüzde işlevsiz olan bu alan sentezde çok katlı kapalı site olma tehlikesi altında olan alanlardan biriydi. Plan kurgusunda ise üst ölçekten Bakırköy halkı ile Zeytinburnu'ndan sosyo-ekonomik yapı olarak yarıştığını gözlemlenmişti. Bu doğrultuda ortak bir aktivite alanı oluşturup hem Zeytinburnu'n ile hem de göçmenler ile Bakırköy'ü entegre etmek istenmiştir. Kütüphanenin özelliği Türkçesi olmayan göçmen kişileri için çokkültürlü hizmetler konusunda danışmanlık yapmak ve buna ek farklı kültürler ve dillere ait büyük bir kütüphane olarak kurgulanmıştır.

Kültürler arası buluşma noktası: Eski fabrika alanı olan bu alan seminer salonu ve kültürler arası diyalog müzesi olarak Fatih ilçesi ile koordineli biçimde yürütülerek iki ilçedeki kültürel birikimden yararlanmak amacıyla oluşturulmuştur.

Eğlence ve sanat noktası: hobi bahçesi, etkinlik alanı, çocuk oyun alanı, bahçecilik ve sera bitki üzerine eğitimlerin verildiği bir alan olarak kurgulanmıştır. Fatihteki göçmeler ile Zeytinburnu'ndaki göçmenler ve yerel halk arasında entegrasyonu arttırmaya çalışılmaktadır.

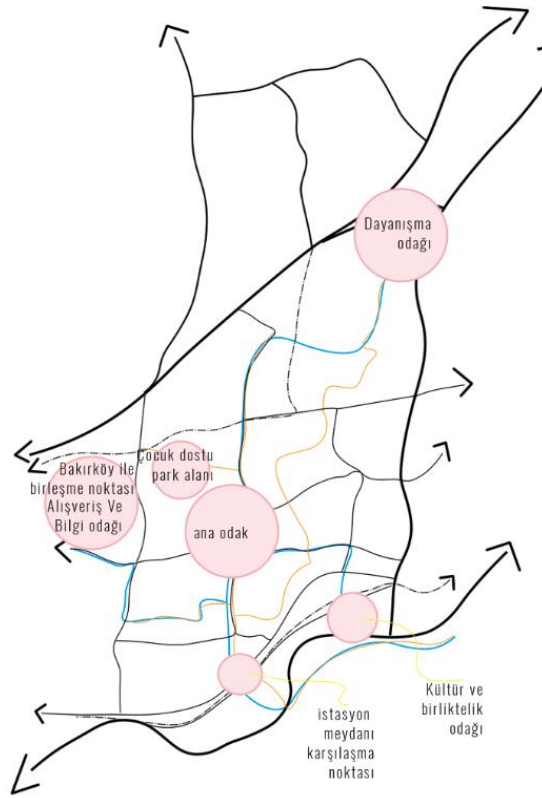
*Fotoğraf 4.6 Hong Kong çatı bahçesi örneği
Kaynak: XXI (2015) kaynağından alınmıştır*

- Dördüncü ve son eylem ise kent dokusu ve mülkiyet edinme ile ilgili sıkıntılardan dolayı ilçenin merkezini oluşturan Yenidoğan ve Gökalp mahallelerinde yeşil çatı uygulaması yapması önerilmiştir. Özellikle kamu kurumlarında uygulanacaktır. Örneğin Hong Kong Üniversitesi'nin yeni kütüphane yapısına sponsor olmasıyla ilk çalışmalar başlamış. Kütüphanenin çatı katı bahçe olarak organize edilmiştir (XXI, 2015). Bu örnekten yola çıkarak kamusal mekân yetersizliğini zeminden çatıya çıkartarak yeni bir kamusal alan denemesi yapılacaktır.
- Üçüncü strateji ise kültürler arası etkileşimi güçlendirmektir. Burada kültürlerarası inşa edilen kamusal alanlarda düzenlenecek etkinliklerin takvimini farklı dillerde düzenleyip, kültürlerin tanıtıldığı günler yapılacaktır. Bu Zeytinburnu'nda yerel halk için yapılmakta olup bu etkinliklerin göçmenler ve kültürleri hakkında olacaktır. Kısa vadede gerçekleşecek olup, çalışmada Zeytinburnu Belediyesi, yerel dernekler, akademi ve vatandaşlar aktif rol oynayacaktır.

Hedef 2. Kamusal alanlar ve odaklar arasındaki bağlantının güçlenmesini sağlamak

Şekil 3.2'de görüldüğü üzere kamusal odaklar arası ilişki kopuktur bu nedenle bu bağlantıyı güçlendirip aktif kullanılabilir hale getirmek önemlidir.

- Kiptaş, 15 Temmuz ve istasyon meydanı ana kamusal alan omurgasındaki kamusal alanlarda iyileştirmeler yapmak çalışmanın ana stratejisini oluşturmaktadır.

Harita 4.3. Odaklar ve aralarındaki ilişki
Kaynak: Çalışma kapsamında yazar tarafından oluşturulmuştur

- o İlk eylem olarak odak yaratılıp yürüten kütüphane gibi aktifliği arttıracak faaliyetler organize edilecektir. Harita 4.3'te bu odaklar yer almaktadır.

4.3.2. DIŞLANMA VE AYRIŞMAYI AZALTMAK İÇİN HİZMET SUNUMUNU GELİŞTİRMEK

Bu amaç sosyal ve mekânsal dışlanmaya neden onlar en büyük gerekçelerden biri hizmet sunumunda erişeme hakkındadır. Bu bağlamda aşağıdaki gibi eylemler sıralanmıştır.

Hedef 1. Katılımcı ilçe gelişiminin sağlanması

Kapsayıcı bir kamusal mekân organizasyonun olmazsa olmazı katılımcı süreçler ışığında yürütülmemesi gerekliliğidir. Bu bağlamda üç adet strateji ve alt eylemler dizisi belirlenmiştir.

- Toplumdaki grupların katılım ve temsiliyet konusunda bilinçlenmesi
 - o Seminerlerle kişilerin hak ve sorumluluklarını anlatılması. Bu harita 4.4'te gösterilen alanda faaliyetini sürdürecektir.
 - o Yerel yönetimde plan yapmakla görevli olan kişilerin katılımcı planlama stratejileri ve yöntemleri hakkında eğitim alması. Yönetmelikte ve devlet tarafından hak tanımlanmamış gruplara ilişkin yasal yönetsel düzenlemeler yapılarak katılımı sağlanacaktır. Etkileri Ölçme Anketler veya gözlemler yoluyla, geniş bir yelpazedeki bileşenlerin, kapsamı artıracak programlama ve bakımı desteklemek için finansal yatırımlar için dava açmak amacıyla

kamusal alanları nasıl kullandığını ve değer verdiğini takip etmeye yarayan bir araç olarak kurgulanmıştır. Buna ek olarak, kamusal alanın sosyal etkilerini izlemek değerlendirme raporunun ana sorunsalıdır. Altyapı, yönetim ve eşitsizliklerin giderilmesi için kamusal alanların işlevini geliştirme görevi de bu ekibe ve değerlendirmeye aittir.

- Her grubun temsil edildiği alt bir komisyon kurulup öneriler ve çözümler yerel yönetimle birlikte tartışılarak çözüme kavuşturulmalıdır (Kadın dostu ket ile kurulan meclisler örneği).

Hedef 2. Kapsayıcı kamusal hizmet sunumunun sağlanması.

“Hiçbir grubu hizmetsiz bırakma”. Bu hedefin altında da kentsel hizmet sunumlarına ilişkin önerilen yerler ve kapsayıcı nasıl planlanacağına ilişkin eylemler yer almaktadır.

KAYNAKÇA

- Aji, H. S., Budiayanti, R. B., & Djaja, K. (2010). The development of child-friendly integrated public spaces in settlement areas as an infrastructure of Jakarta . *Sustainable Development and Planning* , 13-24. Mayıs 2020 tarihinde <https://www.witpress.com/Secure/elibrary/papers/SDP16/SDP16002FU1.pdf> adresinden alındı
- Akdem. (2020, Mart). *Aile Kadın Destekleme ve Engelliler Merkezi*. Aile Kadın Destekleme ve Engelliler Merkezi: <https://akdem.org.tr/tr/> adresinden alındı
- Berry, J. W. (1997). Immigration, Acculturation, and Adaptation. *APPLIED PSYCHOLOGY: AN INTERNATIONAL REVIEW*, s. 5-68. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1464-0597.1997.tb01087.x> adresinden alındı
- Caner, Ö. C., Gözün, G., Hilway, A., & Gökçek, M. (2013). *Yaşlı Dostu Şehirler Kavramsal Çerçeve ve Örneklerle Değerlendirmeler*. Ankara: Güneş Tıp Kitapevleri. http://geriatri.org.tr/pdf/Yasli_Dostu_Sehirler_Baski11_11_2013.pdf adresinden alındı
- City of Vancouver. (2013). <https://vancouver.ca/files/cov/age-friendly-action-plan.pdf>. Vancouver: City of Vancouver. <https://vancouver.ca/files/cov/age-friendly-action-plan.pdf> adresinden alındı
- Clark, G. (2010). *Managing Diversity, Integration and Inclusion*. Madrid: BritishCouncil.
- Endeksa. (2020, Mart). *Analiz*. Endeksa: <https://www.endeksa.com/tr/analiz/izeytinburnu/demografi> adresinden alındı
- Endeksa. (2020, MART). *Türkiye Demografi*. Endeksa: <https://www.endeksa.com/tr/analiz/turkiye/demografi> adresinden alındı
- Every Child Matters*. (2016). Every Child Matters: Every Child Matters was founded in 2001 as a 501(c)(3) non-partisan children's advocacy organization. Our mission is to make children a national priority. adresinden alındı
- Evren, Y. (2007). İstanbul Merkez Bölge'de Bütünleşme ve Ayrışma : 15. ISOCARP Genç Profesyonel Plancılar Çalıştay'ının Düşündükleri Üzerine. *Megaron, II(1)*, s. 11-21.
- Gehl Institute. (2018). *A Guide to Inclusion & Health in Public Space*. New York : Gehl Institute.
- Gehl, J. (2010). *Cities for people*. London: IslandPress.
- Gehl, J. (2011). *Life between Buildings*. (J. Knoch, Çev.) London: IslandPress.
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. (2019, Kasım). *Geçici Koruma*. TC. İç İşleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü: <http://goc.gov.tr/gecici-koruma5638> adresinden alındı
- Gökçen, T. (2006). *Surların Öte Yanı Zeytinbunu*. İstanbul: Zeytinbunu Belediyesi Kültür Yayınları.
- Gökgür, P. (2008). *Kentsel Mekânda Kamusal Alanın Yeri*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Göncüoğlu, S. F. (2013). *Zeytinburnu Yollar ve Kapılar*. İstanbul: Zeytinbunu Belediyesi Kültür Yayınları.

- Göregenli, M. (2018). *Çevre Psikolojisi* (4. b.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- GZT. (2007). *Mainstreaming Participation*. Eschborn: Federal Ministry for Economic Cooperation and Development.
- Hart, C. (1969). *Zeytinbunu Gecekondu Bölgesi*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.
- IOM. (2019). *Analysis: Baseline Assesment In İstanbul Province October-December 2018*. Ankara: IOM Turkey.
- İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Strateji Geliştirme Bölümü. (2017). *İstanbul İl Milli Eğitim İstatistikleri*. İstanbul: İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü .
- İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi . (2020, Mart). *Mahalle-SEGE*. Mahalle İstanbul Projesi : http://www.mahalleistanbul.com/MahalleSEGE_/ adresinden alındı
- IUDB. (2020, Şubat). *İstanbul Urban Data Base*. 2020 tarihinde Satellite Maps: <http://www.istanbulurbandatabase.com/> adresinden alındı
- Jehoel-Gijsbers, & Vrooman. (2007). *Explaining Social Exclusion*. Netherlands: The Netherlands Institute for Social Research.
- Jehoel-Gijsbers, G., & Vrooman, C. (2012). *Social Exclusion of the Elderly: A Comparative Study of EU Member States*. Netherlands : ENEPRI (European Network of Economic Policy).
- Krishnamurthy, S., Steenhuis, C., Reijnders, D., & Tav, T. (2018). *Child-Friendly Urban Design*. Bernard vab Ler Foundation. Haziran 2020 tarihinde https://issuu.com/bernardvanleerfoundation/docs/child-friendly_urban_design adresinden alındı
- Low, S., Taplin, D., & Scheld, S. (2005). *Rethinking Urban Parks Public Space And Cultural Diversity*. Texas: University of Texas Press .
- Lynch, K. (2010). *Kent İmgesi*. (İ. Başaran, Çev.) İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.
- Murat, S., & Ersöz, H. Y. (2005). *Zeytinburnu'nun Sosyo-ekonomik ve Siyasal Yapısı*. İstanbul: Zeytinburnu Belediyesi Kültür Yayınları.
- Mülteciler Derneği. (2019, Kasım). *Türkiye suriyeliler sayısı*. Suriyeli sayısı: <http://mülteciler.org.tr/türkiye-suriyeli-sayısı/> adresinden alındı
- Phil Wood. (2009). *Intercultural Cities*. France: Council of Europ.
- Ram, A., & Bhatia, S. (2001). Rethinking 'Acculturation' in Relation to. *Human Development*, s. 1-48.
- Sapancalı, F. (2018). *Sosyal Dışlanma*. İzmir: Dokuz Eylül Yayınları.
- Schmitt, R. B. (2000). *Social Cohesion as an Aspect of Quality of Societies: Concept and Measurement*. EuReporting .
- Sedat, M., & Yunus, E. H. (2005). *Zeytinburnu'nun Sosyo-Ekonomik ve Siyasal Yapısı*. İstanbul: Zeytinburnu Belediyesi Kültür Yayınları.
- Sınmaz, S. (2008). Kamusal Alan ve İletişim. İstanbul. 02 19, 2020 tarihinde <http://yordam.ktp.yildiz.edu.tr/yordambt/yordam.php?> adresinden alındı

- Şenol, N., Sargın, A., Salmaner, N., Karaca, Ö., & Haydaş, B. (2010). *Kadın Dostu Kentler*. Ankara: Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı.
- TAK. (2013). *Yaşayan Sokak Rehberi*. İstanbul: TAK Kadıköy. Haziran 2020 tarihinde https://kentselstrateji.com/wp-content/uploads/yasayan_sokak_web.pdf adresinden alındı
- The grassroots collective*. (2020, Mart). Stakeholder Analysis: <https://www.thegrassrootscollective.org/stakeholder-analysis-nonprofit> adresinden alındı
- TÜİK. (2020, Mart). *Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi*. Türkiye İstatistik Kurumu: http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1059 adresinden alındı
- UCLG. (2016). *Public Space Policy Framework*. UCLG.
- WHO. (2007). *Global Age-friendly Cities: A Guide*. France: WHO.
- World Cities Culture Forum. (2020, Şubat). *World Cities Culture Forum*. % of public green space (parks and gardens) : <http://www.worldcitiescultureforum.com/data/of-public-green-space-parks-and-gardens> adresinden alındı
- XXI. (2015, Nisan). *Kamusal çatı*. XXI: <https://xxi.com.tr/i/kamusal-cati> adresinden alındı
- Zeytinburnu Belediyesi. (2007). *Zeytinburnu İlçesi 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı Açıklama Raporu*. İstanbul: Zeytinburnu Belediyesi.
- Zeytinburnu Belediyesi. (2020, Mayıs). *Kariyer Merkezi Hakımızda*. Zeytinburnu Belediyesi Kariyer Merkezi: <http://zeytinburnukariyermerkezi.com/hakkimizda-48> adresinden alındı
- Zeytinburnu Belediyesi. (2020, Nisan). *Sosyal Hizmetler*. Zeytinburnu Belediyesi: <http://www.zeytinburnu.istanbul/Sosyal-Hizmetler> adresinden alındı
- Zeytinburnu Coğrafi Yapısı*. (2019, Aralık 11). T.C Zeytinburnu Kaymakamlığı: <http://www.zeytinburnu.gov.tr/cograf-yapisi> adresinden alındı

EKLER

Ek-1 -Ekonomik Dışlanma Hesaplaması

Ek-2 -Fiziksel Ayrışma Analizi

Ek-3 -Sosyo Kültürel Dışlanma - Entegrasyon

Ek-4- Planlama 7 anket çalışması ilgili anket soruları (Yabancı/Yerel)

Ek-5- Anket çalışması

Ek-6- Kapsayıcı kamusal alan puanlaması -imaj ve konfor

Ek-7 -Kapsayıcı kamusal alan puanlaması -Kullanım ve aktivite çeşitliliği -Erişilebilirlik ve bağlantı

Ek-8- Kapsayıcı kamusal alan puanlaması -Sosyallik ve iletişim- Kapsayıcılık puanı

Ek-1 Ekonomik Dışlanma Hesaplama

Ekonomik/Yapısal Dışlanma					
İlçe adı	Kişi başına düşen eğitim*1	Sağlık alanı yeterlilik*2	Park bazında kişi başına düşen m2*3	Mevcut kültürel tesis alanı*2	Toplam
ARNAVUTKÖY	3	1	1	1	6
AVCILAR	3	2	1	1	7
BAĞCILAR	2	2	1	1	6
BAŞAKŞEHİR	4	2	1	1	8
BEYLİKDÜZÜ	4	2	1	1	8
ÇEKMEKÖY	4	2	1	1	8
ESENLER	1	2	1	3	7
ESENYURT	2	2	1	2	7
GAZİOSMANPAŞA	3	2	1	1	7
GÜNGÖREN	3	2	1	1	7
SANCAKTEPE	3	3	1	1	8
SULTANBEYLİ	2	3	1	2	8
SULTANGAZİ	1	3	1	1	6
ZEYTİNBURNU	3	2	1	2	8
BAKIRKÖY	5	2	1	2	10
BAYRAMPAŞA	3	2	1	3	9
BEYKOZ	5	2	2	1	10
BEYOĞLU	4	2	2	2	10
BÜYÜKÇEKMECE	5	2	1	1	9
ÇATALCA	5	2	1	1	9
EYÜP	4	2	1	2	9
KAĞITHANE	3	3	1	3	10
PENDİK	4	3	1	1	9
ATAŞEHİR	5	2	1	3	11
BAHÇELİEVLER	4	2	5	1	12
FATİH	4	2	3	2	11
KÜÇÜKÇEKMECE	4	3	2	3	12
MALTEPE	5	3	2	2	12
SİLİVRİ	5	3	1	2	11
ŞİLE	5	3	2	1	11
TUZLA	5	3	1	2	11
BEŞİKTAŞ	5	2	3	3	13
KADIKÖY	5	2	2	4	13
SARIYER	5	3	2	3	13
ŞİŞLİ	5	3	1	5	14
ÜMRANİYE	4	4	1	4	13
KARTAL	5	3	3	4	15
ÜSKÜDAR	5	5	2	5	17

Kaynak:

*1 İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü Strateji Geliştirme Bölümü . (2017). *İstanbul İl Millî Eğitim İstatistikleri* . İstanbul: İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü .

*2 Planlama 7 Stüdyosu kapsamında 4. grup tarafından hesaplanmıştır.

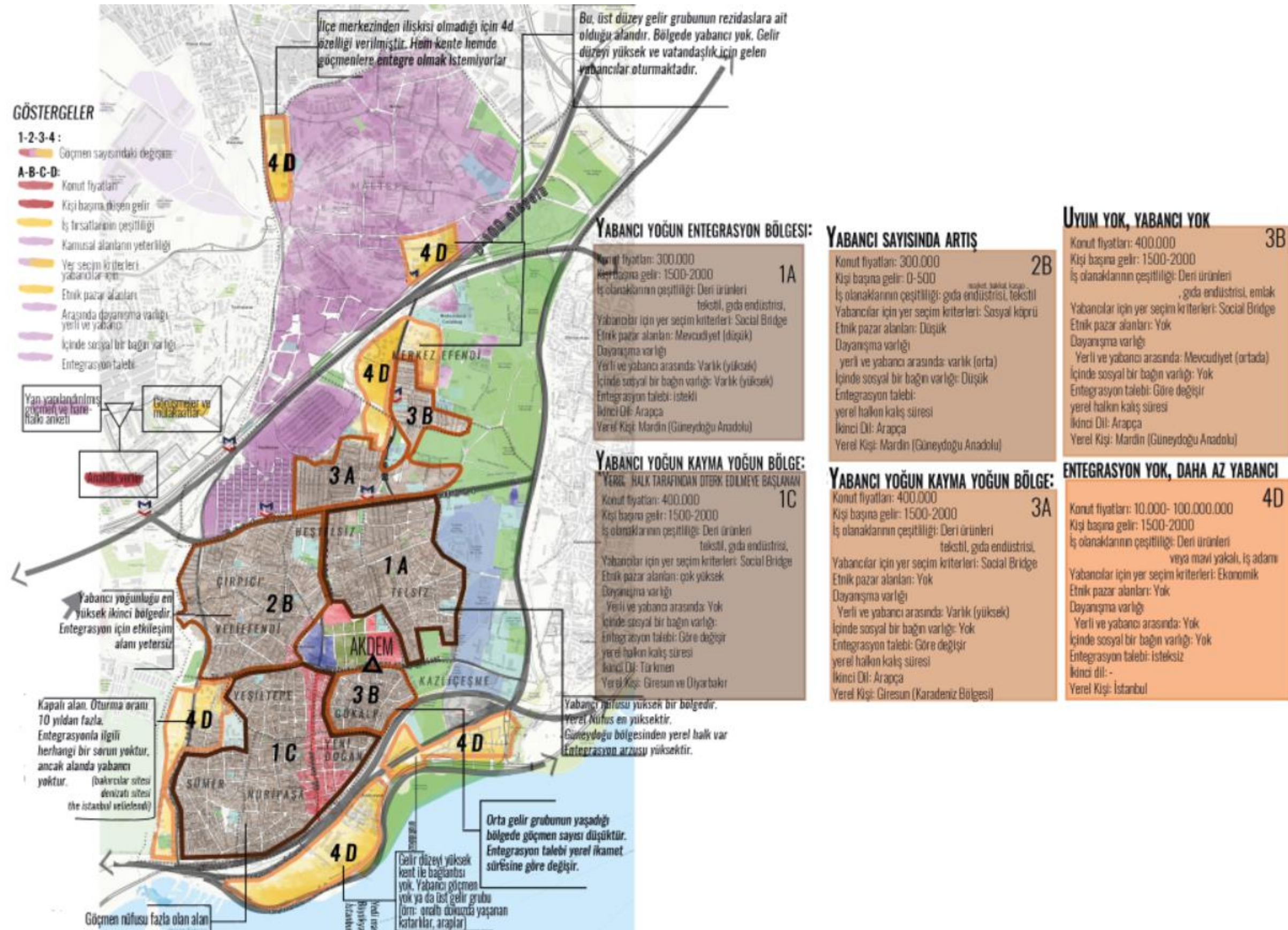
*3 World Cities Culture Forum. (2020, Şubat 3). *% of public green space (parks and gardens)*. World Cities Culture Forum:

<http://www.worldcitiescultureforum.com/data/of-public-green-space-parks-and-gardens> adresinden alındı

Ek-2 Fiziksel Ayrışma Analizi

Ek 3 Sosyo Kültürel Dışlanma - Entegrasyon

Ek 4- Planlama 7 anket çalışması ilgili anket soruları (Yabancı/Yerel)

• Uyum Endeksi			
	EVET	HAYIR	KARARSIZIM
1. ZEYTİNBURNUNDA KAYBOLMADAN GEZEBİLİRİM	☒	☐	☐
2. KENDİ KÜLTÜRÜMÜ BURADA DA YAŞAYABİLİYORUM	☐	☐	☐
3. KENDİMİ BURADA GÜVENDE HİSSEDİYORUM	☒	☐	☐
4. KOMŞULARIMI TANIYORUM	☐	☐	☐
5. KENDİ GİYİM TARZIMDA GİYİNEBİLİYORUM	☐	☐	☐
6. YEMEK İÇİN KENDİ HALKIMIN AÇTIĞI MARKETLERE GİDİYORUM	☐	☐	☐
7. KENDİ DİLİMİ RAHATLIKLA KULLANABİLİRİZ	☐	☐	☐
8. DİNİ İNANCIMI YAŞAYABİLİYORUM	☐	☐	☐
9. EĞİTİM TESİSLERİNDEN YARARLANABİLİYORUM	☐	☐	☐
10. SAĞLIK KURUMUNDAN YARARLANABİLİYORUM	☐	☐	☐

• UYUMA İSTEK VE ÇEVRE İLİŞKİLERİ			
	KATILYORUM	KISMEN KATILYORUM	KATILMIYORUM
1. ZEYTİNBURNUNDA KOLAYCA ADRES BULABİLİRİM. ZEYTİNBURNUNU BİLİYORUM	☐	☐	☐
2. KENDİ KÜLTÜRÜMÜ BURADA DA YAŞAYABİLİYORUM	☐	☐	☐
3. ZEYTİNBURNUNDAN TAŞINMAK İSTEMİYORUM	☐	☐	☐
4. KOMŞULARIMI TANIYORUM VE İLETİŞİM HALİNDEYİM	☐	☐	☐
5. ETNİK KÖKENİ FARKLI OLAN KOMŞULARIMLA KONUŞMUYORUM	☐	☐	☐
6. FARKLI UYURKTAN OLAN İNSANLARIN BURDA YAŞAMASI ZEYTİNBURNUNUN KİMLİĞİNİ OLUŞTURUYOR	☐	☐	☐
7. ZEYTİNBURNUNDAKİ KULLANICI PROFİLİNİN DEĞİŞMESİNDEN MEMNUN DEĞİLİM	☐	☐	☐
8. BENİMLE FARKLI DİLE SAHİP İNSANLARLA KOMŞU OLMAK İSTEMİYORUM	☐	☐	☐
9. OKULLARDA YABANCI UYUKLU ÖĞRENCİLERİN OLMASINDAN RAHATSIZIM	☐	☐	☐
10. HASTAHANELERDE YABANCI UYUKLU İNSANLARLA KARŞILAŞMAKTAN RAHATSIZIM	☐	☐	☐
11. SOKAKLARDA VE TOPLU TAŞIMADA YABANCI UYUKLU İNSANLARLA KARŞILAŞMAKTAN RAHATSIZIM	☐	☐	☐
12. MÜLTECİLERİN BURADA YAŞAMAYAMASINI İSTEMİYORUM	☐	☐	☐
13. MÜLTECİLER BİZE UYUM SAĞLAMAK ZORUNDA	☐	☐	☐
14. FARKLI KÜLTÜRLERE VE ONLARI YAŞAMALARINA SAYGI DUYUYORUM	☐	☐	☐

Ek 5- Anket çalışması

Ytü_PlN8_KapsayıcıKentÇalışması

YTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü son sınıf öğrencisiyim. Planlama dersim için "Sosyal uyumu arttırıcı bir araç olarak kentsel ayırma alanlarının kamusal alanların kapsayıcı kurgulanmasıyla çözümleri üzerine mekansal strateji planı" oluşturmak amacıyla Zeytinburnu'ndaki yaşayan halk üzerinde yapılan anket çalışmasıdır.

Lütfen bu anketi Covid-19 için karantina önlemi alınmadan önceki dönemdeki alışkanlıklarınıza göre cevaplayınız.

Sosyo-ekonomik yapı

Anketi yapan kişiye ait genel veriler

Yaşınız?*

Sadece rakam ile yazınız. Örneğin; 24

Cinsiyetiniz ?*

Kadın Erkek Diğer

En son mezun olduğunuz okul?*

Okur yazar İlkokul Ortaokul
 Lise Üniversite Lisans Üstü

Mesleğiniz?*

Hanedede yaşayan birey sayısı? (kendiniz dahil)*

Hane halkı geliriniz?

0-2.100 2.101-7.100 7.101 ve üzeri

Çalışıyor musunuz?*

İşsizim Çalışıyorum Emekliyim
 Diğer

Zeytinburnu'nda hangi mahallede ikamet ediyorsunuz?*

Zeytinburnu'nda ne kadar süredir ikamet ediyorsunuz?*

Nasıl bir yerde kalıyorsunuz

Apartman
 Kapalı site
 Diğer

Zeytinburnu İmajı

Zeytinburnu'na ilişkin genel algınızı anlamak için bir kaç soruyu içerir.

Zeytinburnunda buluşmak için kullandığınız noktalar nerelerdir?*

Birden fazla ise birimler arasına ";" koyunuz.

Zeytinburnu diyince aklınıza gelen 3 şey nedir?*

Zeytinburnu aidiyet analizi

Lütfen size uygunluk derecesine göre puan veriniz (1 hiç katılmadığınız, 5 çok katıldığınız temsil eder)

	1	2	3	4	5
Zeytinburnu'nda yaşamayı seviyorum. *	☐	☐	☐	☐	☐
Zeytinburnunun değişen yapısı beni rahatsız etmiyor. *	☐	☐	☐	☐	☐
Mahalledekileri tanım ve iletişim halindeyim *	☐	☐	☐	☐	☐
Arkadaşlarım/Komşularım/ Akrabalarım ile sık sık buluşurum *	☐	☐	☐	☐	☐
Mahalledeki göçmenler ile iletişim halindeyim. *	☐	☐	☐	☐	☐
Komşuma rahatlıkla bir şey emanet edebilirim. *	☐	☐	☐	☐	☐
Başka bir yere taşınma imkanım olsa taşınırdım. *	☐	☐	☐	☐	☐

Kamusal alan ve kapsayıcılık

Arkadaşlarınızla genelde nerede buluşursunuz?*

Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.

Zeytinburnu'nda
 Farklı bir ilçede

Mahalledeki sosyal ve kültürel faaliyetler nelerdir?*

Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.

sinema /tiyatro kütüphane müze park
 Diğer

Ne sıklıkla parklara gidersiniz?*

Ayda 1-2 kez Haftada 1-2 kez Haftada 3-4 kez
 Her gün

Parklara ilişkin kalite ve iletişimin ölçülmesi

Aşağıdaki sorulara katılıp katılmadığınızı işaretleyin (1 hiç katılmıyorum 3 tamamen katılmıyorum)

	1	2	3
Güvenli buluyorum.	☐	☐	☐
Temiz buluyorum.	☐	☐	☐
Rahatlıkla kullanabileceğim alanlardır.	☐	☐	☐
Mahallede açık yeşil alanlar (parklar) yeterli	☐	☐	☐
Mahallede açık yeşil alanlar (parklar) rahatlıkla erişilebilir	☐	☐	☐
Parkta göçmen görmekten rahatsız olmuyorum.	☐	☐	☐

Parkları hangi amaçlarla kullanırsınız? (Örneğin spor yapmak)

Kullandığınız parklar nelerdir ?

Biliyorsanız isimlerini yazabilirsiniz. Birden fazla park yazabilirsiniz.

Parklarda tanıdıklarınızla karşılaşıyor musunuz?

evet
 hayır

Tanımadığınız ancak kamusal alanda karşılaştığınız kişilerle de iletişim kuruyor musunuz?

Evet
 Hayır

Parkta banka başkası oturuyorsa yanına oturur musunuz?

Evet
 Hayır

Son olarak, mahallenizde yaşadığınız sorunlar ve eklemek istediğiniz başka birşey var mı?

Anketime katılıp bitirme çalışmamaya yardım ettiğiniz için teşekkür ederim. İyi günler :)

Gönder

Ek 6- Kapsayıcı kamusal alan puanlaması -imaj ve konfor

KAMUSAL ALAN ÇEŞİDİ	KAMUSAL ALANLAR	KAMUSAL ALANLARIN BULUNDUĞU MAHALLELER	KAMUSAL ALANLARIN METRE KARESİ	İMAJ VE KONFOR										TOPLAM
				DOĞAL ALANLARIN VARLIĞI		BAKIM VE ONARIM KALİTESİ		ÇEKİCİLİK		GÜVENLİK		ALGI		
				BİTKİSEL ÖRTÜ VARLIĞI	GÖLGELİK ALAN VARLIĞI	ÇÖPÜN BULUNMAMASI	GENEL ONARIM KALİTESİ	GİRİŞLERİN OKUNABİLİRLİĞİ	DİNLENMEYE İMKAN VEREN ALANLARIN VARLIĞI	AYDINLATMA YETERLİLİĞİ	ALANIN ÇEVRESİNDE AKTİF TİCARİ ALANLARIN VARLIĞI	KULLANICI ALGISINA GÖRE		
A Ç I K R E K R E A S Y O N A L A N L A R I	700.YIL PARKI(BELGRADKAPI SOSYAL TESİSLERİ)	KAZLIÇEŞME	26535	1	1	2	3	3	2	3	1	0	16	
	80. YIL CUMHURİYET PARKI	SÜMER	8965	3	3	2	3	2	3	2	2	2	22	
	BAHRIYE ÜÇÖK PARKI	TELSİZ	415	1	1	1	2	1	1	2	2	0	11	
	BAŞKANLIK (UĞUR MUMCU) PARKI	KAZLIÇEŞME	9316	2	2	1	1	2	2	2	1	1	14	
	ÇETİN EMEÇ PARKI	TELSİZ	565	3	3	2	2	1	2	2	1	2	18	
	ÇIRPICI KENT PARKI	ÇIRPICI	35368	3	3	3	3	3	3	3	1	2	24	
	ÇİÇEK PARKI	TELSİZ	649	2	2	2	2	1	2	2	0	2	15	
	DENİZ BİNGÖLLER PARKI	SÜMER	949	1	1	1	1	1	1	1	0	2	9	
	DR. ZİYA GÜN PARKI	TELSİZ	19886	3	3	2	3	3	3	3	3	2	25	
	GÖKALP 39/A SK. PARKI	GÖKALP	71	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9	
	KADRIYE GÖKALP PARKI	NURİPAŞA	435	1	1	2	2	1	1	2	1	2	13	
	MEHMET TAHAN PARKI	SÜMER	2089	2	2	2	2	3	2	2	2	2	19	
	MERKEZEFENDİ PARKI	MERKEZEFENDİ	32888	3	3	3	3	3	3	3	2	3	26	
	MEVLANA PARKI	SEYİTNİZAM	5301	1	1	2	2	0	1	2	2	0	11	
	MEVLEVİHANE PARKI	MERKEZEFENDİ	2676	1	1	2	2	0	0	2	0	0	8	
	NURİPAŞA MAH. 22/4.SOKAK PARKI	NURİPAŞA	258	1	1	1	1	1	1	1	0	1	8	
	OSMAN ZEKİ BAYRAKTAR PARKI	BEŞTELSİZ	1603	2	2	3	2	3	3	3	2	2	22	
	ÖĞRETMENLER PARKI	BEŞTELSİZ	2840	2	2	3	2	3	3	3	2	2	22	
	ÖZGÜRLÜK PARKI	BEŞTELSİZ	585	0	0	3	2	2	3	3	3	2	18	
	SAHİL DOLGU ALANI	KAZLIÇEŞME	145486	3	3	0	2	3	3	3	0	1	18	
SEYİTNİZAM PARKI	SEYİTNİZAM	1441	3	3	3	3	3	3	2	1	2	23		
STAD PARKI	KAZLIÇEŞME	4053	3	3	3	3	3	3	3	3	2	26		
ŞEHİTLER PARKI	SEYİTNİZAM	4508	2	2	3	2	2	2	3	2	2	20		
TELSİZ DİNLENME PARKI	TELSİZ	742	1	1	2	1	1	3	2	2	2	15		
TOPKAPI KÜLTÜR PARKI	MALTEPE	306245	3	3	3	3	3	2	3	0	2	22		
YUNUS EMRE DOĞRU PARKI	TELSİZ	961	1	1	2	1	1	3	2	2	2	15		
ZEYTİNPARK	BEŞTELSİZ	1857	1	1	2	2	3	3	3	3	2	20		
MEYDANLAR	15 TEMMUZ MEYDANI	BEŞTELSİZ	93000	1	1	2	2	2	3	3	3	3	20	
	İSTASYON MEYDANI	YENİDOĞAN	800	1	1	2	2	0	3	3	3	3	18	
	KİPTAŞ MEYDANI	MERKEZEFENDİ	1874	1	1	3	3	3	0	3	3	3	20	
AÇIK TİCARİ ALANLAR	PAZARTESİ PAZARI	SEYİTNİZAM	-			2	2	3		3			10	
	PAZARTESİ PAZARI	TELSİZ	-			2	2	3		3			10	
	SALI PAZARI	GÖKALP	-			2	2	3		3			10	
	ÇARŞAMBA PAZARI	VELİEFENDİ	-			2	2	3		3			10	
	CUMARTESİ ORGANİK HALK PAZARI	MERKEZEFENDİ	-			3	3	3		3			12	
	CUMARTESİ PAZARI	MERKEZEFENDİ	-			2	2	3		3			10	
	PAZAR PAZARI	SÜMER	-			2	2	3		3			10	

Ek 7- Kapsayıcı kamusal alan puanlaması -Kullanım ve aktivite çeşitliliği -Erişilebilirlik ve bağlantı

KAMUSAL ALAN ÇEŞİDİ	KAMUSAL ALANLAR	KULLANIM VE AKTİVİTE ÇEŞİTLİLİĞİ										ERİŞİLEBİLİRLİK VE BAĞLANTI				
		FİZİKSEL KULLANIM GEREKTİREN TESİSLERİN VARLIĞI						AKTİVİTE İSTEĞİ				YÜRÜNEBİLİR KALİTELİ BAĞLANTILARIN VARLIĞI				
		YÜRÜYÜŞ YOLLARI	BİSİKLET YOLLARI	ÇOCUK OYUN ALANI	PİKNİK ALANLARI	BASKETBOL/ FUTBOL/VOLEY BOL SAHALARI	SPOR ALETLERİ	ZORUNLU AKTİVİTELER	İSTEĞE BAĞLI AKTİVİTELER	SOSYAL AKTİVİTELER	TOPLAM	ERİŞİM NOKTALARINDA ENGELLERİN BULUNMAMASI	ERİŞİLEBİLİRLİK DURMU	GUVENLİ VE AKTİF YAYA BAĞLANTILARI (KONUT-KAMUSAL ALAN)	KULLANAN KİŞİ YOĞUNLUĞU	TOPLAM
A Ç I K R E K R E A S Y O N A L A N L A R I	700.YIL PARKI(BELGRADKAPI SOSYAL TESİSLERİ)	3	0	2	0	0	0	1	1	1	8	1	1	1	1	4
	80. YIL CUMHURİYET PARKI	3	0	2	0	0	2	3	1	1	12	2	2	2	2	8
	BAHRİYE ÜÇOK PARKI	1	0	1	0	0	0	2	1	1	6	2	2	3	1	8
	BAŞKANLIK (UĞUR MUMCU) PARKI	2	0	1	0	0	0	3	3	1	10	1	2	3	1	7
	ÇETİN EMEÇ PARKI	1	0	1	0	0	0	2	1	1	6	2	2	3	1	8
	ÇIRPICI KENT PARKI	3	3	1	1	3	3	2	3	3	22	3	3	2	3	11
	ÇİÇEK PARKI	1	0	1	0	0	0	3	2	1	8	2	2	3	1	8
	DENİZ BİNGÖLLER PARKI	1	0	1	0	0	1	2	2	1	8	1	1	3	1	6
	DR. ZİYA GÜN PARKI	1	0	1	0	1	3	3	3	3	15	3	3	3	3	12
	GÖKALP 39/A SK. PARKI	0	0	1	0	0	0	1	1	1	4	1	1	1	1	4
	KADRIYE GÖKALP PARKI	1	0	1	0	0	0	2	2	2	8	1	1	1	1	4
	MEHMET TAHAN PARKI	2	0	2	0	0	0	2	2	2	10	2	2	3	2	9
	MERKEZEFENDİ PARKI	3	0	3	3	3	3	3	3	2	23	3	2	2	3	10
	MEVLANA PARKI	0	0	0	0	0	0	2	1	1	4	0	2	0	0	2
	MEVLEVİHANE PARKI	0	0	0	0	0	0	3	2	1	6	0	0	0	0	0
	NURİPAŞA MAH. 22/4.SOKAK PARKI	1	0	1	0	0	0	3	1	1	7	1	1	1	1	4
	OSMAN ZEKİ BAYRAKTAR PARKI	1	0	0	0	0	0	3	1	1	6	2	2	2	2	8
	ÖĞRETMENLER PARKI	2	0	1	0	0	0	3	2	1	9	2	2	2	2	8
	ÖZGÜRLÜK PARKI	1	0	1	0	1	3	2	2	1	11	3	3	3	3	12
	SAHİL DOLGU ALANI	3	3	1	1	3	3	2	3	2	21	2	2	3	3	10
	SEYİTNİZAM PARKI	2	0	1	0	0	0	3	1	2	9	2	2	2	2	8
	STAD PARKI	3	0	2	0	0	0	3	1	1	10	2	3	3	3	11
	ŞEHİTLER PARKI	3	0	1	0	0	0	3	2	1	10	2	2	2	1	7
	TELSİZ DİNLENME PARKI	1	0	1	0	0	0	3	1	2	8	2	2	3	1	8
TOPKAPI KÜLTÜR PARKI	3	0	0	0	0	0	3	2	1	9	2	3	2	2	9	
YUNUS EMRE DOĞRU PARKI	1	0	1	0	0	0	3	1	2	8	2	2	3	1	8	
ZEYTİNPARK	2	0	0	0	0	0	3	3	1	9	3	3	3	3	12	
MEYDANLAR	15 TEMMUZ MEYDANI							3	2	3	8	2	3	3	3	11
	İSTASYON MEYDANI							3	2	3	8	3	3	3	3	12
	KIPTAŞ MEYDANI							2	2	2	6	2	3	3	1	9
AÇIK TİCARİ ALANLAR	PAZARTESİ PAZARI							3	1	2	6	3	3	3	3	12
	PAZARTESİ PAZARI							3	1	2	6	3	3	3	3	12
	SALI PAZARI							3	1	2	6	3	3	3	3	12
	ÇARŞAMBA PAZARI							3	1	2	6	3	3	3	3	12
	CUMARTESİ ORGANİK HALK PAZARI							3	2	2	7	3	3	3	2	11
	CUMARTESİ PAZARI							3	1	2	6	3	3	3	3	12
	PAZAR PAZARI							3	1	2	6	3	3	3	3	12
	ELEMEĞİ GÖZ NURU PAZARI							3	3	2	8	2	3	3	2	10

Ek 8- Kapsayıcı kamusal alan puanlaması -Sosyallik ve iletişim- Kapsayıcılık puanı

KAMUSAL ALAN ÇEŞİDİ	KAMUSAL ALANLAR	SOSYALLİK VE İLETİŞİM							TOPLAM	Kapsayıcılık puanı
		ÇEŞİTLİLİK				İLETİŞİM				
		ETNİTİSE ÇEŞİTLİLİĞİN VARLIĞI	CİNSİYET ÇEŞİTLİLİĞİNİN VARLIĞI	FARKLI YAŞ GRUPLARININ VARLIĞI	AYNI MEKANDA FARKLI SOSYO-EKONOMİK YAPIDAKİ İNSANLARIN VARLIĞI	İLETİŞİM KURMA DURUMU	MEKANDA KARŞILAŞMA DURUMU			
AÇIK REKREASYON ALANLARI	700.YIL PARKI(BELGRADKAPI SOSYAL TESİSLERİ)	1	2	3	3	1	1	11	23	
	80. YIL CUMHURİYET PARKI	2	2	3	2	2	2	13	33	
	BAHRİYE ÜÇÖK PARKI	2	2	2	1	2	3	12	26	
	BAŞKANLIK (UĞUR MUMCU) PARKI	2	2	2	3	2	1	12	29	
	ÇETİN EMEÇ PARKI	2	2	2	1	1	2	10	24	
	ÇIRPICI KENT PARKI	3	3	3	3	2	2	16	49	
	ÇİÇEK PARKI	2	2	2	1	2	3	12	28	
	DENİZ BİNGÖLLER PARKI	1	1	1	1	3	3	10	24	
	DR. ZİYA GÜN PARKI	3	2	3	3	3	3	17	44	
	GÖKALP 39/A SK. PARKI	1	1	1	1	1	1	6	14	
	KADRİYE GÖKALP PARKI	2	2	2	2	2	2	12	24	
	MEHMET TAHAN PARKI	2	2	3	2	2	3	14	33	
	MERKEZEFENDİ PARKI	2	2	3	3	3	3	16	49	
	MEVLANA PARKI	0	0	0	0	0	0	0	6	
	MEVLEVİHANE PARKI	0	0	0	0	0	0	0	6	
	NURİPAŞA MAH. 22/4.SOKAK PARKI	0	0	0	0	0	0	0	11	
	OSMAN ZEKİ BAYRAKTAR PARKI	3	2	3	3	2	2	15	29	
	ÖĞRETMENLER PARKI	3	2	3	3	2	2	15	32	
	ÖZGÜRLÜK PARKI	3	3	3	3	2	2	16	39	
	SAHİL DOLGU ALANI	3	3	3	3	1	2	15	46	
	SEYİTNİZAM PARKI	2	2	2	2	2	2	12	29	
	STAD PARKI	3	3	3	3	3	3	18	39	
	ŞEHİTLER PARKI	2	2	3	3	2	2	14	31	
	TELSİZ DİNLENME PARKI	3	2	2	2	3	3	15	31	
	TOPKAPI KÜLTÜR PARKI	3	3	3	3	2	1	15	33	
	YUNUS EMRE DOĞRU PARKI	3	2	2	2	3	3	15	31	
ZEYTİNPARK	3	2	3	3	2	3	16	37		
MEYDANLAR	15 TEMMUZ MEYDANI	3	2	3	3	2	3	16	35	
	İSTASYON MEYDANI	3	2	3	3	2	3	16	36	
	KİPTAŞ MEYDANI	2	2	3	2	1	2	12	27	
AÇIK TİCARİ ALANLAR	PAZARTESİ PAZARI	1	2	3	3	3	3	15	33	
	PAZARTESİ PAZARI	3	2	3	3	3	3	17	35	
	SALI PAZARI	2	2	3	3	3	3	16	34	
	ÇARŞAMBA PAZARI	2	2	3	3	3	3	16	34	
	CUMARTESİ ORGANİK HALK PAZARI	1	2	3	3	3	3	15	33	
	CUMARTESİ PAZARI	1	2	3	2	3	3	14	32	
	PAZAR PAZARI	3	2	3	3	3	3	17	35	
	ELEMEĞİ GÖZ NURU PAZARI	2	2	3	3	3	3	16	34	